

لایحه برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶)

ماده ۱- تعاریف و اختصارات

برنامه ششم: برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
دستگاههای اجرائی: دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری
با رعایت ماده (۱۱۷) اصلاحی آن قانون مصوب ۱۳۸۶ و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی
کشور

سازمان: سازمان برنامه و بودجه کشور

بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران

واحد عملیاتی: آن دسته از واحدهای سازمانیدستگاههای اجرائی که تولید، تامین و ارائه
محصول و خدمات اصلی و نهائی دستگاه اجرائی را به عهده دارند.
ایثارگران: ایثارگران موضوع قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

ماده ۲ - موضوعات زیر مسائل محوری برنامه است. دولت موظف است طرحها و
پروژههای مرتبط با آنها و همچنین مصوبات ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی صرفا در
حوزههای ذیل الذکر را در بودجه سالانه اعمال نماید.

۱- موضوعات خاص راهبردی درمورد آب و محیطزیست

۲- موضوعات خاص مکانمحور درمورد توسعه سواحل مکران و اروند و بازآفرینی بافتهای
ناکارآمد شهری (حاشیه شهرها و بافتهای فرسوده)، بافتهای تاریخی و مناطق روستائی

۳- موضوعات خاص بخش پیشروی اقتصاد درمورد معدن و صنایع معدنی،
کشاورزی، گردشگری، ترانزیت و حمل و نقل ریلی، فناوری نوین، توسعه و کاربست علم
و فناوری و انرژی

۴- موضوعات خاص کلان فرابخشی درمورد، بهبود محیط کسب و کار، اشتغال،
فضای مجازی، بهره‌وری، تأمین منابع مالی برای اقتصاد کشور، نظام عادلانه پرداخت و رفع
تبعیض، توانمندسازی محرومان و فقرا (با اولویت زنان سرپرست خانوار)، بیمه‌های
اجتماعی و ساماندهی و پایداری صندوقهای بیمه ای و بازنشستگی و پیشگیری و کاهش
آسیب‌های اجتماعی و اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، فرهنگ عمومی و
سبک زندگی ایرانی - اسلامی

بخش ۱- اقتصاد کلان

ماده ۳- به منظور دستیابی به رشد اقتصادی متوسط سالانه هشت درصد (۸٪) و ضریب جینی (۰/۳۴) در سال پایانی برنامه، اهداف کمی کلان و بخشهای اقتصادی به تفکیک جداول (۱) و (۲) و (۳) تعیین می‌شوند.

جدول شماره (۱)- تصویر شاخص های مهم اقتصاد کلان در برنامه ششم توسعه						
ردیف	نام شاخص	واحد اندازه گیری	۱۳۹۵ سال پایه	۱۳۹۶	۱۴۰۰	متوسط در برنامه ششم (درصد)
۱	تولید ناخالص داخلی	هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۲۰۹۵	۲۲۵۶	۳۰۷۸	متوسط رشد (سالانه) ۸
۲	تولید سرانه	میلیون ریال به ازای هر نفر به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۲۶,۱	۲۷/۸	۳۶/۱	(متوسط رشد سالانه) ۶,۷
۳	بهره وری کل عوامل تولید	شاخص (۱۰۰=۱۳۹۵)	۱۰۰	۱۰۲	۱۱۵	(متوسط رشد سالانه) ۲,۸
۴	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۴۴۰	۴۹۵	۱۱۶۰	(متوسط رشد سالانه) ۲۱,۴
۵	هزینه های مصرفی کل	هزار میلیارد ریال به قیمت ثابت ۱۳۸۳	۱۱۹۷	۱۲۶۳	۱۵۲۴	(متوسط رشد سالانه) ۵
۶	صادرات غیر نفتی کالا و خدمات (بدون معینات گازی)	میلیون دلار	۴۲۱۵۰	۴۷۵۸۳	۱۱۲۷۳ ۹	(متوسط رشد سالانه) ۲۱,۷
۷	واردات کل	میلیون دلار	۶۹۹۶۷	۸۶۵۵۷	۱۵۲۴۹ ۷	(متوسط رشد سالانه) ۱۶,۹
۸	نقدینگی	هزار میلیارد ریال	۱۳۰۰۳	۱۵۶۰۴	۲۸۵۰۸	(متوسط رشد سالانه) ۱۷
۹	نرخ تورم	درصد	۷/۹	۸/۳	۷,۹	(متوسط برنامه) ۸,۸
10	نرخ بیکاری	درصد	۱۲,۶	۱۲	۸,۶	(متوسط برنامه) ۱۰,۲

جدول شماره (۲): تصویر متغیرهای اقتصادی بخش های اقتصادی در دوره برنامه ششم (درصد)

شاخص ها	کشاورزی	نفت	معادن	صنعت	آب و برق و گاز	ساختن	حمل و نقل و انبارداری	ارتباطات	سایر خدمات	جمع
---------	---------	-----	-------	------	-------------------	-------	--------------------------	----------	---------------	-----

۸/۰	۵/۸	۱۹/۴	۸/۳	۷/۵	۹/۰	۹/۳	۸/۸	۷/۰	۸/۰	متوسط رشد سالانه ارزش افزوده(درصد)
۳/۹	۴/۳	۹/۵	۵/۰	۳/۷	۶/۶	۳/۴	۴/۶	۲/۱	۳/۹	متوسط رشدسالانه اشتغال (درصد)
۲۱/۵	۱۸/۱	۵۱/۸	۲۲/۶	۲۶/۵	۳۰/۲	صنعت و معادن ۲۶,۱		۳۹/۵	۲۰/۳	متوسط رشدسالانه سرمایه گذاری(درصد)
۲/۸	۰/۸	۶/۵	۲/۱	۲/۸	۲/۰	۲/۰	۲/۴	۱/۸	۳/۲	متوسط رشد سالانه بهره وری کل عوامل تولید (درصد)

جدول شماره (۳): منابع مالی سالانه سرمایه گذاری برنامه ششم توسعه به تفکیک روش های مختلف تامین - هزار میلیارد ریال

سهم در برنامه ششم (درصد)	متوسط برنامه	۱۴۰۰	۱۳۹۶	۱۳۹۵	
۱۲/۹	۹۹۶	۱۴۷۰	۶۲۷	۵۷۵	تملك داراییهای سرمایه ای
۲۴/۷	۱۹۰۰	۲۵۷۵	۱۴۳۰	۱۲۰۲	تسهیلات بانکی برای سرمایه گذاری
۹/۳	۷۱۴	۹۲۸	۳۷۹/۵	۳۶۲	صندوق توسعه ملی
۱۲/۴	۹۵۶	۱۴۸۱	۴۸۸	۴۰۰	بازار سرمایه
۱۲/۴	۹۵۷	۱۲۳۱	۷۱۲	۶۰۳	شرکتها و موسسات دولتی و نهادهای عمومی غیر دولتی
۳/۰	۲۲۸	۳۰۹	۱۷۱	۱۴۴	آورده اشخاص
۲۵/۳	۱۹۵۵	۱۵۷۵	۲۹۹	۶۲/۵	تامین مالی و سرمایه گذاری خارجی
۱۰۰	۷۷۰۶	۹۵۶۹	۴۱۰۸	۳۳۴۹	کل منابع تامین مالی برنامه ششم

ماده ۴- جهت تامین حداقل ۲/۸ واحد درصد از رشد ۸٪ اقتصاد از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید و همچنین رشد سرمایه‌گذاری به میزان متوسط سالانه ۲۱/۴٪ در طول سالهای اجرایی برنامه، کلیه دستگاههایی اجرایی با هماهنگی با دولت اقدامات زیر را به عمل آورند. مسئولیت اجرا بر عهده دولت می‌باشد:

۱- جهت‌گیری‌ها و سیاست‌های لازم برای تجهیز منابع مالی مورد نیاز سرمایه‌گذاری از جمله تامین منبع مالی خارجی تا متوسط سالانه ۳۰ میلیارد دلار از خطوط اعتباری بانک های خارجی در قالب فاینانس خودگردان، ۱۵ میلیارد دلار به شکل سرمایه گذاری مستقیم خارجی و ۲۰ میلیارد دلار قراردادهای مشارکتی خارجی.

۲- محترم شمردن و حمایت از حقوق مالکیت و تولید ثروت و نگاه ارزشی به کار و ثروت آفرینی از راههای قانونی و مشروع و عدم مداخله در تصمیم‌گیری فعالان اقتصادی و تدوین نظام بنگاهداری نوین در بخش دولتی همراه با ممنوعیت سرمایه‌گذاری جدید برای بخش دولتی در فعالیتهایی که بخش خصوصی در رقابت سالم با هزینه کمتر و کارایی بیشتر قادر به انجام آن می‌باشد به نحوی که در پایان سال اول برنامه اقدامات لازم برای اجرای این حکم توسط دولت تصویب و ابلاغ گردد.

- ۳- اولویت اقتصادی در سیاست خارجی کشور با هدف جذب دانش و نوآوری از کشورهای صاحب فناوری و توسعه بازارهای صادراتی (کالایی و کشوری) خدمات فنی و مهندسی و کالاهای ایرانی، اعزام نیروی کار، جذب اساتید و متخصصین برای آموزش و انتقال فن و تکنولوژی برای نیروهای ایرانی، تلاش برای الحاق به سازمان تجارت جهانی برای جلوگیری از اعمال تبعیض‌های ناروا علیه صادرات ایران با رعایت مصالح کشور
- ۴- افزایش مهارت و تخصص نیروی کار به ویژه فارغ‌التحصیلان دبیرستانها، هنرستانها تا مقطع کارشناسی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی با ارایه آموزشهای مهارتی، تخصصی، فنی و حرفه‌ای با استفاده از ظرفیت‌های خدمت زیر پرچم و کارورزی دانشجویان.
- دولت مکلف است در سه ماهه اول هر سال گزارش اجراء این بند را به کمیسیونهای برنامه، بودجه و محاسبات و آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی ارایه نماید.
- ۵- جذب شرکتهای معتبر جهانی و منطقه‌ای در زنجیره تولید داخلی به شکل مستقیم و با اولویت مشارکت با سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان داخلی به منظور افزایش توانمندی، رقابت‌پذیری و صادرات کالاها و خدمات تولیدی با رفع موانع قانونی و حقوقی براساس عزت، حکمت و مصلحت و مشروط به عدم نفوذ فرهنگ غربی.
- ۶- حمایت حقوقی، مالی و نهادی لازم برای توسعه دانش و پیشرفت فناورانه و نوآورانه در جهت تجاری‌سازی ایده و دانش در تولید محصول و خدمات با ارزش افزوده مثبت در چهارچوب بند (۸۰) سیاستهای کلی برنامه.
- ۷- تدوین سازوکار لازم و کارآمد برای کاهش فاصله بین نرخ سود تسهیلات و سپرده‌های بانکی با هدف افزایش کارآمدی و رقابت‌پذیری نظام بانکی در جذب و تجهیز منابع و اعطای تسهیلات به نحوی که در هر سال از برنامه فاصله نرخ سود تسهیلات و سپرده بانکی حداقل ده درصد (۱۰٪) نسبت به سال قبل کاهش یابد.
- ۸- توسعه بازار سرمایه با تاکید بر طراحی و مهندسی ابزارهای مالی و کالایی، توسعه بازار انرژی و عرضه نفت خام و فرآورده‌های نفتی در بورس انرژی، اصلاح نهادی حاکمیت شرکتی برای شرکتهای عام و نهادهای مالی.
- ۹- جهت‌گیری و سیاست‌های لازم برای ارتقاء شفافیت اطلاعات در بازار سرمایه و راه‌اندازی موسسات رتبه‌بندی موضوع بند ۲۱ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار مصوب.....
- برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و تامین مالی بین‌المللی.
- ۱۰- اجازه حضور و مشارکت موسسات مالی و اعتباری خارجی در ایران در چارچوب قانون اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی.

۱۱- اصلاح سیاستهای ارزی و تجاری و تعرفه‌ای حداکثر تا پایان سال دوم برنامه با رویکرد ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیر ساختن کالاهای تولید داخل برای صادرات

۱۲- دولت مجاز است برای تامین مالی خارجی و طرحهای اقتصادی بخش غیر دولتی که توجیه فنی، اقتصادی آن به تصویب شورای اقتصاد رسیده باشد، تضامین لازم توسط بانک عامل و یا سازمانهای توسعه ای را تضمین نماید.

۱۳- دولت مکلف است به منظور نیل به رشد و توسعه اقتصادی بر پایه عدالت نسبت به اعمال سیاستهای اشتغال‌زایی، مهارت افزایی و ارتقای دانش حرفه‌ای و حمایت از مشاغل کوچک خانگی و دانش بنیان مبتنی بر سند ملی کار شایسته که حداکثر تا پایان سال اول برنامه با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و اتاق تعاون و سازمان به تصویب هیات وزیران خواهد رسید، اقدام نماید. سند مزبور باید مبتنی بر کاهش نرخ بیکاری به میزان حداقل هشت دهم درصد (۰/۸٪) سالیانه در طول سالهای برنامه باشد.

ماده ۵-

الف- دستگاههای اجرائی و نیروهای مسلح مکلفند برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، ضمن اجرائی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری در مجموعه خود، تمهیدات لازم را برای عملیاتی نمودن این چرخه در واحدهای تحت تولیت خود با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری ایران فراهم نموده و گزارش سالانه آن را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه نمایند. دستگاههای اجرائی مکلفند در شش ماه نخست برنامه، برنامه‌های عملیاتی خود برای ارتقاء بهره‌وری از طریق تسهیل و تشویق فعالیتهای غیردولتی در حوزه‌های مربوطه را به تأیید سازمان ملی بهره‌وری رسانده و سازمان ملی بهره‌وری نیز حداکثر ظرف مدت یکسال مجموعه اقدامات مذکور را به تصویب هیات وزیران برساند.

تبصره- اجرای این حکم در خصوص نیروهای مسلح با اذن فرمانده کل قوا از طریق ستاد کل نیروهای مسلح انجام می‌شود.

ب- در راستای ارتقاء شاخص بهره‌وری، دولت مکلف است نسبت به اندازه‌گیری کارایی و بهره‌وری دستگاههای اجرائی و واحدهای عملیاتی در هر سال برنامه اقدام و گزارش آن را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

بخش ۲- بودجه و مالیه عمومی

ماده ۶- به منظور تحقق صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی، اصلاح نظام درآمدی دولت و همچنین قطع وابستگی بودجه به نفت تا پایان برنامه:

۱- برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح یا معافیت مالیاتی جدید طی سالهای اجرای برنامه ممنوع است.

۲- عوارض موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و بندهای آن و نیز عوارض آلاینده‌گی موضوع تبصره (۱) ماده مذکور و عوارض ارزش افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره‌گذاری خودروها به شرح زیر درمورد بندهای (الف) و (ب) و (ج) این ماده توسط سازمان امور مالیاتی کشور توزیع می‌گردد:

الف) عوارض وصولی بند (الف) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، با رعایت ترتیبات قانونی و پس از کسر وجوه مقرر در قانون مذکور و واریز به حساب تمرکز وجوه آن استان نزد خزانه داری کل کشور از طریق حساب رابطی که بنا به درخواست سازمان امور مالیاتی کشور توسط خزانه داری کل کشور افتتاح می‌گردد، به نسبت هفتاد درصد (۷۰٪) شهرها و سی درصد (۳۰٪) روستاها و مناطق عشایری و براساس شاخص جمعیت به حساب شهرداریها و دهیاریها واریز می‌گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری و مناطق عشایری به حساب فرمانداریهای شهرستان مربوط واریز می‌گردد تا با مشارکت بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در همان روستاها و مناطق عشایری هزینه شود.

تبصره- عوارض وصولی موضوع این بند نیاز به طی مراحل تخصیص نداشته و حداکثر تا پانزدهم ماه بعد تخصیص صددرصد به حساب شهرداریها و دهیاریها واریز می‌گردد.

ب) عوارض موضوع بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و همچنین عوارض ارزش افزوده گاز طبیعی موضوع قانون مذکور و عوارض شماره‌گذاری خودروها موضوع بند (ج) ماده (۴۳) قانون مذکور به حساب تمرکز وجوه نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. وجوه مذکور حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به نسبت دوازده درصد (۱۲٪) سهم کلانشهرها، پنجاه و سه درصد (۵۳٪) سایر شهرها، و سی و پنج درصد (۳۵٪) روستاها و مناطق عشایری براساس شاخصهایی که به موجب دستورالعملی که توسط سازمان و وزارت کشور ابلاغ می‌شود، محاسبه و بین تمام شهرداریها و دهیاریها و مناطق عشایری توزیع می‌گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری و مناطق عشایری، به حساب فرمانداری شهرستان مربوطه واریز خواهد شد تا حسب مقررات و مصوبات کمیته‌های برنامه‌ریزی شهرستان صرف امور عمران و آبادانی همان روستاها و مناطق عشایری شود. همچنین سی درصد (۳۰٪)

عوارض ارزش افزوده موضوع این بند دریافتی از واحدهای تولیدی مستقر در شهرکها و نواحی صنعتی شهرستانها برای تأمین زیرساختها و ارائه خدمات در آنها و تکمیل پروژههای نیمه تمام شهرکها و نواحی صنعتی استان، در اختیار شرکت شهرکهای صنعتی استان قرار می گیرد. این سهم از مبلغ مربوط به شهرهای استان به نسبت کسر می گردد.

تبصره- پنج درصد (۵٪) از مبلغ موضوع سهم سی درصد (۳۰٪) شهرک استان جهت ارائه خدمات مربوطه در همان شهرکها در اختیار شرکتهای خدماتی موضوع قانون نحوه واگذاری، مالکیت و اداره امور شهرکهای صنعتی مصوب ۱۳۸۷ قرار می گیرد. شرکتهای و نواحی صنعتی غیردولتی نیز مشمول این حکم هستند. در طول برنامه ششم جزء (ب) بند (۲) این ماده در بخش مغایرت، بر تبصره های (۱) و (۲) ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده حاکم است.

ج) عوارض آلودگی واحدهای تولیدی موضوع تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده در هر شهرستان به نسبت جمعیت بین شهرداری ها، دهیاری ها و فرمانداریها (برای روستاهای فاقد دهیاری و مناطق عشایری) همان شهرستان توزیع می گردد. در صورتی که آلودگی واحدهای بزرگ تولیدی (پنجاه نفر و بیشتر) به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض آلودگی براساس سیاستهای اعلامی سازمان به نسبت تاثیرگذاری، در کمیته ای مرکب از رئیس سازمان برنامه و بودجه استان و فرمانداران شهرستان های ذیربط، مدیرکل محیط زیست و مدیرکل امور مالیاتی استان بین شهرستان های متأثر توزیع می شود.

تبصره- در صورتی که شهرستان های متأثر از آلودگی در دو یا چند استان واقع شده باشند، اعضاء کمیته توزیع کننده عوارض آلودگی واحدهای بزرگ (پنجاه نفر و بیشتر) متشکل از نماینده سازمان، روسای سازمان برنامه و بودجه استانهای ذیربط، نماینده سازمان حفاظت محیط زیست و نماینده ادارات کل امور مالیاتی استانهای مربوطه براساس سیاستهای اعلامی سازمان اقدام به توزیع عوارض آلودگی خواهند کرد.

ماده ۲- به منظور انطباق بودجه های سنواتی با برنامه توسعه، انضباط مالی، اصلاح فرآیند

برنامه ریزی و بودجه ریزی و نظارت بر عملکرد و هزینه های دولت:

۱- لویح بودجه سالانه با رعایت این قانون و با اعمال تعدیل متناسب با تحولات و شاخص اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و با رعایت قواعد مالی مندرج در جدول شماره (۴) این قانون تهیه و تقدیم مجلس شورای اسلامی می شود.

۲- الف: سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز در سال اول برنامه سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود و سالانه حداقل دو واحد درصد به این سهم اضافه می‌شود. بانک مرکزی مکلف است در طول سال و متناسب با وصول منابع بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم ۱۴/۵ درصد شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت و میعانات گازی و همچنین سهم ۳٪ مناطق نفت خیز، گاز خیز و توسعه نیافته اقدام کند و از محل باقیمانده، سهم بودجه عمومی دولت که در بودجه های سنواتی مشخص می‌گردد را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه داری کل کشور واریز و مابقی را به حساب ذخیره ارزی واریز نماید.

چنانچه منابع دولت از محل وجوه واریزی فوق سالانه به قیمت ثابت ۱۳۹۵ کمتر از ۸۳۰ هزار میلیارد ریال باشد، از محل حساب ذخیره ارزی پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی و در صورت عدم کفایت از محل اوراق بدهی تعهد زا و یا سایر اوراق مالی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی برای تامین مابه التفاوت حاصل شده صرفاً برای تامین کسری اعتبارات تملک دارائی های سرمایه ای برای طرح های مصوب در قانون بودجه همان سال با اولویت طرح هایی که از طریق مشارکت با بخش غیردولتی اجراء می‌شوند اختصاص می‌یابد.

ب: سقف اعتبارات هزینه‌ای بودجه عمومی دولت در سالهای برنامه ششم مطابق ارقام جدول شماره (۴) این قانون تعیین می‌شود. جابجایی و افزایش منابع و مصارف در این جدول حداکثر تا ۱۵٪ درصد در قالب لوایح بودجه سنواتی مجاز است.

۳- دولت موظف است از سال اول اجرای برنامه، سالانه اعتبارات بیست درصد (۲۰٪) دستگاههای اجرائی مندرج در قوانین بودجه سنواتی را بصورت بودجه ریزی بر مبنای عملکرد تنظیم نماید، بنحوی که در سال پایانی برنامه صددرصد (۱۰۰٪) دستگاهها دارای بودجه مبتنی بر عملکرد باشند.

مفاد این بند شامل مدارس دولتی نمی‌شود.

۴- ایجاد و تحمیل هرگونه بار مالی مازاد بر ارقام مندرج در قوانین بودجه سنواتی، توسط دستگاههای اجرائی از جمله دستگاههای مباشر دولت در موارد مختلف از قبیل خرید تضمینی و هزینه های تبعی خرید، جبران زیان، تفاوت قیمت، تنظیم بازار، یارانه نهاده ها و غیر آن، ایفاء تعهدات خاص، کالاهای اساسی، جایزه صادراتی و مانند آن که از اعتبارات عمومی استفاده می‌شود، ممنوع است. مسؤولیت اجرای این حکم بر عهده بالاترین مقام دستگاههای اجرائی و

یا مقامات مجاز و مدیران مالی مربوط است. تخلف از این حکم، تعهد زائد بر اعتبار محسوب و متخلف به مجازات موضوع ماده (۵۹۸) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

۵- کلیه تصویب‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها، تغییرات تشکیلات، تغییر ضرایب، جداول حقوقی و طبقه‌بندی مشاغل و افزایش مبنای حقوقی، اعطای مجوز هر نوع استخدام و به‌کارگیری نیرو و همچنین مصوبات هیات‌های امانا که متضمن بار مالی باشد، در صورتی قابل طرح و تصویب و اجراء است که بار مالی ناشی از آن قبلاً محاسبه و در قانون بودجه کل کشور تامین شده باشد. اقدام دستگاه اجرائی برخلاف این حکم، تعهد زائد بر اعتبار محسوب می‌شود.

دولت به گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که تا پایان سال آخر برنامه، بودجه سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی مستقل شده و از محل بودجه عمومی، اعتباری به آنها پرداخت نگردد.

۶- در مورد بندهای (۴) و (۵) کلیه دستگاههای اجرائی موظفند موارد مد نظر خود را پس از ابلاغ بخشنامه بودجه در قالب پیشنهادهای بودجه سنواتی به سازمان ارسال کنند تا اعتبارات مورد نیاز در قالب بودجه سنواتی پیش‌بینی شود. در صورت عدم پذیرش پیشنهاد توسط سازمان و عدم پیش‌بینی اعتبار، عمل مراجع و دستگاههای اجرائی در حکم تعهد زائد بر اعتبار است.

۸- وجوه هزینه‌هایی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور احداث، تکمیل و تجهیز فضاها، اماکن و توسعه ورزش همگانی و یا به عنوان کمک به وزارت ورزش و جوانان پرداخت می‌شود با تأیید وزارت مذکور به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌گردد.

جدول شماره (۴) برآورد منابع و مصارف عمومی دولت در برنامه ششم توسعه

متن جدول متعاقباً اعلام خواهد شد.

ماده ۸- دولت موظف است به منظور تحقق اهداف بند(۱۲) سیاستهای کلی ابلاغی اقتصاد مقاومتی مبنی بر تحول اساسی در ساختارها و اصلاح و ارتقای نظام مدیریت مالی و محاسباتی دولت و همچنین مدیریت بدهی‌ها اقدامات زیر را مطابق قوانین مربوطه انجام دهد.

الف- ساماندهی خزانه‌داری کل کشور از طریق:

- ۱- اصلاح نظام مالی و محاسباتی خزانه‌داری کل کشور
- ۲- ارتقاء نظام نظارت از طریق اصلاح سیستم مالی و حسابداری بخش عمومی و گزارشگری مالی بخش عمومی

ب- ساماندهی نظام مالی - محاسباتی کشور از طریق:

- ۱- تهیه نرم‌افزار حسابداری واحد و یکپارچه با قابلیت ثبت رویدادهای مالی بر مبنای حسابداری تعهدی

۲- تهیه صورتهای مالی تلفیقی در سطح بخش عمومی و تدارک نرم‌افزار لازم

۳- تدوین بسته آموزش نظام حسابداری بخش عمومی برای کل کشور

ج- ارتقاء و انطباق نظام نظارت مالی با نظام بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد از طریق:

- ۱- طراحی نظام نظارت مالی متناسب با شرایط کشور و نظارت مالی بر بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد

۲- استقرار نظام نظارت مالی بازطراحی شده بر مبنای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد

د- ساماندهی بدهی‌های دولت از طریق:

- ۱- حفظ شاخص نسبت بدهی دولت و شرکتهای دولتی به تولید ناخالص داخلی (G.D.P) در سطح حداکثر ۴۰٪

۲- ساماندهی اصل بدهی‌ها از طریق تمديد و تسويه سود مربوطه از طریق درج در بودجه عمومی

۳- حذف تدریجی اوراق تسویه خزانه و استفاده از اوراق بدهی با تصویب مجلس شورای اسلامی

۴- تأدیه بدهی دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی از طریق بازارهای کوتاه‌مدت و تأدیه بدهی دولت به نظام بانکی و نهادهای عمومی و غیردولتی از طریق ابزارهای بدهی میان‌مدت و بلندمدت

تبصره - افزایش شاخص نسبت بدهی تا ۴۵٪ با تشخیص وزیر امور اقتصادی و دارایی و تأیید هیأت وزیران امکان‌پذیر است. در شرایط اضطراری دولت می‌تواند با تصویب مجلس شورای اسلامی شاخص نسبت بدهی را برای مدت محدود تا ۵۰٪ افزایش دهد. متعاقب رفع

شرایط اضطراری در بازه زمانی حداکثر ۳ ساله از طریق تسویه بدهی‌ها، شاخص نسبت بدهی را به ۴۰٪ برساند.

ماده ۹- دولت مکلف است تا پایان سال دوم برنامه سامانه‌ی تدارکات الکترونیکی دولت را برای اجرای تمامی مراحل انواع معاملات متوسط و بزرگ وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و دیگر قوانین مالی و معاملاتی بخش عمومی به جز معاملات محرمانه، با رعایت قانون تجارت الکترونیکی و قانون برگزاری مناقصات تکمیل کند. کلیه دستگاه‌های مشمول قانون برگزاری مناقصات و نهادهای عمومی غیر دولتی مکلف به رعایت قانون برگزاری مناقصات و انجام معاملات خود از طریق سامانه مذکور هستند.

بخش ۳ - نظام پولی و بانکی و تامین منابع مالی

ماده ۱۰- صندوق توسعه ملی مجاز است به طرح‌های تولیدی افراد حقیقی و حقوقی غیردولتی که با مشارکت حداکثر چهل و نه درصدی (۴۹٪) سازمان‌های توسعه‌ای شامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، شرکت تابعه وزارت نفت در امور پتروشیمی و شرکت مادر تخصصی برق حرارتی، شرکت شهرک‌های کشاورزی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی در مناطق کمتر توسعه یافته سرمایه‌گذاری می‌نمایند، تسهیلات ارزی پرداخت کند.

تبصره- سازمان‌های توسعه‌ای و صندوق‌های مذکور مکلفند پس از سه سال از زمان بهره برداری، سهام خود را در طرح‌های مذکور به بخش‌های خصوصی و تعاونی بر طبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی واگذار نمایند.

ماده ۱۱- دولت مجاز است به منظور گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه‌ها):

۱- معادل کل بدهی‌های خود به اشخاص حقیقی و حقوقی که تا پایان سال ۱۳۹۵ قطعی شده یا میشود را به ترتیب اولویت هائی که به پیشنهاد سازمان مشخص می‌شود، تا پایان برنامه از طریق انتشار اوراق بهادار با کسب رضایت طلبکاران تسویه نماید. اوراق مذکور با رعایت قانون اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تا سقف مندرج در قوانین بودجه سنواتی و مصون از تورم، طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، انتشار می‌یابد.

تبصره- از ابتدای برنامه، بدهی هایی که توسط دولت ایجاد و مراحل حسابرسی را در مراجع معتبر طی کرده و قطعی شده و از هیچ گونه افزایشی بابت عدم پرداخت برخوردار نشده باشند، تا زمان پرداخت بدهی توسط دولت از سودی معادل نرخ تورم تا حداکثر نرخ سود سپرده اعلام شده توسط بانک مرکزی برخوردار می شوند. در قراردادهای مربوط باید بندی اضافه شود که به موجب آن دولت ملتزم می گردد در صورت عدم پرداخت بدهی خود در زمان مقرر معادل نرخ مذکور به طلبکار بپردازد.

۲- به منظور تأمین اعتبار لازم برای پرداختهای مرتبط با اوراق بهادار مذکور (اعم از سود و اصل)، هر ساله ردیف خاصی را در لایحه بودجه سنواتی پیش بینی کند و به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند.

تبصره- اوراق بهادار صادره با نام و مصون از تورم است و معاملات این اوراق فقط در بازارهای متشکل اوراق بهادار تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار و با رعایت مقررات این بازارها مجاز و معاملات آنها خارج از بازارهای یادشده ملغی و بلااثر است. عرضه و معاملات این اوراق بهادار به کسر (کمتر از ارزش اسمی) و با نرخ سود شناور مجاز و تضمین بازخرید قبل از سررسید اوراق بهادار مذکور توسط بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری و اشخاص تحت کنترل آنها، مجاز نمی باشد. بانکها، دستگاههای اجرائی و شرکت های دولتی که اوراق بهادار برای تأمین مالی آنها منتشر می شود باید اطلاعات مورد نیاز سرمایه گذاران را متناسب با دستورالعملی که به تصویب شورای بورس می رسد، منتشر نمایند.

۳- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می شود به منظور استفاده از دارایی های دولت برای انتشار اوراق بهادار پیش بینی شده در این قانون ضمن اجرای سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول دستگاههای اجرائی (سادا) حسب مورد نسبت به انجام اقدامات مورد نیاز برای مدیریت و استفاده از دارایی ها و اموال دستگاههای اجرائی به منظور انتشار صکوک اسلامی اقدام نماید. کلیه دستگاههای اجرائی در اجرای ماده (۱۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و تبصره (۱۰) ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مکلفند ضمن همکاری لازم حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به ثبت کلیه اموال غیرمنقول اعم از اراضی، املاک، ساختمانها و فضاهای اداری در اختیار یا تصرفی دارای سند مالکیت یا فاقد سند مالکیت، اجاری یا وقفی یا ملکی در سامانه اقدام نمایند. صدور هر گونه مجوز برای واگذاری حق استفاده، تغییر بهره بردار، فروش اموال غیرمنقول پرداخت هزینه نگهداشت و بهره برداری آنها بدون ثبت اطلاعات در سامانه مذکور و اخذ کد رهگیری ممنوع است.

۴- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می شود با تصویب هیأت وزیران و رعایت قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و در

چهارچوب آیین‌نامه اجرائی این بند از سهام دولت در شرکتها، به‌عنوان پشتوانه انتشار اوراق بهادار اسلامی (صکوک) استفاده کند.

۵- وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است اسناد خزانه اسلامی را به‌منظور رفع عدم تعادل منابع و مصارف بودجه عمومی در طی یک‌سال مالی منتشر نماید. سازمان مکلف است حسب اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی بازپرداخت اصل و سود اوراق مزبور را بصورت کامل در لویح بودجه پیش‌بینی و منظور کند. اعتبارات مربوط به بازپرداخت این اوراق صددرصد تخصیص یافته تلقی می‌شود.

ماده ۱۲ - بیمه مرکزی ایران موظف است :

الف - در راستای به‌منظور افزایش نقش صنعت بیمه در نظام تامین مالی و ایجاد فضای امن در سایر حوزه‌های اقتصادی از جمله فضای کسب و کار و سرمایه‌گذاری، از طریق شرکتهای بیمه نسبت به ارتقاء نقش اقتصادی بیمه در تامین رفاه و امنیت مردم و افزایش ضریب نفوذ بیمه در کشور تا متوسط جهانی آن در طی سالهای برنامه اقدامات لازم را جهت تحقق اهداف زیر بعمل آورد:

۱- ضریب نفوذ بیمه‌های بازرگانی در طول اجرای برنامه به ۷٪ درصد برسد.

۲- سهم بیمه‌های عمر از حق بیمه تولیدی بیمه‌های بازرگانی کشور حداقل تا ۵۰٪ نسبت به سال پایه در برنامه افزایش یابد.

۳- رشته‌های بیمه‌ای در بخش تولیدی و تجاری اقتصاد ملی افزایش و گسترش یابد.

ب - مقررات و آئین‌نامه‌های سرمایه‌گذاری ذخایر بیمه‌ای به‌منظور استفاده مناسب از منابع مذکور در جهت تامین مالی پایدار در اقتصاد ملی توسط شورای عالی بیمه بازنگری گردد.

ماده ۱۳ -

الف - دولت مکلف است در طول برنامه در قالب بودجه سنواتی نسبت به تادیه بدهی حسابرسی شده خود به سازمان تامین اجتماعی از محل سهام قابل واگذاری دولت در قالب قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ و اصلاحات بعدی آن، املاک مازاد بر نیاز دستگاههای اجرائی، تادیه نقدی در بودجه سنواتی، اوراق بهادار قانونی و امتیازات مورد توافق اقدام کند.

تبصره- در اجرای حکم این ماده باید سالانه حداقل ۱۰٪ بدهی دولت به سازمان تامین اجتماعی تسویه گردد و هر گونه تعهد جدید برای سازمان تامین اجتماعی باید در قانون بودجه همان سال پیش‌بینی و تامین گردد.

ب - حذف شد.

ج - سازمان تأمین اجتماعی موظف است مطابق قوانین مربوطه در طول برنامه همسان سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران را به ترتیب زیر انجام دهد:

۱- همسان‌سازی حقوق بازنشستگان حسب نسبت اولین مستمری دریافتی با سقف پرداختی در زمان برقراری مستمری به طوری که مستمری هیچ بازنشسته‌ای کمتر از نسبت فوق‌الذکر نباشد.

۲- ترمیم حداقل پرداختی بازنشستگان تا پایان سال دوم اجرای برنامه به میزان حداقل حقوق بازنشستگان کشوری

تبصره- مستمری بازنشستگان کمتر از سی روز به تناسب ترمیم خواهد شد.

د- وزارت نیرو به نمایندگی از دولت مطابق بودجه سنواتی مکلف است تمامی کارکنان حاکمیتی شاغل در پستهای فشار قوی با اولویت کاروره‌های (پراتورهای) پستهای فشار قوی برق (با عنایت به تخصص و حاکمیتی بودن شغل) را از حیث حقوق و مزایا و سایر امتیازات با کارکنان رسمی و پیمانی یکسان نماید.

ه- مؤسسه صندوق حمایت و بازنشستگی کارکنان فولاد با کلیه وظایف، اختیارات، تعهدات و دارایی‌ها- از جمله اموال منقول و غیرمنقول، سهام، امتیازات، موجودی، اسناد و اوراق- با حفظ هویت مستقل به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی انتقال می‌یابد.

حداکثر طی مدت سه سال، کلیه تعهدات حال و آتی صندوق- به میزانی که براساس مطالعات محاسبه بیمه‌ای برای تعیین ارزش فعلی تعهدات آتی (اکچوئری) که حداکثر ظرف مدت سه‌ماه به تأیید سازمان حسابرسی کشور می‌رسد و مورد تأیید سازمان قرار می‌گیرد- با منابع حاصل از واگذاری سهام، سهم‌الشرکه، اموال شرکتها، امتیازات، حقوق بهره‌برداری از معادن و حقوق مالی دولت و سایر منابع حسب مورد از طریق سازمان خصوصی‌سازی و خزانه‌داری کل پرداخت خواهد شد. میزان واگذاری‌ها هر ساله در بودجه‌های سالانه پادار خواهد گردید.

ماده ۱۴ - وزارت امور اقتصادی و دارائی موظف است نسبت به ایجاد و انعقاد پیمان‌های دو جانبه و چند جانبه و همچنین پیمان‌های پولی دو جانبه با کشور های طرف تجاری و هدف به ویژه کشورهای منطقه اقدام کند. در اجرای این ماده رعایت قانون و سیاستهای کلی نظام براساس عزت، حکمت و مصلحت ضروری است.

ماده ۱۵۵- برای اعمال نظارت کامل و فراگیر بانک مرکزی بر مؤسسات پولی، بانکی و اعتباری و ساماندهی مؤسسات و بازارهای غیرمتشکل پولی جهت ارتقای شفافیت و سلامت و کاهش نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات:

الف- بانک مرکزی مجاز است مطابق قوانین مربوطه در چهارچوب مصوباتی که به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، علاوه بر اختیارات قانونی خود مقرر در قانون پولی و بانکی کشور حسب مورد یک یا چند مورد از اقدامات نظارتی و انتظامی زیر را در قبال بانکها و مؤسسات اعتباری متخلف اعمال نماید:

۱- اعمال محدودیت، ممنوعیت توزیع سود و اندوخته‌ها بین سهامداران مؤثر، سلب حق رأی از آنها به‌طور موقت و سلب حق تقدم خرید از سهامداران مؤثر

۲- تعلیق موقت مجوز بخشی از فعالیت برای مدت معین و یا لغو مجوز فعالیت

۳- اعمال محدودیت یا ممنوعیت پرداخت پاداش و مزایای مدیران

۴- سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران عامل و اعضاء هیأت مدیره

تبصره ۱- مرجع رسیدگی به تخلفات نظارتی و انتظامی موضوع این بند هیأت انتظامی بانکها خواهد بود.

تبصره ۲- سهامدار مؤثر، سهامداری است که یک یا چند عضو هیأت مدیره را انتخاب می‌کند و یا به تشخیص بانک مرکزی در انتخاب عضو هیأت مدیره نقش دارد.

ب- انجام هرگونه عملیات بانکی، واسپاری (لیزینگ)، صرافی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی و مشارکت بانکها و مؤسسات اعتباری و اشخاص حقوقی تابعی که بانکها بیش از ۵۰٪ سهام آنها را دارند و یا در تعیین هیأت مدیره آنها موثرند در تاسیس صندوقهای سرمایه گذاری و شرکتهای تامین سرمایه بدون اخذ مجوز از بانک مرکزی ممنوع است و مرتکب حسب مورد به یک یا چند مورد از مجازات های درجه شش ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی به جز حبس و شلاق محکوم می شود.

تبصره ۱- مسئولیت بازپرداخت کلیه تعهدات و بدهی های مؤسسات مذکور بر عهده هیأت امناء، هیأت مدیره، هیأت موسس و سهامدار مؤثر متناسب با اشتغال ذمه (متناسب با مراتب و شرایط بروز خسارت) می باشد.

تبصره ۲- علاوه بر مواردی که در قانون پولی و بانکی استثناء شده است صندوق قرض الحسنه تک شعبه‌ای در سراسر کشور براساس جذب منابع سالانه تا سی میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال نیز از حکم این ماده مستثنی بوده و براساس اساسنامه و مجوزهای موجود ادامه فعالیت می دهند.

پ - نیروی انتظامی موظف است در مواردی که بانک مرکزی رأساً شعبه یا مؤسسات را فاقد مجوز اعلام می‌نماید، نسبت به توقف فعالیت یا تعطیل نمودن آنها اقدام کند.

ت- هرگونه تبلیغ برای ارائه خدمات پولی و بانکی براساس آئین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف مدت چهارماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. علاوه بر اقدامات نظارتی انتظامی موسسه پولی بانکی و اعتباری، تخلف رسانه‌ها از این حکم مستوجب جریمه نقدی تا میزان ده برابر هزینه تبلیغ صورت گرفته می‌باشد که به حساب خزانه واریز می‌شود.

ث- بانک مرکزی موظف است با همکاری قوه قضائیه و سایر دستگاههای ذیربط، به نحوی برنامه‌ریزی کند که با تکمیل و توسعه پایگاه داده ملی اعتبارسنجی و سایر اقدامات اجرائی و نظارتی، نسبت تسهیلات غیرجاری به کل تسهیلات (ارزی و ریالی) سالانه یک واحد درصد کاهش یابد.

ج- حذف شد.

چ- طرح هرگونه دعوی که منشأ آن اقدامات نظارتی بانک مرکزی باشد، باید به طرفیت بانک مزبور صورت پذیرد و افراد ذی مدخل در امر نظارت را نمی‌توان طرف دعوا قرار داد، جز در مواردی که موضوع دعوی، انتساب جرم باشد.

تبصره- منظور از اقدامات نظارتی، اقداماتی است که در راستای اعمال نظارت بر بانکها، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی اعتبار و صندوق های قرض الحسنه به جز صندوقهای قرض الحسنه زیر نظر سازمان اقتصاد اسلامی و موضوع تبصره (۲) بند (ب) این ماده، صرافی ها و شرکتهای واسپاری (لیزینگ) در صلاحیت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و مشتمل بر اقدامات به عمل آمده در تمامی مراحل تاسیس، اعطای مجوز، نظارت بر فعالیت، تغییرات ثبتی، بازسازی، ادغام، انحلال و تصفیه می باشد.

ماده ۱۶ - ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار به شرح زیر تعیین می‌گردد:

- وزیر امور اقتصادی و دارایی یا معاون وی
- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور یا معاون وی
- دو تن از وزراء به انتخاب هیأت وزیران
- وزیر صنعت، معدن و تجارت
- دو نفر کارشناس و متخصص پولی و بانکی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید رئیس جمهور

- دادستان کل کشور یا معاون وی
 - رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
 - رئیس اتاق تعاون
 - نمایندگان کمیسیونها اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی (هر کدام یک نفر) به عنوان ناظر با انتخاب مجلس
- تبصره ۱- ریاست شورا بر عهده رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.
- تبصره ۲- هر یک از اعضای خبره شورای پول و اعتبار هر دو سال یک بار تغییر می یابند انتخاب مجدد آنها بلامانع است.

ماده ۱۷- حذف شد.

ماده ۱۸- برای حصول اطمینان از اجرای صحیح عملیات بانکی بدون ربا در نظام بانکی کشور و جهت نظارت بر عملکرد نظام بانکی و اظهارنظر نسبت به رویه‌ها و ابزارهای رایج، شیوه‌های عملیاتی، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها، چارچوب قراردادهای و نحوه اجرای آنها از جهت انطباق با موازین فقه اسلامی، شورای فقهی در بانک مرکزی با ترکیب زیر تشکیل می شود:

- پنج فقیه (مجتهد متجزی در حوزه فقه معاملات و صاحب نظر در مسائل پولی و بانکی)
 - رئیس کل (یا معاون نظارتی) بانک مرکزی
 - یک نفر حقوقدان آشنا به مسائل پولی و بانکی و یک اقتصاددان (هر دو با معرفی رئیس کل بانک مرکزی)
 - یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی با اولویت آشنا با بانکداری اسلامی به انتخاب مجلس شورای اسلامی (به عنوان عضو ناظر)
 - یکی از مدیران عامل بانکهای دولتی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارائی
- تبصره ۱- اعضای فقهی این شورا به پیشنهاد رئیس بانک مرکزی و تایید فقهای شورای نگهبان انتخاب و با حکم رئیس بانک مرکزی منصوب می شوند.
- تبصره ۲- مصوبات شورای فقهی لازم‌الرعايه است. رئیس کل بانک مرکزی اجرای مصوبات شورا را پیگیری و بر حسن اجرای آنها نظارت می کند.
- تبصره ۳- اعضای صاحب رای این شورا برای چهار سال تعیین می شوند و این ماموریت برای یک دوره دیگر قابل تمدید است.

تبصره ۴- نحوه تشکیل و اداره جلسات شورای فقهی و کیفیت نظارت آن براساس دستورالعملی است که به تصویب این شورا می رسد.

ماده ۱۹-

الف- هرگونه تکلیف به بانکها و مؤسسات اعتباری در راستای استفاده از منابع آنها در طول سالهای برنامه درخصوص تسهیلات با نرخ سود کمتر به جز سایر تکالیف قانونی، مشروط به پیشبینی مابه‌التفاوت نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار و درج آن در بودجه سالانه است.

ب- به منظور افزایش سرعت و کارایی گردش حساب های درآمدی و هزینه‌ای دولت، شفاف سازی و ایجاد امکان نظارت برخط بر کلیه حساب های دستگاههای اجرایی و کاهش اثرات منفی عملیات مالی دولت بر نظام بانکی، کلیه حسابهای بانکی اعم از ریالی و ارزی برای وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکتها، سازمان‌ها، دانشگاههای دولتی و اعتبارات دولتی نهادهای عمومی غیردولتی، صرفاً از طریق خزانه‌داری کل کشور و نزد بانک مرکزی افتتاح می‌شود. دستگاههای یادشده موظفند کلیه دریافتها و پرداختهای خود را فقط از طریق حساب های افتتاح شده نزد بانک مرکزی انجام دهند.

تبصره ۱- بانک مرکزی موظف است تمهیدات لازم برای بانکداری متمرکز و نگاهداری حسابهای مورد نیاز هریک از دستگاهها و دسترسی برخط خزانه‌داری کل کشور به اطلاعات حسابهای دستگاههای مذکور را فراهم نماید.

تبصره ۲- نحوه انتقال حسابهای دستگاههای مذکور به بانک مرکزی و هزینه کرد آن توسط بانکهای عامل مطابق دستور العملی خواهد بود که حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان و بانک مرکزی، به تصویب شورای پول و اعتبار می رسد.

تبصره ۳- بانک مرکزی مکلف است نسبت به ابلاغ دستورالعمل موضوع تبصره (۲) به کلیه بانکها و مؤسسات اعتباری اقدام کند. هر نوع تخلف از دستورالعمل مذکور توسط بانکها، مشمول مجازات انتظامی موضوع ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور و تغییرات آن در ماده (۹۶) قانون برنامه پنجم خواهد بود. همچنین هر نوع تخلف توسط سایر دستگاههای اجرایی، در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود.

ماده ۲۰-

۱- بانک مرکزی موظف است در سال اول برنامه با استقرار سامانه‌های نظارتی برخط زمینه نظارت مستمر را در نظام بانکی فراهم نماید به گونه‌ای که زمینه کشف خطاها و تخلف‌های احتمالی قبل از وقوع به وجود آید.

۲- بانک مرکزی موظف است تا انتهای سال اول برنامه با ایجاد سامانه‌ای متمرکز، امکان دریافت الکترونیکی و برخط استعلام‌های مورد نیاز جهت اعطای تسهیلات یا پذیرش تعهدات از مراجع ذی‌ربط نظیر استعلام اعتبارسنجی، بدهی مالیاتی و نظایر آن را برای بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی فراهم کند.

تبصره ۱- تمامی مراجع ذی‌ربط که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در اعطای تسهیلات یا پذیرش تعهدات نیازمند استعلام از آن می‌باشند، موظفند امکان اخذ استعلام‌های مذکور را به صورت الکترونیکی و برخط فراهم نمایند.

تبصره ۲- بانک مرکزی موظف است مصادیق استعلام‌های مذکور را تعیین و ابلاغ کند.

ماده ۲۱- حذف شد.

ماده ۲۲-

الف- حذف شد.

ب- دولت موظف است به منظور ارتقاء مشارکت مردمی و فراهم کردن بستر اجرایی لازم برای تعاون و همکاری آحاد مردم در قالب تشکلهای اقتصادی تعاونی نسبت به افزایش سرمایه بانک توسعه تعاون از سال اول اجرای قانون برنامه از محل فروش اموال مازاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی پس از واریز به خزانه در قالب وبودجه سنواتی به حساب افزایش سرمایه دولت در بانک منظور نماید.

ماده ۲۳ - به منظور اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور و تسهیل مبادلات مالی از طریق تأمین منابع مالی داخلی و خارجی، تمامی طرحهای دستگاههای اجرایی که از تسهیلات مالی خارجی استفاده می‌کنند با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی با مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذی‌ربط و تأیید شورای اقتصاد باید دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست محیطی باشند. زمان‌بندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیت‌ها، امکانات و توانایی‌های داخلی و رعایت قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ و اصلاح بعدی آن» باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.

بخش ۴ - محیط کسب و کار، خصوصی سازی و مناطق آزاد

ماده ۲۴ - دولت موظف است در جهت توسعه فعالیتهای صنعت بیمه و بهبود محیط کسب و کار و گسترش بخش غیردولتی:

الف: براساس قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ سهام دولت در خود در شرکتهای بیمه به استثنای بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شرکت سهامی بیمه ایران را در دو سال اول اجرای برنامه از طریق عرضه سهام در بازار سرمایه و سازمان خصوصی سازی به بخش غیردولتی واگذار کند.

ب: به منظور مردمی شدن اقتصاد و کاهش نقش تصدی گری دولت در صنعت بیمه و براساس اصلاح نظام نظارت تعرفه ای، بیمه مرکزی مکلف است نسبت به کاهش تدریجی نقش تصدی گری خود و کاهش بیمه اتکایی اجباری در صنعت بیمه بازرگانی اقدام نماید.

ماده ۲۵ -

الف- دولت مکلف است با اقدام قانونی در جهت اصلاح قوانین، مقررات و رویه ها، محیط کسب و کار را به گونه ای امن، سالم، سهل و شفاف سازد تا در پایان سال چهارم اجرای برنامه، رتبه ایران در دو شاخص رقابت پذیری بین المللی و شاخص های بین المللی حقوق مالکیت در میان کشورهای منطقه سند چشم انداز به رتبه سوم ارتقاء یابد و هر سال بیست درصد از این هدف محقق شود. در شاخص کسب و کار هر سال ده رتبه ارتقاء یافته و به کمتر از هفتاد در پایان برنامه برسد. وزیر امور اقتصادی و دارایی مکلف است در پایان شهریور و اسفند هر سال، گزارش میزان تحقق حکم این ماده را همراه مستندات به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ب- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با هدف تضمین امنیت سرمایه گذاری و کارآفرینی در کشور جذب متخصصان، صیانت، حفاظت و مقابله با اخلاف در امنیت اشخاص و بنگاهها و کاهش ریسک اجتماعی در محیط کسب و کار، با همکاری سازمان، سازمان امور اداری و استخدامی، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، وزارتخانه های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، امور خارجه، اطلاعات، دادگستری و کشور الزامات ارتقای امنیت فضای کسب و کار را تهیه و به تصویب شورای عالی امنیت ملی برساند.

ماده ۲۶ - حذف شد.

ماده ۲۷ - ایجاد هرگونه منطقه آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی جدید منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی و تامین زیرساختهای مورد نیاز برای استقرار واحدهای تولیدی، اخذ مجوز مورد نیاز از قبیل تأییدیه زیست محیطی، نظامی و امنیتی با رعایت قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۵ امکان پذیر است.

تبصره - کلیه وظایف، اختیارات، ساختار و تشکیلات دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با حفظ شخصیت حقوقی مستقل و با رعایت ضوابط و مقررات مربوط به وزارت امور اقتصادی و دارایی منتقل و وزیر مربوط مسئول اجرای قوانین مربوط به حوزه مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی خواهد بود.

ماده ۲۸ - دولت مکلف است با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران و اتاق مرکزی جمهوری اسلامی ایران حداکثر تا پایان برنامه تمهیدات قانونی لازم جهت دستیابی سهم تعاون در اقتصاد به بیست و پنج درصد (۲۵٪)، با رویکرد کارآفرینی، اشتغال زایی، حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط و دانش بنیان را به عمل آورد.

ماده ۲۹ -

۱- به منظور مردمی شدن اقتصاد و گسترش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد و به منظور افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه به تمامی دستگاههای اجرائی که عهده‌دار وظایف اجتماعی، فرهنگی و خدماتی هستند (از قبیل واحدهای بهداشتی و درمانی، مراکز بهزیستی و توانبخشی، مراکز آموزشی، فرهنگی، هنری، و ورزشی و مراکز ارائه‌دهنده خدمات و نهادهای کشاورزی و دامپروری) اجازه داده می‌شود در چهارچوب استانداردهای کیفی خدمات که توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین می‌گردد، نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به‌جای تولید خدمات) اقدام نمایند. در اجرای این بند واگذاری مدارس دولتی ممنوع است.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نحوه تعیین قیمت خرید خدمات و تعیین تکلیف نیروی انسانی و ساختار به پیشنهاد سازمان، سازمان امور اداری و استخدامی و دستگاه اجرائی ذی‌ربط به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- به منظور نظارت بیشتر بر بنگاههای در حال واگذاری و همچنین بنگاههای واگذار شده به صورت کنترلی، در چارچوب مصوبات هیأت واگذاری، اسامی این بنگاهها از سوی سازمان خصوصی‌سازی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی اعلام می‌شود.

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است ثبت صورت جلسات مجامع عمومی و هیأت مدیره و همچنین نقل و انتقال اموال و املاک بنگاههای مزبور را پس از اخذ مجوز کتبی از سازمان خصوصی سازی انجام دهد. بانک مرکزی موظف است طی دستورالعمل اعلامی به بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی و دولتی، اعطای هرگونه تسهیلات و یا ایجاد تعهدات به بنگاههای مذکور را مشروط به اخذ مجوز از سازمان خصوصی سازی نماید.

ماده ۳۰۵ - به منظور حمایت از کارکنان شاغل شرکتهای و تشکلهای حقوقی و خصوصی و تعاونی، کلیه دستگاههای اجرائی، شرکتهای دولتی و شرکتهای و مؤسسات مشمول ذکر نام مکلفند در قراردادهای برون سپاری که با شرکتهای و تشکلهای فوق منعقد نموده و می نمایند، کارفرمای طرف قرارداد با دستگاه اجرائی دستمزد کارکنان شاغل برای انجام مستقیم موضوع قرارداد را با رعایت قوانین و مقررات کار و تامین اجتماعی به نحوی تعیین نماید که دستمزد کارکنان مذکور با کارمندان رسمی و پیمانی شاغل در دستگاه اجرائی در شرایط مشابه متناسب شود. مسئولیت حسن اجرای این ماده بعهده بالاترین مقام دستگاه اجرائی است.

تبصره ۱- در انعقاد این نوع قراردادها دستگاه اجرائی مجاز نیست نیروی مازاد بر نیاز به طرف قرارداد تحمیل کند.

تبصره ۲- آئین نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور حداکثر پس از شش ماه از تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می رسد.

بخش ۵ - توازن منطقه ای، توسعه روستائی و توانمندسازی اقشار آسیب پذیر

ماده ۳۱۵ - به منظور رقابت پذیر کردن عدالت بین منطقه ای و سرزمینی و تقویت خوداتکایی، افزایش انگیزه وصول درآمد استانی :

الف - دولت موظف است :

- ۱- در طول سال اول برنامه سند آمایش سرزمین ملی و استانی را تهیه و پس از تصویب شورای عالی آمایش سرزمین از سال دوم به اجراء در آورد.
- ۲- درآمدها و هزینه هایی که ماهیت استانی دارند را تعیین و طی دو سال اول برنامه در چهارچوب نظام درآمد- هزینه استانی به صورت سرجمع درآمدها، اعتبارات هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای هر استان (بر مبنای وجوه واریزی به خزانه) در بودجه سنواتی اعمال نماید. مازاد بر درآمدهای وصولی نسبت به سقف مصوب هر استان براساس دستورالعمل ابلاغی سازمان برای تامین اعتبارات هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای مصوب در بودجه سنواتی، در مقاطع سه ماهه به استان های ذی ربط توزیع می گردد.

۳- سه درصد (۳٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی خالص صادرات گاز طبیعی را به ترتیب یک سوم به استان‌های نفت خیز و گازخیز و دوسوم به مناطق و شهرستانهای کمتر توسعه یافته جهت اجرای برنامه‌های عمرانی در قالب بودجه‌های سنواتی با تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه این استان‌ها اختصاص دهد.

در طول اجرای قانون برنامه ششم توسعه، حکم مقرر در مورد افزایش درصد در این بند، بر ردیف (۳) بند (ب) ماده (۴۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ حاکم است.

۴- در سال اول اجرای برنامه کلیه اختیارات و وظایف قابل واگذاری دستگاههای اجرایی به واحدهای مربوطه خود در استان‌ها و شهرستانها را واگذار کند.

۵ - طرحهای هادی روستایی و تعیین محدوده روستاها در سراسر کشور را با پیشنهاد کارشناسان فنی، زیر نظر بنیاد مسکن و تأیید بخشداری هر بخش و با اطلاع دهیاران و رؤسای شورای اسلامی روستاها و تصویب آن در کمیته‌ای متشکل از رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان به‌عنوان رئیس، فرماندار شهرستان، بخشدار بخش، نماینده سازمان مسکن و شهرسازی استان، رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان، نماینده سازمان جهاد کشاورزی استان، نماینده معاون امور عمرانی استانداری و رئیس شورای اسلامی روستا به‌عنوان ناظر، تهیه کند.

ب- شوراهای برنامه‌ریزی و توسعه استان و کمیته برنامه‌ریزی شهرستان موظفند پنج تا هشت درصد از سرجمع اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای استانی مصوب بودجه سالانه را صرف تهیه و اجرای طرح‌های هادی و بهسازی روستاهای شهرستان توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی نمایند.

ماده ۳۲- دولت موظف است به منظور تحقق سیاست‌های کلی برنامه و اقتصاد مقاومتی، شناسایی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های موجود در نواحی روستایی و ارتقای منزلت اجتماعی روستاییان و جایگاه روستاها در اقتصاد ملی و ایجاد بستر لازم برای شکوفایی و پیشرفت عدالت‌محور روستاها اقدامات زیر را مطابق قوانین و در قالب بودجه‌های سنواتی انجام دهد:

۱- اقدامات اقتصادی و بخشی:

۱-۱ - دولت مکلف است در راستای برنامه‌ریزی منطقه‌ای و تقویت اقتصاد روستایی و توسعه اقتصادی صادرات محور در طول برنامه هرسال، در ۵۰۰۰ روستا و با توجه به استعدادها و ظرفیتهای بومی و محیطی و قابلیت محلی- اقتصادی آن منطقه، با مشارکت نیروهای محلی و با بهره‌گیری از تسهیلات بانکی، حمایت‌های دولتی و سرمایه‌گذاری بخش

خصوصی، برنامه توسعه اقتصادی و اشتغالزایی آن روستاها را به وسیله سازمان برنامه و بودجه استان تهیه و به تصویب شورای توسعه و برنامه‌ریزی استان مربوطه برساند. سازمان موظف است تعداد روستاهای سهمیه استانی را تا سه ماه اول سال اول اجرای قانون برنامه اعلام نماید.

۲-۱- تنظیم و ارائه هدفمند و شفاف اعتبارات مربوط به عمران و توسعه روستایی و عشایری در بودجه سنواتی، تحت پیوستی با عنوان "عمران و توسعه روستایی" و اختصاص بودجه عمرانی مربوط به این فصل انجام پذیرد.

۳-۱- کاهش مدت زمان پاسخ به استعلام‌ها و صدور پروانه ساخت بنگاههای اقتصادی روستایی و عشایری از هرکدام از دستگاههای ذی‌ربط، به حداکثر پانزده روز

۴-۱- توسعه حداقل پنجاه و چهار خوشه کسب و کار روستایی، بهره‌برداری و ساخت نود و هشت ناحیه صنعتی روستایی و ایجاد یک میلیون و نهصد و چهارده هزار فرصت شغلی در روستاها و مناطق عشایری، از طریق احداث و توسعه بنگاههای اقتصادی رقابت‌پذیر و صادرات گرا از طریق بخشهای خصوصی و تعاونی

۵-۱- تامین منابع مورد نیاز برای رشد سالانه حداقل پنج درصد (۰.۵٪) شاخص‌های برخورداری تعیین شده در ساماندهی عشایر

۶-۱- تهیه طرح‌های هادی و طرح‌های توسعه و بازنگری آنها برای همه روستاها و آبادی‌های بالای بیست خانوار و مناطق عشایری در طول اجرای برنامه با اولویت مناطق کمتر برخوردار

۷-۱- آموزش (۱۰۰) هزار نفر از روستاییان و عشایر به‌عنوان عناصر پیشرو و تسهیل‌گر در زمینه برنامه‌ریزی محلی، توسعه فعالیتهای اقتصادی و برنامه‌های فرهنگی، بهبود خدمات‌رسانی، جلب مشارکت‌های مردمی و نظارت بر اثربخشی طرح‌های دستگاههای اجرائی

۸-۱- شناسایی روستاهای در معرض خطر سوانح طبیعی جهت اجرای طرحهای ایمن‌سازی این سکونت‌گاهها با همکاری دستگاههای مسؤول و مشارکت مردم و نهادهای محلی، به‌نوعی که حداقل سی درصد (۳۰٪) روستاهای در معرض خطر تا پایان اجرای قانون برنامه ایمن‌سازی گردند.

۹-۱- تعیین شاخص‌های بافت‌های فرسوده و نابسامان روستایی و تهیه و اجرای طرحهای بهسازی بافت‌های فرسوده در روستاهای دارای اولویت

۱۰-۱- بخشودگی سود و جرائم تسهیلات پرداخت شده به افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی جهت بازسازی اماکن مسکونی مناطق روستایی آسیب‌دیده از حوادث طبیعی و غیرمترقبه که قادر به بازپرداخت اقساط خود نمی‌باشند تا پایان

برنامه پنجم توسعه کشور با پرداخت معادل آن به بانکهای عامل و امهال آن به مدت سه سال از محل تنخواه‌گردان موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت تا پایان اجرای قانون برنامه

۲- اقدامات عمرانی زیربنایی:

۲-۱- امکان سنجی، طراحی و ایجاد سامانه‌های دفع بهداشتی زباله‌های روستایی محدوده‌های روستاها و جمع‌آوری و دفع آنها در خارج از محدوده روستاها و شهرها و تعیین مسؤلیت دستگاه‌های ذی‌ربط. آئین‌نامه اجرائی این بند با پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲-۲- طراحی و اجرای پروژه‌های دفع بهداشتی فاضلاب در روستاها با اولویت روستاهای واقع در حریم رودخانه‌ها، تالاب‌ها، سدها و روستاهایی که بدلیل نفوذپذیری کم اراضی دفع فاضلاب در آنها دچار مشکل می‌باشد از طریق بخش خصوصی

۲-۳- یکپارچه‌سازی حداکثری فعالیت‌ها و برنامه‌های عمران و توسعه روستایی، عشایری و کشاورزی کشور و مدیریت آنها با رویکرد جهادی و نظارت‌پذیر تا پایان سال اول اجرای برنامه ششم و ایجاد یکپارچگی برنامه‌ریزی و ارائه خدمات و طرح‌های روستایی و عشایری در قالب برنامه‌های جامع، براساس نیازها و مشارکت واقعی مردم و شرایط انسانی، طبیعی، اقتصادی و اجتماعی

۲-۴- تامین و تخصیص اعتبار مورد نیاز جهت احداث، بهسازی و آسفالت و نگهداری راههای روستایی روستاهای بالای ۲۰ خانوار جمعیت و مناطق عشایری تا پایان اجرای قانون برنامه (هر سال ۲۰٪) از طریق سازمان

۲-۵- تهیه و اجرای طرح‌های ساماندهی و بهسازی حداقل ۲۰٪ روستاهای مرزی با رویکرد پدافند غیرعامل جهت توانمندسازی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

بخش ۶ - نظام اداری، شفافیت و مبارزه با فساد

ماده ۳۳ - در راستای اصلاح نظام اداری، موضوع «صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید، اقدامات زیر انجام می‌شود:

۱- کاهش حجم، اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرائی باستثنای مدارس دولتی در طول برنامه، حداقل به میزان پانزده درصد (۱۵٪) نسبت به وضع موجود (حداقل پنج درصد (۵٪) در پایان سال دوم) از طریق واگذاری واحدهای عملیاتی، خرید خدمات و مشارکت با بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها، حذف واحدهای غیرضرور، کاهش سطوح

مدیریت، کاهش پستهای سازمانی، انحلال و ادغام سازمانها و مؤسسات و واگذاری برخی از وظایف دستگاههای اجرائی به شهرداریها و دهیاریها و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با تصویب شورای عالی اداری به جز در مواردی که تاسیس آنها به موجب قانون مصوب مجلس می‌باشد.

تبصره- کلیه موارد مذکور باید در چارچوب قوانین و با رعایت آنها صورت پذیرد.

۲- به‌کارگیری افراد در قالب قرارداد کار معین (مشخص) یا ساعتی برای اجرای وظایف پستهای سازمانی، فقط در سقف مقرر در قانون مدیریت خدمات کشوری مجاز است. تمدید قراردادهای قبلی بلامانع است.

۳- دولت در حدود اعتبارات هزینه‌ای سالانه و متناسب با نرخ تورم نسبت به تعیین ضریب حقوق کارکنان دولت اعم از مشمولان و غیرمشمولان قانون مدیریت خدمات کشوری در لوایح بودجه سنواتی اقدام کند.

این حکم در طول برنامه حاکم بر ماده (۱۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری خواهد بود.

ماده ۳۴ - حذف شد.

ماده ۳۵ - دولت مکلف است طی سال اول برنامه نسبت به راه‌اندازی سامانه ثبت حقوق و مزایا اقدام کند و امکان تجمیع کلیه پرداختها به مقامات، رؤسا و مدیران کلیه دستگاههای اجرایی شامل قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات و دانشگاهها، شرکتهای دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانکها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکتهای بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهادها از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، مجلس شورای اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی، بنیادها و موسساتی که زیر نظر ولی فقیه اداره می‌شوند و همچنین دستگاهها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از اینکه قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و شرکتهای تابعه آنها، ستاد اجرایی و قرارگاههای سازندگی و اشخاص حقوقی وابسته به آنها را

فراهم نماید، به نحوی که میزان ناخالص پرداختی به هر یک از افراد فوق مشخص شود و امکان دسترسی برای نهادهای نظارتی و عموم مردم فراهم شود.

وزارت اطلاعات، نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی ایران از شمول این حکم مستثنی هستند.

اجرای این حکم درخصوص بنگاههای اقتصادی متعلق به وزارت اطلاعات، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تنها با مصوبه شورای عالی امنیت ملی مجاز خواهد بود.

دستگاههای مشمول این ماده مکلفند حقوق، فوقالعادهها، هزینهها، کمک هزینهها، کارانه، پرداختهای غیرماهانه و مزایای ناخالص پرداختی ماهانه اعم از مستمر و غیرمستمر، نقدی و غیرنقدی (معادل ریالی آن) و سایر مزایا به مقامات، روسا، مدیران و کارکنان موضوع این ماده را از هر محل (از جمله اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی، درآمدهای اختصاصی، اعتبارات متفرقه، اعتبارات کمکهای رفاهی، اعتبارات بودجه عمومی و منابع عمومی و همچنین اعتبارات موضوع ماده (۲۱۷) قانون مالیاتهای مستقیم، تبصره «۱» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده، مواد ۱۶۰ تا ۱۶۲ قانون امور گمرگی و یا اعتبارات خاص ناشی از واگذاری و فروش شرکتها در سازمان خصوصی سازی، اعتبارات مربوط به ردیفهای کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی و سایر درآمدها و موارد مشابه)، منحصراً در فیش حقوقی منعکس و پس از ثبت در سامانه فوق، پرداخت کنند، به نحوی که میزان هرگونه ناخالص پرداختی ماهانه به هر یک از افراد بلافاصله در سامانه اطلاعاتی هر دستگاه مشخص باشد.

تبصره ۱- کلیه اشخاص حقوقی مشمول این ماده مکلفند از تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱ اطلاعات مربوط به مقامات، روسا و مدیران موضوع این ماده را به دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور ارائه دهند. مستنکف از ارائه اسناد و اطلاعات مورد درخواست به انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از سه ماه تا یک سال به تشخیص مراجع قضایی محکوم می شود. دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور مکلفند طبق وظایف و اختیارات قانونی خود اطلاعات مربوط به پرداختهای مذکور را در اسرع وقت به منظور بازگرداندن وجوه پرداخت شده رسیدگی نمایند و در صورتی که مبالغی بر خلاف قوانین به افراد موضوع این ماده پرداخت شده باشد، اقدامات قانونی لازم را به عمل آورند.

تبصره ۲- حذف شد.

تبصره ۳- حسابرسان و بازرسان قانونی از جمله سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی کشور مکلفند در حین انجام وظایف قانونی موارد مندرج در این ماده را کنترل و ضمن درج مراتب در گزارشهای حسابرسی و بازرسی قانونی، تخلفات صورت گرفته را در اسرع

وقت به مراجع ذیصلاح (اعضاء مجمع عمومی، هیات‌های تخلفات اداری، مرجع قضایی، سازمان بازرسی کل کشور و دیوان محاسبات کشور) اعلام نمایند.

تبصره ۴- دولت مکلف است طی سال اول برنامه سازوکارهای مناسب در نظامات پرداخت حقوق و مزایا و نظام مالیاتی را به نحوی مدون نماید که اختلاف حقوق و مزایای بین مقامات، روسا، مدیران و کارکنان موضوع این ماده در مشاغل مشابه و شرایط مشابه در هر صورت از بیست درصد ۲۰٪ تجاوز نکند و در مسیر تصمیم‌گیری قانونی قرار دهد.

ماده ۳۶ - دولت مکلف است تا سال سوم اجرای برنامه نسبت به تامین مجتمع‌های اداری مورد نیاز شهرستانها و بخشهای جدید التاسیس و تامین نیروی انسانی مورد نیاز پست‌های سازمانی آنها در چارچوب اعتبارات مصوب اقدام کند.

ماده ۳۷ - دولت مکلف است بررسی‌های لازم جهت برقراری عدالت در نظام پرداخت، رفع تبعیض و همسان سازی دریافت‌ها و برخورداری از امکانات شاغلین، بازنشستگان و مستمری بگیران کشوری و لشکری سنوات مختلف، با استفاده از سامانه امتیازی جامع در سال اول اجرای این قانون اقدام نماید، به نحوی که اختلاف حقوق و برخورداری از امکانات شاغلین، بازنشستگان و مستمری بگیران طی سنوات مختلف با شرایط شغلی، تحصیلی، سنوات و سایر متغیرهای خدمتی، در پایان برنامه از ده درصد (۱۰٪) تجاوز نکند و در جهت تصویب در مسیر قانونی قرار دهد و اجرا نماید.

ماده ۳۸ - مجموع پرداختی ماهانه مقامات و مدیران و کارکنان دستگاههای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۳۵) این قانون، حداکثر دو برابر حداکثر حقوق و مزایای مستمر قابل پرداخت به کارکنان موضوع تبصره ماده ۷۶ قانون مدیریت خدمات کشوری می باشد.

تبصره ۱- شورای حقوق و دستمزد می تواند با پیشنهاد روسای قوا، وزراء، یا معاونان رئیس جمهور که ریاست دستگاههای اجرایی را برعهده دارند برای مشاغل تخصصی در واحدهای عملیاتی و مناطق مرزی و محروم حداکثر ۳۰٪ علاوه بر سقف مقرر در این ماده منظور نماید.

تبصره ۲- فوق العاده اشتغال کارکنان و مدیران مشاغل در خارج از کشور و نیز ماموریت‌های خارج از کشور از حکم مندرج در این ماده مستثنی بوده و تابع قوانین مربوطه می باشد.

تبصره ۳- علاوه بر پرداخت های فوق، پرداخت عیدی موضوع قانون نحوه پرداخت عیدی به کارکنان دولت مصوب ۷۴/۱۰/۲۰، پرداختهای قانونی در زمان فوت، از کارافتادگی، بازنشستگی یا ازدواج طبق قوانین و مقررات مورد عمل در مورد کارکنان تابع قانون مدیریت خدمات کشوری و اعطای نشان های دولتی بر طبق قوانین و مقررات مصوب، درباره مشمولین این قانون امکان پذیر می باشد.

تبصره ۴- هرگونه پرداخت مازاد بر وجوه موضوع این ماده تحت هر عنوان و از هر منبع اعتباری از جمله اعتبارات خارج از شمول قانون دیوان محاسبات عمومی، درآمدهای اختصاصی، اعتبارات متفرقه، اعتبارات در اختیار و اعتبارات موضوع ماده ۲۱۷ قانون مالیاتهای مستقیم و تبصره ۱ ماده ۳۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده و اعتبارات مربوط به کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی و اعتبارات مربوط به بیمه و گمرک جرم محسوب و پرداخت کننده به جزای نقدی معادل ۲ تا ۴ برابر وجوه پرداخت شده یا انفصال از خدمات دولتی و عمومی به مدت شش ماه تا دو سال یا هر دو مجازات محکوم می شود. دریافت کننده نیز علاوه بر رد وجوه مازاد در صورت اطلاع از غیرقانونی بودن مبلغ دریافتی به جزای نقدی حداکثر ۲ برابر وجوه مازاد دریافتی محکوم می شود.

ماده ۳۹ - حذف شد.

ماده ۴۰ - حذف شد. (متن پاراگراف دوم این ماده به ذیل بند (۵) ماده (۷) الحاق شد.)

بخش ۷ - کشاورزی

ماده ۴۱ - دولت موظف است برای حصول به اهداف بندهای ششم و هفتم سیاست های اقتصاد مقاومتی در جهت تأمین امنیت غذایی و نیل به خودکفایی در محصولات اساسی زراعی، دامی و آبی به میزان نود و پنج (۹۵٪) درصد در پایان برنامه و افزایش تولیدات کشاورزی بویژه محصولات دارای مزیت صادراتی، رسیدن به تراز تجاری مثبت، تقویت و تکمیل زنجیره های تولید و توسعه صادرات و ارتقاء بهره وری آب و خاک کشاورزی اقدامات زیر را جهت حصول به شاخص های کمی به شرح مندرج در جداول ذیل انجام دهد:

الف - توسعه کشاورزی حفاظتی، توسعه کشت نشایی، به نژادی و به زراعی، تولید و تأمین و به کارگیری ارقام مقاوم، خود اتکایی در تولید بذر و نهال، افزایش ضریب ماشینی کردن سالانه حداقل دوازده صدم اسب بخار در هکتار

ب- انجام به موقع خرید تضمینی محصولات کشاورزی و در صورت وقفه در پرداخت خرید تضمینی، پرداخت مطابق تبصره بند (۱) ماده (۱۱) این قانون به عنوان جبران خسارت ناشی از تاخیر در نظام بانکی

ج- افزایش تولید محصولات راهبردی و تبدیل (۵۰۰) هزار هکتار از اراضی شیبدار به باغات

د- فراهم نمودن امکانات مصرف بهینه سموم، بهینه دفع آفات نباتی و کودهای شیمیایی و استفاده بیشتر از کود عالی (کمپوست) و مبارزه زیستی و تدوین ضوابط ورود، ساخت و ترکیب ساخت (فرمولاسیون) کود و سم

ه- سرمایه‌گذاری مورد نیاز جهت انجام امور تحقیقاتی و نظام نوین ترویج و انتقال فناوری، تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان، استقرار مدیریت دانش و تجهیز مراکز جهادکشاورزی
و- توسعه کشت محصولات سالم و ارگانیک، اعمال استانداردهای ملی کنترل کیفیت تولیدات و فرآورده‌های کشاورزی گسترش مبارزه تلفیقی با آفات و بیماریهای گیاهی، مصرف بهینه نهاده‌ها از جمله انواع سم و کود و حمایت از درمانگاههای گیاه پزشکی در راستای ارتقای سلامت انسان و جامعه

ز- ممنوعیت هرگونه رهاسازی، تولید، واردات و مصرف محصولات تراریخته، در چارچوب قانون ایمنی زیستی مصوب با رعایت مقررات و موازین ملی و بین‌المللی تبصره - دولت موظف است اقدام لازم برای آزمایش مواد غذایی وارداتی و فرآورده‌های غذایی وارداتی را جهت تشخیص مواد تراریخته به عمل آورد و با اطلاع‌رسانی مردم را از مواد غذایی تراریخته باخبر ساخته و خطرات احتمالی این مواد را که براساس آزمایشات معتبر معلوم می‌شود به مردم اعلام نماید.

ح- اخذ عوارض از انواع چربی‌های وارداتی دارای اسیدهای چرب اشباع و ترانس بیش از حد مجاز و نوشابه‌های گازدار مصرفی و صرف منابع حاصل از آنها در جهت افزایش سرانه شیر. میزان مصرف و نحوه هزینه در بودجه سنواتی با رعایت ماده (۴۸) قانون الحاقی برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مشخص خواهد شد.
ط- حذف شد.

ی- انجام ایمن سازی (واکسیناسیون) دام‌های سبک و سنگین و پرداخت یارانه مورد نیاز آنها مطابق قانون بودجه سالانه

ک- راه‌اندازی زیرساخت شناسه‌گذاری، بارنامه الکترونیکی و رهگیری کالا و نهاده کشاورزی و دامی صنعتی و نیمه صنعتی تا رسیدن به مصرف‌کننده نهائی در روزآمد کردن شناسه این کالاها.

تبصره - وزارت جهاد کشاورزی فهرست کالاهای مشمول این بند را اعلام می‌نماید.

ل- حمایت از توسعه ظرفیت صادراتی صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی مانند کارخانجات خوراک دام، طیور و آبزیان و صنایع بسته‌بندی محصولات کشاورزی با توجه به مزیت‌های طبیعی، نسبی و رقابتی این صنایع

م- تکمیل زنجیره تولید محصولات کشاورزی از طریق اعطای کمک‌های فنی - اعتباری به تشکل‌های فراگیر کشاورزی و روستائی

ن - تعیین تکلیف استخدامی کارگزاران بیمه محصولات کشاورزی در بانک کشاورزی یا صندوق بیمه محصولات کشاورزی تا پایان سال دوم برنامه در بودجه سنواتی و پیش‌بینی سنوات همکاری آنها به عنوان سابقه. پرداخت حق بیمه تامین اجتماعی سنوات گذشته تماما با مستخدم است.

س- دولت مکلف است برای حصول به شاخصهای معین شده در جداول ذیل در جهت امنیت غذایی، سلامت و غنی‌سازی محصولات کشاورزی و توسعه صنایع کشاورزی در زنجیره‌های عرضه اقدام کند.

جدول شماره ۵ - اهداف کمی راهبرد ارتقای بهره‌وری آب و خاک کشاورزی

صرفه‌جویی در مصرف آب کشاورزی و اعمال مدیریت تقاضا

سال‌های برنامه ششم					وضعیت در پایان سال ۱۳۹۳	هدف کمی	
سال پنجم	سال چهارم	سال سوم	سال دوم	سال اول		واحد	عنوان
۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۲۶۰۰ (تجمعی)	هزار هکتار	توسعه سامانه‌های نوین آبیاری و احداث شبکه‌های فرعی آبیاری و زهکشی
۳۷۵	۳۲۵	۲۸۰	۲۲۰	۱۸۰		تعداد تشکل	ایجاد و ساماندهی تشکل‌های آب‌بران
۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۳۲۰	هزار هکتار	اصلاح و بهبود خاک کشاورزی

جدول شماره ۶ - اهداف کمی راهبرد امنیت غذایی، سلامت و غنی‌سازی محصولات

کشاورزی (بخش زراعت)

سال‌های برنامه ششم					وضعیت در پایان سال ۱۳۹۳	هدف کمی	
سال پنجم	سال چهارم	سال سوم	سال دوم	سال اول		واحد	عنوان
۱۴۵۰۰	۱۴۰۰۰	۱۳۴۰۰	۱۲۶۰۰	۱۱۸۰۰	۱۰۵۷۸	هزار تن	گندم
۲۵۸۸	۳۴۱۲	۳۲۵۴	۳۱۰۰	۲۸۹۰	۲۹۵۵	هزار تن	جو
۳۱۵۰	۳۰۰۳	۳۰۳۶	۲۹۸۴	۲۹۴۹	۲۳۴۷	هزار تن	شلتوک
۳۰۰۰	۲۴۰۰	۲۳۰۰	۲۲۰۰	۲۱۰۰	۱۶۵۹	هزار تن	ذرت دانه‌ای

۱۱۱۵۴	۱۰۹۴۰	۱۰۷۷۲۶	۱۰۵۱۲	۱۰۲۹۸	۹۸۰۳	هزار تن	ذرت علوفه‌ای
۱۰۲۰۰	۶۷۲۲	۶۳۸۰	۵۸۷۶	۵۵۰۸	۴۷۳۱	هزار تن	چغندر قند
۷۶۳	۷۴۷	۷۳۱	۷۱۶	۷۰۰	۶۱۵	هزار تن	حبوبات
۳۲۷	۳۰۹	۲۹۱	۲۶۸	۲۵۰	۱۸۴	هزار تن	وش
۹۳۴	۶۹۸	۵۳۳	۳۷۱	۲۲۸	۱۴۶	هزار تن	کلزا
۳۳۱	۲۹۸	۲۵۵	۲۰۳	۱۷۶	۱۴۲	هزار تن	سویا
۱۸۹	۱۶۴	۱۴۰	۱۱۶	۹۳	۵۵	هزار تن	سایر دانه‌های روغنی
۷۵۰۰	۷۱۸۹	۷۰۲۰	۶۸۲۰	۶۷۳۲	۶۵۸۸	هزار تن	نیشکر
۵۵۹۶	۵۵۱۳	۵۴۳۲	۵۳۵۱	۵۲۷۲	۴۹۸۸	هزار تن	سیب‌زمینی
۱۳۲۷۵	۱۱۶۹۲	۱۱۰۹۴	۱۰۵۴۰	۱۰۰۲۰	۸۶۳۱	هزار تن	محصولات علوفه‌ای

جدول شماره ۷ - اهداف کمی راهبرد امنیت غذایی، سلامت و غنی سازی محصولات

کشاورزی (باغبانی، دام، طیور و آبزیان)

سال های برنامه ششم					وضعیت در پایان سال ۱۳۹۳	هدف کمی		
سال پنجم	سال چهارم	سال سوم	سال دوم	سال اول		واحد	عنوان	
۲۴۹۷	۲۴۱۴	۲۳۳۳	۲۲۵۴	۲۱۷۹	۲۰۳۳	هزار تن	افزایش تولید گوشت طیور	
۸۹۹	۸۸۰	۸۵۹	۸۳۸	۸۱۹	۷۸۵	هزار تن	افزایش تولید گوشت قرمز	
۱۱۰۳	۱۰۶۳	۱۰۲۴	۹۸۷	۹۵۱	۹۲۵	هزار تن	افزایش تولید تخم مرغ (تجاری و بومی)	
۱۱۸۹۰	۱۱۳۰۲	۱۰۷۳۳	۱۰۱۸۳	۹۶۵۲	۸۸۰۰	میلیون تن	افزایش تولید شیر	
۲۱/۹	۲۰/۸	۱۹/۸	۱۸/۶	۱۷/۷	۱۷/۱	میلیون تن	تولید محصولات باغبانی	
۴۶۰۰	۴۱۶۰	۳۲۶۰	۲۷۴۰	۲۰۰۰	۹۶۱۰	هکتار	احداث گلخانه های جدید	
۴۲۰۰۰	۴۱۵۳۲	۴۱۰۳۴	۴۰۵۳۶	۴۰۰۳۸	۳۹۶۴۷	تن	صید در آب های شمال	صیدی و صیادی
۶۵۸۰۰۰	۶۱۹۲۰۰	۵۹۰۹۰۰	۵۵۷۸۰۰	۵۴۰۰۰۰	۵۳۵۸۶۵	تن	صید در آب های جنوب	
۸۱۱۰۰۰	۷۱۲۲۷۰	۶۱۸۸۳۰	۵۳۴۲۰۰	۴۷۱۳۵۰	۳۷۱۷۱۷	تن	آبزی پروری (با تأکید بر پرورش ماهی در قفس در آب های آزاد	آبزی پروری
۵۰۰	۴۷۵	۴۳۰	۳۸۰	۳۴۵	۳۶۲	میلیون قطعه	رها سازی بچه ماهی و میگو جهت بازسازی ذخایر	

جدول شماره ۸ - اهداف کمی راهبرد حفاظت و صیانت از منابع طبیعی کشور و توسعه آن در

چهارچوب اصولی توسعه پایدار

سال‌های برنامه ششم					وضعیت در پایان سال ۱۳۹۳	هدف کمی	
سال پنجم	سال چهارم	سال سوم	سال دوم	سال اول		واحد	عنوان
۲۸۰۰	۲۳۰۰	۲۰۰۰	۱۴۰۰	۱۱۰۰	۸۲۶	هزار هکتار	احیای رویشگاه‌های مرتعی و توسعه گیاهان دارویی
۲۰۰	۱۸۲	۱۶۵	۱۴۸	۱۲۰	۳۵۹ (تجمعی)	هزار هکتار	جنگلکاری و احیای جنگل‌ها
۲۰	۱۸	۱۵	۱۲	۱۰	۸۱ (تجمعی)	هزار هکتار	توسعه زراعت چوب
۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۲۷۰۰۰	۲۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۰۰۰	هزار هکتار	حدنگاری (کاداستر) منابع طبیعی
۲۴۶۰	۲۳۶۰	۲۰۸۰	۱۷۸۰	۱۳۲۰	۹۵۰۵ (تجمعی)	هزار هکتار	اجرای عملیات آبخیزداری
۳۱۰	۲۶۵	۲۲۰	۱۸۵	۱۶۰	۲۷۱ (تجمعی)	هزار هکتار	تثبیت شن‌های روان و مه‌بار کانون‌های بحرانی فرسایش بادی

جدول شماره ۹ - اهداف کمی راهبرد توسعه صنایع کشاورزی و زنجیره‌های عرضه

سال‌های برنامه ششم					وضعیت در پایان سال ۱۳۹۳	هدف کمی	
سال پنجم	سال چهارم	سال سوم	سال دوم	سال اول		واحد	عنوان
۲۸۳۶	۲۶۱۲	۲۳۹۶	۲۱۸۴	۱۹۷۲	۳۵۰۰۰ (تجمعی)	میلیون تن	حمایت از توسعه ظرفیت صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی (افزایش ظرفیت جذب مواد خام)
۲۵۰	۲۱۷	۱۹۴	۱۷۰	۱۵۴	۱۰۰۱ (تجمعی)	واحد	حمایت از بازسازی و نوسازی واحدهای تبدیلی و تکمیلی

الف: به منظور کاهش التهابات بازار کالاهای اساسی کشاورزی و کاهش نوسان غیرعادی فصلی محصولات کشاورزی و به منظور کاهش بار مالی دولت برای تامین نقدینگی در گردش و هزینه تبعی مورد استفاده در سیاستهای تنظیم بازار و تامین ذخایر محصولات استراتژیک، شرکت بازرگانی دولتی ایران یا هر یک از شرکتهای دولتی مسئول تنظیم بازار هر محصول به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی، حسب مورد، براساس برآوردهای ماهانه، فصلی و سالانه عرضه داخلی و تقاضای هریک از محصولات، نسبت به اتخاذ موقعیت مناسب خرید یا فروش در قراردادهای سلف، سلف موازی استاندارد، پیمان آتی، قراردادهای آتی یا قراردادهای اختیار معامله روی هر یک از دارائی های مشمول صدر این ماده در چارچوب مقررات بازار سرمایه اقدام می نمایند.

ب- دولت مکلف است اقدامات ذیل را بعمل آورد:

۱ - ایجاد ردیف مستقل پرداخت خسارت به بیمه‌گذاران محصولات کشاورزی و صندوق بیمه کشاورزی در لوایح بودجه سنواتی و پیش بینی اعتبار به صورت صددرصد تخصیص یافته در طول برنامه

۲ - اصلاح و بهبود خاک کشاورزی و افزایش کربن(ماده آلی) خاک به میزان سالانه پانصد هزار هکتار

۳ - ارائه کمکهای فنی و اعتباری برای نوسازی باغهای فرسوده کشور

۴ - اختصاص معادل ریالی ده درصد(۱۰٪) ورودی سالانه صندوق توسعه ملی نزد بانک عامل مطابق ضوابط صندوق جهت پرداخت تسهیلات به متقاضیان غیردولتی سرمایه‌گذار بخش کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی این بخش، محیط‌زیست مرتبط با بخش کشاورزی و منابع طبیعی و احداث بندهای انحرافی و سدهای کوچک مطابق بند(۴-۱۰) سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه و در چارچوب اساسنامه صندوق توسعه ملی

ج- حذف شد.

د - حذف شد.

ماده ۴۳- دولت مکلف است در اجرای بندهای سوم و ششم سیاستهای اقتصاد مقاومتی و به منظور متنوع‌سازی ابزارهای حمایت از بخش کشاورزی، تأمین و تجهیز منابع، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری، افزایش صادرات محصولات کشاورزی و ارزش افزایی و تکمیل زنجیره ارزش محصولات کشاورزی اقدامات ذیل را به انجام برساند:

الف- ایجاد زمینه گسترش و تکمیل زنجیره‌های ارزش، صنایع تبدیلی، تکمیلی و نگهداری محصولات اساسی کشاورزی در قطبهای تولیدی، سردخانه و انبارهای فنی چند منظوره.

ب - صندوقهای حمایت از بخش کشاورزی حداقل بیست درصد (۲۰٪) منابع خود را جهت تسهیلات برای صادرات این بخش تخصیص دهند.

ج- خوشه‌های صادراتی، ایجاد نشان‌های تجاری و اختصاص مشوقهای صادراتی به صادرات محصولات کشاورزی

تبصره- دولت مکلف است مابه‌التفاوت قیمت تولید داخل با قیمت کالای کشاورزی در بازارهای هدف را سالیانه به‌عنوان مشوقهای صادراتی محاسبه و از منابع هدفمندی یارانه‌ها پرداخت نماید. وزارت جهاد کشاورزی ضوابط تعیین کالاهای مشمول این بند و پرداخت مابه‌التفاوت را تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رساند.

د- کاهش حداقل ده درصدی (۱۰٪) شکاف قیمت دریافتی تولیدکنندگان و قیمت پرداختی مصرف کنندگان نهائی این محصولات در طول برنامه

ه- پوشش بیمه اجباری کلیه دام‌ها در مقابل بیماریهای مشترک و واگیردار، پرداخت حداقل پنجاه (۵۰٪) درصد سهم بیمه‌گر توسط دولت و اجرای برنامه حذف دام در کانون‌های آلوده پس از پیش‌بینی در بودجه سنواتی

و- افزایش سرمایه صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی به هفت درصد (۷٪) از ارزش سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی و افزایش سرمایه بانک کشاورزی مطابق با استانداردهای بین‌المللی از محل فروش املاک مازاد وزارت جهاد کشاورزی و بازپرداخت تسهیلات پرداخت شده از محل حساب ذخیره ارزی و سهم دولت که در بودجه سنواتی لحاظ می‌شود.

ز- افزایش سهم سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی در کل سرمایه‌گذاری‌ها به میزان سالانه حداقل دو (۲٪) درصد

ح- ارتقاء سطح کلی حمایت از کشاورزی سالانه تا دو درصد ارزش تولید این بخش
ط- سود و کارمزد و جریمه و امه‌های دریافتی کشاورزان خسارت دیده از حوادث غیرمترقبه بخشوده شده و اصل وام آنان به مدت سه سال امهال می‌شود. کارگروهی متشکل از جهاد کشاورزی، بانک مربوطه و فرمانداری شهرستان میزان خسارت را مشخص می‌کند.

ی- حذف شد.

ک- حذف شد.

ل- تولید و پخش برنامه‌های آموزشی، ترویجی، مدیریت مصرف آب، بهبود کمی و کیفی محصولات کشاورزی و فرآوری تولیدات، حفاظت از محیط‌زیست و منابع طبیعی کشور، بهره‌وری و انتقال یافته‌های علمی به بهره‌برداران، به سفارش و تامین مالی وزارت جهاد کشاورزی توسط سازمان صدا و سیما

م- حذف شد.

ن- حذف شد.

س- اختصاص حداقل پانزده درصد (۱۵٪) از متوسط تسهیلات اعطایی بانک‌های عامل غیرتخصصی کشور به بخش کشاورزی

ع- حذف شد.

بند الحاقی - فرایندهای تولیدی و خدماتی قبل از تولید نهائی محصولات کشاورزی فرآوری نشده بخش کشاورزی از مالیات معاف بوده و مالیات بر ارزش افزوده صنایع تبدیلی مذکور در بند (ب) ماده (۱) قانون تجمیع وظایف بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی که مشمول معافیت از قانون مالیات بر ارزش افزوده نیستند، با نرخ صفر محسوب می‌شوند.

ماده ۴۴ - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که به نحوی در امور تولید، پرورش، نگاهداری، توزیع، حمل و نقل، عرضه، فروش دام زنده و نیز استحصال، تهیه، عمل آوری، جمع آوری، نگهداری، بسته بندی، توزیع، حمل و نقل فرآورده‌ها با منشاء دامی و همچنین خوراک دام فعالیت دارند، در صورت تخطی از اجرای ضوابط و مقررات بهداشتی به تشخیص سازمان دامپزشکی کشور یا عدم بکارگیری مسئول فنی بهداشتی با رای دادگاه صالح متعهد به پرداخت خسارت وارده به مصرف کنندگان اقلام غیربهداشتی یا ناسالم فوق می‌باشند. همچنین مسؤولین فنی بهداشتی به شرط سببیت دارای مسؤولیت تضامنی در این خصوص هستند.

تبصره- آئین نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی (سازمان دامپزشکی کشور)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان تهیه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

بخش ۸ - آب

ماده ۴۵- دولت مکلف است به منظور مقابله با بحران کم آبی، رهاسازی حق‌آبه‌های زیست‌محیطی برای پایداری سرزمین، پایداری و افزایش تولید در بخش کشاورزی، تعادل بخشی به سفره‌های زیرزمینی و ارتقای بهره‌وری و جبران تراز آب، به‌میزانی که در سال پایانی برنامه یازده میلیارد مترمکعب شود، اقدامات زیر را به‌عمل آورد:

الف- افزایش عملکرد در واحد سطح و افزایش بهره وری در تولید محصولات کشاورزی با اولویت محصولات دارای مزیت نسبی و ارزش صادراتی بالا و ارقام با نیاز آبی کمتر و سازگار با شوری، مقاوم به خشکی و رعایت الگوی کشت مناسب با منطقه

ب- توسعه روش‌های آبیاری نوین، اجرای عملیات آب و خاک (سازه‌ای و غیرسازه‌ای)، توسعه آب بندها و سیستم‌های سطوح آبیگر حداقل به میزان (۶۰۰,۰۰۰) هکتار در سال تبصره- برای توسعه روش‌های آبیاری نوین حداقل هشتاد و پنج (۸۵٪) درصد هزینه‌ها به‌عنوان کمک بلاعوض توسط دولت در قالب بودجه سنواتی تأمین و پرداخت می‌شود.

پ - به ماده (۴۲) منتقل شد.

ت- حمایت از توسعه گلخانه‌ها و انتقال کشت از فضای باز به فضای کنترل شده و بازچرخانی پساب‌ها، مدیریت آب‌های نامتعارف و مدیریت آب مجازی

ث- طراحی و اجرای الگوی کشت با تأکید بر محصولات راهبردی و ارتقاء بهره‌وری آب در چارچوب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و تأمین منابع و الزامات مورد نیاز در قالب بودجه سنواتی و اعمال حمایت و مشوق‌های مناسب فقط در چارچوب الگوی کشت

ج- احیاء، مرمت و لایروبی قنوات به میزان سالانه پنج درصد وضع موجود در طول برنامه با تأکید بر فعالیتهای آبخیزداری و آبخوانداری برای احیاء قنوات

چ- ایجاد زیرساخت مورد نیاز برای پرورش دویست‌هزارتن ماهی در قفس تا پایان برنامه و توسعه فعالیت‌های شیلاتی و ایجاد تأسیسات زیربنایی در سواحل کشور

ح- حذف شد.

خ - به ماده ۴۲ انتقال یافت

د- برق‌دار کردن چاه‌های کشاورزی دارای پروانه بهره‌برداری.

تبصره- منابع مورد نیاز آن از محل صرفه‌جویی در مصرف سوخت‌های فسیلی موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ تأمین می‌گردد.

ذ- نصب کنتور هوشمند و حجمی آب با اعطای تسهیلات از وجوه اداره شده برای چاه‌های دارای پروانه بهره‌برداری تا پایان برنامه.

ر- استفاده از آب استحصالی سدها، با اولویت تأمین آب شرب مورد نیاز در حوضه آبریز محل استقرار سد

ز - به ماده ۴۲ منتقل شد.

ژ- تأمین حقایق کشاورزان از رودخانه‌ها، چشمه‌ها و قنات‌ها از آب سدهای احداثی بر روی این رودخانه‌ها، قنات‌ها و چشمه‌ها

س - تغییر ساختار مصرف آب شرکتهای فولادی، آلیاژی و معدنی و اصلاح سیستم خنک‌کنندگی و شستشوی موادخام تا پایان سال چهارم برنامه
بند الحاقی - دولت موظف است تا پایان سال اول برنامه طرح الگوی کشت را برای تمامی نقاط کشور تعریف نموده و در طی سالهای برنامه ششم به مورد اجرا گذارد.
وزارت نیرو موظف است تخصیص آب را مطابق طرح الگوی کشت در اختیار کشاورزان قرار دهد.

ماده ۴۶ -

الف- دولت مکلف است اقدامات لازم را با رعایت سیاستهای کلی اصل (۴۴) در جهت اصلاح نظام بهره برداری آب آشامیدنی، بهره‌وری استحصال و بهره‌وری مصرف آن را حداقل معادل ۳۰٪ درصد ارتقاء دهد و نیز حداقل ۳۰٪ آب آشامیدنی مناطق جنوبی کشور را از طریق شیرین کردن آب دریا تا پایان برنامه تامین نماید.

تبصره - وزارت نیرو موظف است تا پایان برنامه تمهیدات لازم را جهت تامین، طراحی و ساخت حداقل معادل ۷۰٪ آب شیرین‌کن‌های مورد نیاز در شهرهای حوزه خلیج فارس و دریای عمان را از جمله از طریق خرید تضمینی آب شیرین شده و نیز مدیریت هوشمند و جمع‌آوری آب شیرین کن از طریق انتقال فناوری به داخل انجام دهد. مدیریت انتقال فناوری از طریق جهاد دانشگاهی، دانشگاهها و مراکز پژوهشی و شرکت های دانش بنیان انجام می‌شود.

ب- عوارض حاصل از چشمه های آب معدنی و درمانی در محدوده شهرستانهایی که ظرفیت توسعه گردشگری دارند، با طی مراحل قانونی در اختیار شهرداریها یا دهیارهای همان منطقه قرار می‌گیرد. منابع حاصله متناسب با دریافت عوارض که به پیشنهاد شورای اسلامی شهر یا روستا به تصویب شورای برنامه ریزی و توسعه استان می‌رسد، با تصویب کمیته برنامه ریزی شهرستان صرف زیرساختهای گردشگری همان منطقه می‌شود.

ماده ۴۷ - دولت مکلف است تمهیدات لازم را با استفاده از انواع روشها از جمله سازوکارهای ذیل تا پایان برنامه، علاوه بر وضع موجود، جهت افزایش حداقل ۲۵٪ پوشش شبکه فاضلاب شهری کشور فراهم نماید.

الف- استفاده از سرمایه گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی و سازمانهای بین‌المللی در ازای واگذاری پساب استحصالی

ب- استفاده از منابع حاصل از فروش پساب فاضلاب جهت توسعه و تکمیل طرحهای فاضلاب شهری با پیش بینی منابع و مصارف آن در بودجه سنواتی

بخش ۹- محیط زیست و منابع طبیعی

ماده ۴۸- دولت موظف است اقدامات زیر را جهت حفاظت از محیط زیست به عمل آورد:

الف- نظارت بر ارزیابی راهبردی محیط زیست (SEA) در سیاستها و برنامههای توسعه ای و ارزیابی اثرات زیست محیطی (EIA) پروژهها و طرحهای بزرگ کلیه دستگاههای اجرایی و بخش های خصوصی و تعاونی، نهادهای عمومی غیردولتی در پهنه سرزمینی از جمله مناطق آزاد تجاری و صنعتی براساس شاخصها، ضوابط و معیارهای پایداری محیط زیست.

ب- اجرای برنامه عمل حفاظت، احیاء، مدیریت و بهره برداری مناسب از تالابهای کشور با مشارکت سایر دستگاههای اجرائی و جوامع محلی بویژه در ارتباط با تالابهای ثبت شده در کنوانسیون رامسر به طوری که تا پایان برنامه، حداقل بیست درصد (۲۰٪) تالابهای بحرانی و در معرض تهدید کشور احیاء شود و ضمن حفاظت و تثبیت، در روند بهبود قرار گیرند.
پ- حذف شد.

ت- تامین اعتبارات ارزی و ریالی مورد نیاز جهت اجرای تعهدات بین المللی دولت جمهوری اسلامی ایران در حوزه محیط زیست در قالب بودجه های سنواتی. اجرای این بند منوط به رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷) و یکصد و بیست و پنجم (۱۲۵) قانون اساسی ممکن می باشد.

ث- تأمین سهم دولت جمهوری اسلامی ایران در پروژههای بین المللی محیط زیستی مشترک با دولت ها و اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی به منظور تشویق و حمایت از جلب کمکها و سرمایه گذاری های بین المللی داوطلبانه و کمک به تأمین هزینه های مربوط به کنوانسیون رامسر. اجرای این بند منوط به رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷) و یکصد و بیست و پنجم (۱۲۵) قانون اساسی می باشد.

ج- نظارت بر اجرای طرحهای جامع مدیریت پسماند بویژه در سواحل دریاها، رودخانه ها، جنگل ها و دشت های حاشیه تالابها و مدیریت سالانه حداقل بیست درصد (۲۰٪) از حجم پسماندهای موجود با روش مناسب
تبصره- سازمان حفاظت محیط زیست موظف است در محدوده حریم شهرها و روستاها بر اقدامات شهرداریها و دهیاریها در این خصوص نظارت کند.

ح- تهیه و اجرای طرح جامع پیشگیری و اطفای حریق در عرصه تحت مدیریت سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری و سازمان حفاظت محیط‌زیست با همکاری دستگاه‌های اجرائی، نظامی (در زمان صلح) و انتظامی

خ- تکمیل و اجرای تأسیسات جمع‌آوری، تصفیه، بازچرخانی و مدیریت پساب و فاضلاب در شهرها و شهرک‌های صنعتی و خدماتی و سایر واحدهایی که فاضلاب با آلاینده‌گی بیش از حد مجاز از استانداردهای ملی تولید می‌نمایند از طریق عقد قرارداد فروش و یا پیش فروش پساب خروجی تأسیسات موجود و یا طرح‌های توسعه آتی
تبصره- دولت مجاز است از طریق تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و یا عقد قرارداد با آنان نسبت به موارد این بند اقدام نماید.

د- احیاء، توسعه و غنی‌سازی جنگل‌ها در سطح هشتصد و پانزده هزارهکتار
ذ- اجرای عملیات آبخیزداری و حفاظت از خاک و آبخوان حداقل در سطح ده میلیون هکتار

ر- بیابان‌زدایی و کنترل کانون‌های بحرانی آن حداقل در سطح یک میلیون و یکصد و چهل هزار هکتار

ز- تهیه نقشه‌های حدنگاری (کاداستر) منابع طبیعی حداقل یکصد و چهارده میلیون هکتار و اراضی کشاورزی حداقل بیست میلیون هکتار با رعایت قانون حدنگار (کاداستر)
ژ- ارتقاء پوشش صددرصد (۱۰۰٪) حفاظت از جنگل‌ها، مراتع و اراضی ملی و دولتی و مناطق چهارگانه زیست‌محیطی با مشارکت جوامع محلی و ارتقای ضریب حفاظت از جنگل‌ها و مراتع کشور به منظور پایداری جنگل‌ها و همچنین تعادل بخشی دام و مراتع سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪)

س- رفع تداخل موضوع ماده (۵۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) در کلیه موارد، از جمله اراضی که در خصوص آنها حکم قضایی صادر شده است،

ش- اجرای برنامه مدیریت سبز شامل مدیریت مصرف انرژی، آب، مواد اولیه، تجهیزات و کاغذ، کاهش مواد جامد زائد و بازیافت آنها در ساختمانها و وسائط نقلیه، در کلیه دستگاه‌های اجرائی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی در چارچوب قوانین مربوطه
تبصره- آئین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد مشترک وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط زیست به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ص- احیاء رویشگاههای مرتعی و توسعه و فرآوری گیاهان دارویی به میزان حداقل نه میلیون و ششصد هزار هکتار و افزایش حداقل یکصد هزار هکتار به سطح زیر کشت گیاهان دارویی به نحوی که در پایان برنامه به دویست و پنجاه هزار (۲۵۰,۰۰۰) هکتار برسد.

ض- ارائه برنامه جامع مقابله با ریزگردها حداکثر تا پایان سال اول اجرای برنامه و اجرای عملی و موثر آن از سال دوم

ط- اعطای تسهیلات و پیشبینی اعتبار لازم در بودجه سالانه جهت از رده خارج کردن سالانه ده درصد (۱۰٪) از موتورسیکلت‌های بنزینی و جایگزینی با موتورسیکلت‌های برقی
ظ- فراهم کردن منابع ارزی و ریالی لازم جهت تبدیل پسماند به کود یا انرژی برای شهرهای مختلف در طول برنامه با همکاری بخش خصوصی و شهرداریها.

ع- اقدامات سیاسی، اقتصادی و عمرانی لازم برای تثبیت، استمرار و افزایش حقایق به رودخانه‌های مشترک و مرزی مانند هیرمند و تأمین حقایق زیست‌محیطی آنها

غ- تهیه، تدوین و اجرای برنامه عمل حفاظت و مدیریت از مناطق چهارگانه محیط‌زیست و گونه‌های در معرض تهدید و خطر انقراض حیات وحش کشور با رویکرد بهره‌گیری از ظرفیت‌های داوطلبانه و مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی با اولویت جوامع محلی و سازمان‌های مردم‌نهاد توسط سازمان حفاظت محیط زیست.

ف- بازنگری در محدوده مناطق چهارگانه محیط زیست و همچنین تعریف و تقسیم بندی جدید مناطق با توجه به تقسیمات نوین اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت (IUCN) توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست کشور.

ق- حذف شد.

ک- حذف شد.

گ- کشاورزان و دامدارانی که محصولات آنها با تشخیص جهادکشاورزی شهرستان در معرض تهدید حیات وحش می‌باشد، می‌توانند برای جلوگیری از خسارت نسبت به محصور نمودن مزارع خود در چارچوب قانون و مقررات مربوطه اقدام کنند.

ل- سازمان حفاظت محیط‌زیست مکلف است نسبت به پاسخ استعلام‌های مربوط به پروژه‌ها و طرح‌های عمرانی دولتی و طرح‌های اقتصادی سرمایه‌گذاران حداکثر ظرف مدت دوماه اقدام نماید. و در صورت رد گزارشات و درخواست‌های مذکور دلایل را کتباً به صورت شفاف مطابق قوانین و ضوابط فنی مربوطه به ذینفعان اعلام کند. عدم پاسخ سازمان حفاظت محیط‌زیست در مهلت مقرر، به منزله تأیید می‌باشد.

ماده ۴۸ مکرر -

۱- هرگونه بهره‌برداری تجاری و صنعتی از چوب جنگلهای کشور از ابتدای سال چهارم اجرای قانون برنامه ممنوع می‌باشد. دولت مجاز به تمدید قراردادهای طرحهای جنگلداری مذکور که مدت اجرای آن به اتمام می‌رسد، نیست.

۲- دولت مکلف است نسبت به اصلاح آن دسته از طرحهای جنگلداری که مدت اجرای آن تا پایان سال سوم اجرای قانون برنامه به اتمام نمی‌رسد طبق قانون اقدام کند.

تبصره ۱- جمع‌آوری و بهره‌برداری با هدف بهداشت، حفاظت و پرورش جنگل از درختان پیر، خشک سرپا، افتاده، لایی، آفت‌زده غیرقابل احیاء صرفاً با مجوز سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور مجاز می‌باشد.

تبصره ۲- برداشت درختان جنگلی در جهت اجرای طرحهای عمرانی مصوب و مجاز، با مجوز سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری بلامانع است. همچنین بهره‌برداری از درختکاری و جنگل‌کاری‌های دست‌کاشت به‌منظور زراعت چوب با تشخیص و مجوز سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور مجاز است.

تبصره ۳- سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری در مدت سه‌سال اول اجرای قانون برنامه، ضمن جلوگیری از انعقاد قرارداد جدید در موارد موضوع بند (۱) و نظارت بر اجرای قراردادهای منعقد شده قبلی، اجرای مفاد این ماده را پیگیری کند.

۳- به‌منظور تحقق بند (۱)، دولت مکلف است با اختصاص ردیف اعتباری مستقل نسبت به پیش‌بینی اعتبارات و امکانات در بودجه‌های سنواتی جهت ارتقاء پوشش کامل و مؤثر، حفاظت از جنگلهای کشور، مهار عوامل ناپایداری، جلوگیری از تغییر کاربری، تجاوز و تصرف، مبارزه با قاچاق چوب، استقرار مدیریت پایدار جنگل و اجرای تعهدات اقدام نماید.

تبصره- دولت مکلف است تسهیلات لازم را جهت توسعه زراعت چوب و واردات مواد اولیه صنایع سلولزی در اختیار صاحبان صنایع و کشاورزان طرف قرارداد آنان قرار دهد.

بخش ۱۰ - انرژی، صنعت و معدن

ماده ۴۹ -

الف - به‌منظور ارتقای عدالت اجتماعی، افزایش بهره‌وری در مصرف آب و انرژی و هدفمندکردن یارانه‌ها در جهت افزایش تولید و توسعه نقش مردم در اقتصاد، به دولت اجازه داده می‌شود که قیمت آب و حاملهای انرژی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای را با رعایت ملاحظات اجتماعی و اقتصادی و حفظ مزیت نسبی و رقابتی برای صنایع و تولیدات، به‌تدریج تا پایان سال ۱۴۰۰ با توجه به مواد (۱)، (۲) و (۳) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها اصلاح و از منابع حاصل به صورت هدفمند برای افزایش تولید، اشتغال، حمایت از صادرات غیرنفتی، بهره‌وری، کاهش شدت انرژی، کاهش آلودگی هوا و ارتقای شاخصهای عدالت اجتماعی و

حمایت‌های اجتماعی از خانوارهای نیازمند و تأمین هزینه‌های جاری و سرمایه‌گذاری شرکت‌های ذی‌ربط در چهارچوب بودجه‌های سالانه اقدام لازم را به عمل آورد.

ب- به منظور ایجاد شفافیت در اجرای قانون، دولت مکلف است دریافتها و پرداختهای مرتبط با قانون هدفمند کردن یارانه‌ها را در جدول جداگانه‌ای حاوی اقلام زیر همراه با بودجه‌های سنواتی به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند:

۱- کل دریافتی‌های حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها

۲- مالیات بر ارزش افزوده مرتبط با آن

۳- سهم شرکت‌های تولید و توزیع کننده انرژی به تفکیک هر شرکت

۴- سهم سازمان هدفمند کردن یارانه‌ها به منظور اختصاص به پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی به خانوارها، کمک به بخش سلامت و حمایت از تولید و اشتغال از طریق تأمین اعتبارات مربوط به اجرای قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مصوب ۱۳۹۰ و قانون توسعه حمل و نقل و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶

تبصره ۱- دولت مکلف است سهم سازمان هدفمند کردن یارانه‌ها از دریافتی‌ها را هر ساله در ردیف منابع بودجه عمومی (شماره ۲۱۰۱۰۲) و مصارف مرتبط با آن را در ردیفهای مستقل و جداگانه در ارقام بودجه عمومی درج کند.

تبصره ۲- استفاده از منابع مذکور به هر نحوه دیگر در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است.

تبصره ۳- دولت مکلف است گزارش تفصیلی این بند را هر شش ماه به دیوان محاسبات کشور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

احکام این ماده در طول اجرای برنامه بر قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن حاکم است.

جدول درج دریافتی‌ها و پرداختی‌های هدفمند کردن یارانه‌ها در سنوات برنامه ششم توسعه

دریافتی‌ها (منابع)	میلیارد ریال	پرداختی‌ها (مصارف)	میلیارد ریال
کل دریافتی‌های حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها		مالیات بر ارزش افزوده	
		سهم شرکت‌های تولید و توزیع کننده انرژی (به تفکیک شرکتها)	
		پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی به خانوارها	
		کمک به بخش سلامت	
		حمایت از تولید و اشتغال از طریق تأمین اعتبارات مربوط به اجرای قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مصوب ۱۳۹۰ و	

	<p>قانون توسعه حمل و نقل و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶</p>		
	<p>حداقل مستمری خانوارهای مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی موضوع ماده (۹۴)</p>		

ماده ۵۰ - دولت موظف است به منظور توسعه صنعت هوا و فضا و دستیابی به علوم و فناوری های نوین در زمینه مذکور اقدامات زیر را بعمل آورد:

الف) بستر سازی و حمایت لازم به منظور ایجاد و توسعه زیرساختها و صنایع مرتبط با طراحی، ساخت، آزمایش، پرتاب و بهره برداری از سامانه های فضایی، ماهواره، ماهواره بر و ایستگاه های زمینی

ب) حفظ و نگهداری از موقعیت های مداری متعلق به جمهوری اسلامی ایران و پیش بینی تمهیدات لازم برای ایجاد زیرساختها و اجرای پروژه های ماهواره ملی در راستای حفظ نقاط یاد شده.

ماده ۵۱ -

الف- در راستای اجراء و پیشبرد سیاست های کلی ابلاغی برنامه و اقتصاد مقاومتی، سازمان انرژی اتمی مکلف است با رعایت اصول پدافند غیرعامل نسبت به تدوین طرح ملی مقابله با شرایط اضطراری نیروگاهها و تأسیسات هسته ای با همکاری سازمان، وزارتخانه های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، کشور، امور خارجه و سازمان پدافند غیرعامل و سایر دستگاههای ذی ربط اقدام و به تصویب شورای عالی امنیت ملی برساند.

تبصره - دستگاههای اجرائی ذی ربط مکلفند نسبت به اجرای متناسب با شرایط بیرونی و داخلی نیروگاهها با نظارت و راهبری سازمان پدافند غیرعامل و سازمان انرژی اتمی به تناسب وظیفه اقدام نمایند.

ب: درخصوص روستاهای هلیله و بندرگاه مجاور نیروگاه اتمی بوشهر براساس ضوابطی که توسط وزارت کشور و با همکاری سازمان انرژی اتمی و سازمان تدوین می گردد، تعیین تکلیف شود.

ماده ۵۲ -

الف - دولت مکلف است در اجرای سیاستهای اقتصاد مقاومتی، حمایتها و مساعدت های لازم از قبیل کمک های مالی و اعتباری و تنظیم مقررات مورد نیاز برای استفاده از ظرفیت مازاد صنعت دفاعی و نیل به خوداتکایی در تامین اقلام دفاعی و غیردفاعی کشور را با مشارکت بخش خصوصی به عمل آورد. همه دستگاههای اجرایی مجازند از این ظرفیتهای استفاده کنند.

ب - به منظور ارتقاء و به روز نمودن فناوری های صنعت دانش بنیان هواپیما سازی، تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی و بهینه سازی زیرساختهای شرکت صنایع هواپیماسازی ایران،

نوسازی و تامین ناوگان مسافری کشور (خرید هواپیما) با اولویت استفاده از ظرفیت‌های این شرکت انجام گیرد.

ماده ۵۳ - حذف شد.

ماده ۵۴ - دولت مکلف است به منظور حمایت، توسعه و ارتقای جایگاه بخش معدن و صنایع معدنی در اقتصاد ملی، در طی سالهای اجرای برنامه:

الف - شورای معادن در هر استان با ترکیب، وظایف و اختیارات زیر تشکیل می‌شود:

۱- ترکیب شورا:

- استاندار به‌عنوان رئیس شورا (غیرقابل تفویض)

- معاون امور عمرانی استاندار

- رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت (دبیرشورا)

- رئیس سازمان برنامه و بودجه استان

- رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معدن و کشاورزی استان

- رئیس اتاق تعاون استان

- یک نفر از قضات با معرفی رئیس قوه قضائیه

- دو نفر از نظام مهندسی معدن استان با انتخاب هیأت رئیسه نظام مهندسی معدن استان

- مدیرکل حفاظت محیط‌زیست استان

- مدیرکل منابع طبیعی استان

- رئیس سازمان جهادکشاورزی استان

- فرمانده نیروی انتظامی استان

- دو نفر از نمایندگان استان با رای مجلس (به عنوان ناظر)

۲- شورای معادن استان موظف است در چارچوب قوانین و مصوبات شورای عالی معادن ضمن نظارت بر استخراج معادن شناسایی شده و هرگونه فروش و واگذاری پروانه قبل از بهره‌برداری با رعایت ملاحظات زیست‌محیطی و حداقل تخریب منابع طبیعی، اقدامات لازم را نسبت به تسهیل، تسریع و ایجاد صنایع پایین دستی انجام دهد.

۳- یک نسخه از مصوبات شورای معادن استان به شورای عالی معادن ارسال می‌گردد.

۴- حساب‌های بانکی و گردش مالی خرید و فروشهای معادن با رعایت ضوابط قانونی، باید در استانهای محل ذخایر معدنی انجام پذیرد و دفاتر مالی و قانونی مربوطه در استانهای مذکور مستقر می‌شود و حوزه مالیاتی آنها در همان استانها تعیین می‌شود و شورای معادن استان موظف است بر اجرای این بند نظارت نماید.

تبصره - در مورد معادن در مالکیت دولت، رعایت ماده (۳۹) قانون محاسبات عمومی کشور الزامی است.

۵- در مواردی که به دلیل بهره‌برداری از معادن و صنایع معدنی، خسارتهایی به اهالی ساکن در منطقه و بخش کشاورزی آنها برسد، علاوه بر عوارض آلاینده‌گی، با تصویب شورای معادن استان تا یک درصد (۱٪) فروش آنها پس از گردش خزانه استان، به جبران خسارتهای مذکور و در صورت وارد شدن آسیبهای عمومی، به فعالیتهای بهداشتی، درمانی و عمرانی مورد نیاز منطقه درگیر اختصاص می‌یابد.

تبصره - شورای معادن استان موظف است اصلاح فناوری آلاینده و به روزآوری آنها را پی‌گیری کند.

ب- سازمانهای توسعه‌ای مانند سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و نهادهای عمومی غیردولتی با رعایت سیاستهای کلی و قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) و قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مکلفند نسبت به سرمایه‌گذاری در معدن و صنایع معدنی اولویت قائل شوند.

۱- درآمدهای حاصل از بخش معدن شامل حقوق دولتی (با رعایت ماده (۱۴) قانون معادن) حق انتفاع پروانه بهره‌برداری (دولتی)، عواید حاصل از ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ و عواید حاصل از تبصره (۲) و (۳) ماده (۶) قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۳ و اصلاحات و الحاقات بعدی را به حساب ویژه‌ای که بدین منظور نزد خزانه‌داری کل کشور تعیین می‌شود، واریز نماید. تا در در قالب بودجه سنواتی در امور ذیل صرف نماید و این اعتبار صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می‌شود و هرگونه هزینه دیگر مشمول تصرف غیرقانونی در اموال عمومی می‌باشد:

۱-۱- تکمیل زیربناها و زیرساخت‌های مورد نیاز برای معادن و زیرساختهای عمومی صنایع معدنی

۱-۲- اجرای تبصره (۶) ماده (۱۴) قانون معادن (با اولویت مناطق مجاور درگیر محدوده معدنی) و مواد (۳۱) و (۲۵) قانون معادن و ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

۱-۳- تشویق صادرات محصولات صنایع معدنی دارای ارزش افزوده بالا

۱-۴- تکمیل نقشه‌های پایه زمین‌شناسی شناسایی، پی‌جویی و اکتشاف عمومی کلیه ظرفیت‌های معدنی کشور

۲- جذب مشارکت بخش خصوصی در طرحهای سازمانهای توسعه‌ای و در آن صورت. سهم آورده سازمانهای توسعه‌ای و تفاوت قیمت ارزش دارایی متعلق به آنها در مشارکت نسبت به ارزش دفتری آنها، ناشی از تجدید ارزیابی، مشمول مالیات با نرخ صفر می‌شود.

۳- به منظور حفظ سرمایه‌های ملی و بهره‌برداری مناسب از شبکه راههای کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت و نیروی انتظامی طبق قوانین مکلفند اقدامات لازم را برای رعایت وزن مجاز در حمل بار جاده‌ای به عمل آورند.

ماده ۵۵ -

الف - دولت مکلف است به منظور افزایش ارزش افزوده انرژی و تکمیل زنجیره ارزش و کاهش شدت انرژی " مصرف انرژی برای واحد تولید" در طول برنامه اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- ترتیبی اتخاذ نماید که سالیانه تلفات انرژی در بخش ساختمان، ۰.۵٪ کاهش یابد. تبصره - آئین نامه اجرایی این بند ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط وزارتخانه‌های نیرو، مسکن و شهرسازی و نفت تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

۲- تسهیلات لازم برای ایجاد ظرفیت پالایش مقدار دو میلیون و هفتصد هزار بشکه در روز نفت خام و میعانات گازی با ضریب پیچیدگی بالا توسط بخش غیردولتی را به نحوی برنامه ریزی و اجرا کند تا ترکیب تولید فرآورده آنها اساساً به محصولات سبک تر و میان تقطیر اختصاص یابد و سهم نفت کوره در الگوی پالایش از ۱۰٪ بیشتر نشود.

حکم این جز در طول اجرای برنامه ششم بر بند (ی) ماده (۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) حاکم است.

۳- برای جلب سرمایه گذاری بخش غیردولتی برای افزایش ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی جدید به نحوی برنامه ریزی و اجرا کند که تا آخر برنامه ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی کشور به ۱۰۰ میلیون تن افزایش یابد. بدین منظور لازم است خوراک مورد نیاز برای واحدهای مجتمع های تولیدی که پروانه بهره‌برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت را دارند و تامین آب و برق مورد نیاز آن ها میسر است و مشکلات زیست محیطی ندارند، با هماهنگی وزارت نفت تامین گردد.

۴- در قالب طرح جامع حمل و نقل کشور نسبت به کاهش مصرف انرژی و کربن در ناوگان حمل و نقل اقدام و از شماره گذاری اتومبیلهایی که شرایط یورو ۴ را ندارند خودداری نماید.

ب - وزارت نیرو موظف است به منظور افزایش بازدهی و ضریب بهره وری نیروگاهها:

۱ - موافقت اصولی برای ایجاد نیروگاهها با بازدهی ۵۵-۶۰ درصد صادر نماید.

۲ - قیمت خرید برق را با توجه به سازوکار بازار در بورس تعیین نماید.

۳ - حذف شد.

تبصره - آئین نامه اجرایی این بند توسط وزارت نیرو، وزارت نفت و سازمان تهیه و به

تصویب هیات وزیران میرسد.

احکام این ماده در طول اجرای قانون برنامه بر ماده (۱) قانون الحاق برخی از مواد به

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) حاکم است.

ماده ۵۶- وزارتخانه های نفت و نیرو موظفند با همکاری سایر دستگاههای اجرایی ذیربط،

برنامه اجرایی "طرح جامع انرژی کشور" را تا پایان سال اول برنامه در چارچوب قوانین

مربوطه و در راستای سند ملی راهبرد انرژی کشور مصوب شورای عالی انرژی کشور، تهیه و

به تصویب هیات وزیران برسانند.

ماده ۵۷- به منظور رونق تولید، نوسازی صنایع، حمایت هدفمند از صنایع دارای اولویت

سیاستهای اقتصاد مقاومتی و همچنین توسعه صادرات غیرنفتی، دولت و دستگاههای اجرایی

ذیربط به شرح زیر اقدام می کنند:

۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است حداکثر شش ماه پس از تصویب قانون

برنامه فهرست اولویتهای صنعتی (با اولویت صنایع معدنی) را با رعایت ملاحظات آمایش

سرزمینی و تعادل بخشی منطقه ای به تصویب هیات وزیران برساند.

۲- دولت مکلف است طرح جایگزینی محصولات کم بازده صنعتی و پرمصرف مانند

خودروهای فرسوده از سال دوم سالانه بیست درصد (۲۰٪) را با اعطای مشوقهای مورد نیاز

در طول برنامه اجراء نماید.

تبصره - آیین نامه اجرایی مربوط با پیشنهاد مشترک سازمان، وزارتخانه های صنعت، معدن

و تجارت، نفت و نیرو ظرف مدت شش ماه به تصویب هیات وزیران می رسد.

۳- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (شورای پول و اعتبار) مکلف است سیاستهای

پرداخت تسهیلات بانکی را به گونه ای تنظیم نماید که سهم بخش صنعت و معدن از تسهیلات

پرداختی سالانه طی برنامه حداقل چهل درصد (۴۰٪) باشد.

۴- دولت مکلف است با رعایت تبصره (۳) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء

نظام مالی کشور طی برنامه سازوکار لازم برای پوشش خطرات افزایش سالانه بیش از

ده درصد (۱۰٪) نرخ ارز را در بودجه سنواری پیش‌بینی و برای بنگاه‌های اقتصادی دریافت‌کننده تسهیلات ارزی طراحی و به اجرا درآورد.

۵ - دستگاه‌های اجرائی نظیر شهرداری‌ها، محاکم دادگستری، نیروی انتظامی و سازمان ثبت اسناد مکلفند تا پایان سال دوم برنامه، دستورالعملها و فرآیندهای داخلی و زیرساختهای نرم‌افزاری خود را به گونه‌ای آماده نمایند تا دریافت اطلاعات از متقاضیان و محاسبه کلیه حقوق و عوارض دولتی مانند بیمه، مالیات، حقوق مالکانه و جرائم آنها، جرائم و عوارض شهرداری و نیز اعتراضات وارده بر آن محاسبات صرفاً با استفاده از نرم‌افزار و بدون حضور نیروی انسانی هم‌زمان با ارسال الکترونیکی درخواست یا اظهارنامه مربوطه اقدام نمایند و همراه با توضیح کامل محاسبات به صورت برخط (آنلاین) به متقاضی اعلام و پرداختها و دریافتها از طریق الکترونیکی انجام شود.

۶- دولت با همکاری سایر قوا مکلف است به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اقدام نماید که ورود کالای قاچاق در طول سالهای برنامه، سالانه حداقل ده درصد کاهش یابد و از سال اول اجرای برنامه از فعالیت مبادی ورودی غیرمجاز زمینی و دریایی که خارج از کنترل گمرک است جلوگیری به عمل آورده و گزارش آن را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۷- سپرده گذاری ۱۰٪ درصد سالانه (ارزی) از منابع ورودی صندوق توسعه ملی در قبال اخذ خط اعتباری ریالی برای ارائه تسهیلات ریالی به صنایع کوچک و متوسط و تعاونی غیردولتی در چارچوب اساسنامه دائمی با معرفی صندوق توسعه ملی از طریق بانکهای عامل دولتی انجام می‌شود.

۸- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است حداکثر تا پایان سال اول برنامه، طرح نوسازی و بازسازی صنایع را به نحوی که منجر به کاهش مصرف انرژی و آلاینده‌گی و افزایش بازدهی و ارتقاء کیفیت تولیدات داخلی و رقابت‌پذیری آنها شود، تدوین و پس از تصویب هیات وزیران اجرائی نماید. دولت موظف است اقدامات حمایتی و تشویقی و همچنین تامین تسهیلات اعتباری مورد نیاز را در قالب بودجه سنواری پیش‌بینی کند.

۹- دولت مکلف است در راستای تقویت صادرات غیرنفتی و حمایت موثر از فعالیت صنایع کوچک و متوسط و دریایی کشور و توسعه فعالیتهای معدنی حمایت لازم را از صندوق ضمانت صادرات ایران، صندوق ضمانت سرمایه گذاری صنایع کوچک، تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، بیمه فعالیتهای معدنی و صنایع دریایی در طی سالهای برنامه بعمل آورد.

بند الحاقی - دولت مکلف است توسعه و هدفمندسازی پژوهش، آموزش، تولید و تبلیغات و همچنین توسعه تجارت الکترونیک فرش و ایجاد خانه فرش در بازارهای هدف و موردنظر برای هویت‌بخشی، ارتقاء کیفیت تولید و روان‌سازی، سفارش‌پذیری، حمایت از ایجاد

و توسعه و تجهیز کارگاههای متمرکز و غیرمتمرکز و اتحادیه‌ها و شرکتهای تعاونی فرش دستباف روستایی و شهری سراسر کشور و نیز صنایع و خدمات جانبی فرش دستباف به منظور ارتقاء و بهبود بهره‌وری، تثبیت و افزایش سهم صادراتی و بازاریابی‌های داخلی و خارجی بعمل آورد.

تبصره- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف به پیگیری حکم این بند در دولت است.

ماده ۵۸- کلیه دستگاههای اجرائی از جمله وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سازمان انرژی اتمی و بنگاههای اقتصادی نهادهای عمومی غیردولتی مکلفند درطول اجرای قانون برنامه، در پروژه‌های خود و در شرایط برابر به پیمانکاران بومی واجد شرایط استانی اولویت دهند و در قرارداد با کلیه شرکتهای و پیمانکاران، اولویت با به‌کارگیری نیروهای بومی استانی (در شرایط برابر از نظر علمی و تجربی و با اولویت محل سکونت نزدیک‌تر) را درج و بر حسن اجرای آن نظارت کنند.

ماده ۵۹- دولت مکلف است:

الف: کلیه طرح‌های جمع‌آوری، مهار، کنترل و بهره‌برداری از گازهای همراه تولید و مشعل در کلیه میادین نفتی و تاسیسات صنعت نفت را با تعیین نرخ عادلانه خوراک آنها ظرف مدت حداکثر سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون از طریق فراخوان به مردم، بخش غیردولتی واگذار نماید به گونه‌ای که تا پایان برنامه حداقل ۹۰٪ گازهای مشعل مهار و کنترل شده باشد.

ب: به منظور افزایش خدمات سوخت رسانی به کشتی‌ها (بانکرینگ) و خدمات جانبی آن در خلیج فارس و دریای عمان ضمن انجام حمایت‌های لازم از بخش غیردولتی در خرید شناورهای مخصوص، قیمت‌گذاری فرآورده، شرایط، تسهیلات، مشوق‌ها و صدور مجوزهای مورد نیاز برای توسعه صنعت سوخت رسانی به کشتی‌ها را بنحوی انجام دهد که ضمن رشد حداقل ۱۰٪ سالانه، سهم کشور از بازار سوخت رسانی به کشتی‌ها در منطقه خلیج فارس و دریای عمان در پایان برنامه حداقل به ۵۰٪ برسد.

ج - از طریق سازمان انرژی اتمی ایران در راستای ارتقای آگاهی‌ها و پذیرش اجتماعی و مشارکت‌افزایی در دستیابی به توسعه پایدار برق هسته‌ای و هماهنگی اجتماعی خود اقدامات لازم طبق قوانین و مقررات مربوطه در این خصوص را با اولویت مناطق دارای ساختگاه هسته‌ای به عمل آورد.

تبصره- آئین نامه اجرایی مربوطه با پیشنهاد سازمان انرژی اتمی ایران به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

د - از طریق وزارت نیرو در طول اجرای برنامه نسبت به افزایش توان تولید برق تا بیست و پنج هزار (۲۵/۰۰۰) مگاوات از طریق سرمایه گذاری موسسات عمومی غیردولتی، تعاونی و خصوصی اعم از داخلی و خارجی و یا منابع داخلی شرکتهای تابعه یا به صورت روشهای متداول سرمایه‌گذاری از جمله ساخت، بهره برداری و تصرف (BOO) و ساخت، بهره برداری و انتقال (BOT) اقدام نماید. خرید تضمینی برق براساس نرخ تعیین شده توسط شورای اقتصاد خواهد بود.

ه- به منظور افزایش و ارتقاء توان علمی، فناوری و نوآوری در صنعت نفت معادل ۱٪ از اعتبارات طرحهای توسعه ای سالانه شرکتهای تابعه را در طول برنامه، جهت ایجاد ظرفیت جذب، توسعه فناوریهای اولویت دار نفت، گاز و پتروشیمی و انرژی های تجدیدپذیر و به کارگیری آنها در صنایع مرتبط و ارتقاء فناوریهای موجود و بومی سازی آنها و کاهش شدت مصرف انرژی ضمن مبادله موافقتنامه با سازمان اختصاص دهد و گزارش عملکرد این بند را سالانه به کمیسیون های انرژی و آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی ارائه نماید. همچنین به منظور افزایش ضریب بازیافت مخازن کشور در طول برنامه به میزان ۱٪، از طریق وزارت نفت طی سال اول اجرای برنامه، برنامه جامع صیانتی و ازدیاد برداشت از مخازن هیدروکربوری را با رعایت اولویت بندی مخازن به تفکیک نواحی خشکی و مناطق دریایی تهیه و پس از تصویب مراجع قانونی اقدامات لازم را به عمل آورد.

ماده ۶۰- دولت موظف است از سال اول برنامه اقدامات لازم را در راستای تشکیل بازار منطقه ای و ایجاد قطب (هاب) منطقه ای برق اقدام نماید به طوری که شبکه برق کشور از شمال، جنوب، شرق و غرب به کشورهای همسایه متصل شود.

ماده ۶۱ - دولت مکلف است سهم نیروگاههای تجدیدپذیر و پاک با اولویت سرمایه گذاری توسط بخش غیردولتی (داخلی و خارجی) با حداکثر استفاده از ظرفیت داخلی را تا پایان برنامه به حداقل (۵٪) ظرفیت برق کشور برساند.

ماده ۶۲ - حذف شد.

بخش ۱۱ - حمل و نقل و مسکن

ماده ۶۳ - با رعایت سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در راستای مردمی‌شدن اقتصاد و گسترش زیرساخت‌های موردنیاز برای خدمات تجاری خارجی و افزایش عبور (ترانزیت) و حل مشکلات حمل و نقل:

۱- به سازمان بنادر و دریانوردی و شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران اجازه داده می‌شود با رعایت سیاستهای کلی اصل ۴۴ و قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ مصوب ۱۳۸۷ و الحاقات بعدی آن نسبت به مشارکت با شرکتهای معتبر بین‌المللی (داخلی و خارجی)، برای تشکیل شرکتهائی جهت سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری از بنادر اصلی با کارکرد بین‌المللی و فرودگاهی به استثنای خدمات کمک ناوبری و نشست و برخاست هواپیما اقدام نماید. سهم شرکت فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران و سازمان بنادر و دریانوردی و بخش خصوصی داخلی حداقل پنجاه و یک درصد (۵۱٪) خواهد بود.

۲- به سازمان بنادر و دریانوردی اجازه داده می‌شود با حفظ وظایف حاکمیتی از طریق ارائه حمایت و مشوقهای لازم، نسبت به واگذاری حق بهره‌برداری و مدیریت بنادر کوچک و محلی، اعطای مجوز احداث بنادر کوچک جدید به اشخاص حقوقی حرفه‌ای و معتبر غیردولتی با رعایت قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی و اصول رقابتی اقدام نماید.

ماده ۶۴ - به منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل ریلی و ترغیب سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در این زمینه و تسریع و تسهیل اجرای پروژه‌ها و افزایش رضایتمندی و اقبال عمومی از خدمات ارائه‌شده در این نوع حمل و نقل:

الف- سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در احداث و بهره‌برداری از حمل و نقل ریلی درون شهری و برون‌شهری به مانند سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته تلقی شده و مشمول کلیه قوانین و مقررات مرتبط با سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته خواهد بود.

ب- مالیات بر ارزش افزوده خدمات حمل و نقل ریلی علاوه بر معافیهای مذکور بند (۱۲) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده، با نرخ صفر محاسبه خواهد شد.

ج - وزارت راه و شهرسازی موظف است با رعایت سیاستهای کلی اصل (۴۴) و قانون اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) مصوب ۱۳۸۷ و الحاقات بعدی آن و قانون حمایت از سامانه‌های حمل و نقل ریلی شهری و حومه‌ای مصوب ۱۳۸۵ شرکت حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای را با هدف ساماندهی حاشیه شهرها و توسعه امور حمل و نقل ریلی حومه‌ای و ساخت خطوط مستقل حومه‌ای در زیرمجموعه شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران تشکیل دهد. این شرکت با همکاری شهرداری‌های مربوطه متولی کلیه امور حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای در کشور می‌باشد. فعالیت شرکتهای قطارهای شهری به‌طور مستقل در

امور توسعه حمل و نقل ریلی حومه بلامانع است. اساسنامه شرکت حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به پیشنهاد مشترک سازمان، وزارت راه و شهرسازی و وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۶۵ -

الف - شرکت مادر تخصصی فرودگاهها و ناوبری هوایی ایران و شرکت های فرودگاهی وابسته و شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران مشمول مزایای قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰/۷/۷ می شوند.

ب - دولت موظف است نسبت به بازنگری از طریق تمهیدات قانونی در تخفیفات تکلیفی و معافیت در زمینه بهره‌برداری از خدمات ناوبری هوایی، فرودگاهی، نشست و برخاست، خدمات پروازی، واگذاری اماکن و سایر موارد مرتبط و واقعی نمودن نرخ آنها اقدام نماید.

ج - سازمان هواپیمایی کشوری موظف است، به منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل هوایی، ترغیب سرمایه‌گذاری در بخش هوایی غیرنظامی، بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و سرمایه‌ها و ارتقای سطح علمی و فنی صنعت هوایی کشور با رعایت اصل حمایت از صنایع داخلی دانش بنیان و انتقال فناوری پیشرفته به داخل و همچنین ایجاد اشتغال برای نیروهای تحصیل کرده، برنامه مدونی به منظور تحقق اهداف ذیل تهیه و پس از تأیید شورای عالی هواپیمایی کشوری به اجراء بگذارد:

۱- پیش‌بینی و مدیریت نیازمندیهای توسعه ناوگان هوایی کشور با رعایت خط مشی‌های مبتنی بر توسعه پایدار

۲- سیاستگذاری و لحاظ کردن تدابیر لازم برای چگونگی تامین انواع هواپیما و بالگردهای مورد نیاز ناوگان حمل و نقل هوایی کشور با همکاریهای مشترک داخلی و بین‌المللی با اولویت حمایت از تولید داخلی

۳- سیاستگذاری و لحاظ کردن تدابیر لازم جهت مشارکت صنایع هوایی داخلی با اولویت بخش خصوصی در ساخت و تولید انواع هواپیما و بالگردهایی که تامین و خرید آنها از خارج کشور صورت می‌پذیرد.

د- به منظور حمایت از اقتصاد دانش بنیان و تقویت و توسعه صنعت هوایی، تمامی شرکتهای فعال در این صنعت در حوزه های طراحی، ساخت، مونتاژ و تعمیر و نگهداری انواع وسایل پرنده و متعلقات آنها در طول این برنامه از قوانین و سیاستهای حمایتی پیش بینی شده و مصوب برای شرکتهای دانش بنیان برخوردار خواهند بود.

تبصره- صلاحیت احراز و برخورداری از این حمایت ها بر عهده معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری خواهد بود.

ه- سفارش ساخت هواپیما و بالگرد به سازندگان داخلی از پرداخت هزینه های ثبت سفارش معاف خواهد بود.

ماده ۶۶- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور، وزارتخانه های کشور و راه و شهرسازی ضمن حمایت از سازندگان داخلی تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل و نقل ریلی شهری و بین شهری، خرید خارجی تجهیزات مورد نیاز را به گونه ای سازماندهی نماید که ضمن رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ با اصلاحاتی و الحاقات بعدی به ازای خریدهای خارجی، انتقال فناوری به داخل کشور صورت گیرد به نحوی که تاپایان قانون برنامه حداقل ۸۵ درصد دانش طراحی و ساخت تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل و نقل ریلی شهری و بین شهری با کمک و استفاده از نهادهای علمی و فناوری ملی نظیر جهاد دانشگاهی، دانشگاه ها و مراکز پژوهشی شرکت های دانش بنیان داخلی صورت گیرد.

ماده ۶۷- هزینه خدمات مدیریت طرحهای تملک دارائی های سرمایه ای شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شرکت مجری ساختمانها و تاسیسات دولتی و عمومی، شرکت منابع آب و نیروی ایران و شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی تا دو و نیم (۲/۵٪) درصد عملکرد تخصیص اعتبارات ذیربط با احتساب کل وجه دریافتی از بودجه عمومی دولت اعم از وجوه نقد، اسناد خزانه، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار تعیین و توسط سازمان در اختیار بنیاد و شرکتهای مذکور قرار می گیرد.

سازمان موظف به تخصیص اعتبارهای اجتناب ناپذیر بنیاد و شرکتهای مذکور در چارچوب بودجه آنها از محل اعتبارات فوق (تا دو و نیم درصد ۲/۵٪) می باشد.

ماده ۶۸- وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان ملی استاندارد موظفند بر طراحی و ساخت خودروهای داخلی به نحوی نظارت کنند که، ایمنی خودروهای مذکور متناسب با حداکثر سرعت ارتقا یافته تا در تصادفات جاده ای، تلفات به حداقل به میانگین جهانی برسد.

ماده ۶۹-

الف - دولت مکلف است به منظور تکمیل و اجرای پروژه‌های حمل و نقل ریلی، دو خطه کردن مسیرها و احداث خطوط برقی و سریع‌السیر، علاوه بر استفاده از تامین مالی خارجی (فاینانس) و مشارکت‌های دولتی- خصوصی و افزایش اعتبارات این حوزه در بودجه سالانه، یک درصد (۱٪) منابع حاصل از فروش نفت و گاز سهم دولت را در قالب بودجه سالانه به وزارت راه و شهرسازی اختصاص دهد تا طرح‌های حمل و نقل ریلی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته اجرا گردد.

ب - با توجه به قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶/۹/۱۸ به گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که در طول برنامه ششم سهم حمل و نقل ریلی بار حداقل به سی درصد (۳۰٪) و سهم حمل مسافر حداقل به بیست درصد (۲۰٪) برسد.

ماده ۲۰ - دولت مکلف است نسبت به تضمین تسهیلات و تامین ناوگان و تجهیزات قطار شهری شهرها و حومه آنها از محل منابع پیش بینی شده در بودجه سنواتی بنحوی اقدام نماید که تا پایان قانون برنامه دوهزار (۲۰۰۰) دستگاه واگن و تجهیزات مربوط با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ به خطوط ریلی شهری اضافه شود. شهرداریها نیز موظفند نسبت به توسعه قطار شهری از محل منابع خود اقدام نمایند.

ماده ۲۱ - حذف شد.

ماده ۲۲ - حذف شد.

ماده ۲۳ - در چارچوب قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن

الف - وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور و شهرداریها مکلف‌اند در طول برنامه نسبت به احیاء، بهسازی، نوسازی و مقاوم سازی و بازآفرینی سالانه حداقل ۲۷۰ محله در قالب مطالعات مصوب ستاد ملی بازآفرینی شهری پایدار بر حسب گونه‌های مختلف (شامل ناکارآمد - تاریخی - سکونت‌گاه‌های غیر رسمی و حاشیه‌ای) و ارتقاء دسترسی به خدمات و بهبود زیرساخت‌ها با رویکرد محله محور در چهارچوب قوانین و مقررات ذیربط اقدام نمایند. تسهیلات و اعتبارات مورد نیاز سهم دولت همه ساله با پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی و هماهنگی شهرداریها به تصویب ستاد ملی بازآفرینی شهری پایدار می رسد و در قالب بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود و در اختیار دستگاه‌های اجرایی ذیربط و شهرداریها قرار می‌گیرد.

برنامه عملیاتی در دو بخش نوسازی مسکن و تامین خدمات و زیرساخت، در سه ماهه اول برنامه توسط وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور، سازمان، شورایی عالی استان‌ها و کلیه دستگاه‌های عضو ستاد ملی بازآفرینی شهری پایدار در سطح مدیریت ملی، استانی، شهری تهیه و تعهد و التزام به اجرای برنامه‌های بازآفرینی شهری خواهند داشت.

تبصره- در تهیه برنامه عملیاتی محدوده‌های تاریخی شهرها، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به دستگاه‌های موصوف اضافه می‌شود.

ب - دولت موظف است به منظور کاهش آسیب پذیری سکونتگاه‌های روستایی (با هدف بهسازی و نوسازی مسکن روستایی) و همچنین تامین مسکن برای اقشار کم درآمد شهری (در شهرهای کوچک) منابع مالی و تسهیلات ارزان قیمت و زمین مورد نیاز را در قالب بودجه سنواتی در طول اجرای قانون برنامه تامین و اقدامات ذیل را از طریق بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به عمل آورد:

۱ - بهسازی و نوسازی سالانه حداقل دویست هزار واحد مسکونی روستایی با پرداخت تسهیلات ارزان قیمت با کارمزد ۰.۵٪ و تامین مابه التفاوت سود تسهیلات برای دوران مشارکت مدنی و فروش اقساطی
این حکم در طول اجرای قانون برنامه بر ماده (۶) قانون اساسنامه بنیاد مسکن مصوب ۱۳۶۶/۹/۱۷ حاکم است.

۲ - تامین منابع مالی و تسهیلات ارزان قیمت و زمین مورد نیاز برای کمک به ساخت و یا خرید سالانه حداقل ۱۵۰ هزار واحد مسکن اقشار کم درآمد در شهرها (با اولویت شهرهای زیر یکصد هزار نفر جمعیت)

تبصره- شناسایی و اولویت بندی گروه‌های هدف و معرفی افراد واجد شرایط توسط بنیاد مسکن و با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی و خیرین مسکن ساز انجام خواهد شد.

ج - بانک مسکن موظف است نسبت به تامین باقیمانده تعهدات خود و تامین منابع مورد نیاز مسکن مهر بدون تعهد احداث واحدهای جدیدی با تشخیص وزارت راه و شهرسازی اقدام نماید.

د - وزارت راه و شهرسازی با رعایت وظایف و اختیارات سایر دستگاهها بدون ایجاد تشکیلات جدید استفاده از امکانات سایر دستگاهها مکلف است در راستای تحقق پذیری طرحهای توسعه و عمران شهری و روستایی، آمایش و کنترل تخلفات، انضباط شهری و حفظ حقوق شهروندان نسبت به استقرار سیستم یکپارچه اطلاعات مکانی، تامین زیرساخت‌های

مورد نیاز آن و ایجاد ساختار مناسب برای اشتراک گذاری داده‌های مکانی توسط کلیه دستگاه‌های مرتبط اقدام نماید. این حکم نافض و ناسخ هیچ یک از قوانین نیست.

تبصره - در ماده (۱۸) قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۱۳۸۷/۲/۲۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی عبارت «برنامه پنجم» به عبارت «برنامه ششم» تغییر می‌یابد. منابع مورد نیاز بندهای این ماده از این محل قابل تامین است.

ماده ۲۴ - به منظور مقاوم‌سازی ساختمانها و اصلاح الگوی مصرف به ویژه مصرف انرژی در بخش ساختمان و مسکن اقدامات زیر انجام گردد:

الف - شهرداریها مکلفند نسبت به درج الزام رعایت مقررات ملی ساختمان در پروانه‌های ساختمانی اقدام نمایند. صدور پایان کار برای واحدهای احداث شده بر مبنای این پروانه‌ها، منوط به رعایت کامل این مقررات است.

ب - کلیه مجریان دولتی موظفند مسئولیت فنی (حرفه‌ای) خود و در صورت نیاز، مسئولیت سایر عوامل مرتبط با طراحی، محاسبه و نظارت ساختمانهای تحت پوشش خود اعم از شهری و روستایی را نزد یکی از شرکتهای دارای صلاحیت بیمه نمایند.

ج - به منظور انجام مطالعات لازم برای کاهش خطرپذیری در برابر زلزله:

۱ - شبکه ایستگاههای شتاب نگاری و زلزله نگاری و پیش‌نشانگرهای زلزله توسعه یابد.

۲ - در طی اجرای قانون برنامه، استانداردسازی، مصالح و روشهای مقاوم‌سازی ساختمانی به صورت کامل محقق و از تولیدکنندگان و ارائه کنندگان مصالح و روشهای مذکور حمایت شود.

ماده ۲۵ - حذف شد.

ماده ۲۶ -

الف - شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مکلف است نسبت به احصاء مناطق ویژه نیازمند بهسازی و نوسازی در بافتهای فرسوده و دسته‌بندی طرحهای واقع در این مناطق، با اولویتهای زیر اقدام نماید:

۱- طرحهایی که به دلیل وجود منافع عمومی، اجرای به موقع آنها ضروری است.

۲- طرحهایی که از طریق تدوین ضوابط و مقررات و مشارکت مردم و حمایت دولت، شهرداریها و دهیارها به مرور زمان قابل انجام است.

تبصره- طرحهای گروه (۱) مشمول برنامه‌های عمومی و عمرانی دولت موضوع «لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ شورای انقلاب با اصلاحات و الحاقات بعدی» می‌باشد که تمام یا بخشی از منابع مورد نیاز آن می‌تواند از طریق بخشهای غیردولتی تأمین شود.

ب- دستگاههای اجرائی ذی‌ربط موظفند به منظور افزایش بهره‌وری و استحصال زمین نسبت به احیاء بافتهای فرسوده و نامناسب روستایی اقدام نمایند.

ج- وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور و شهرداریها موظفند با اعمال سیاستهای تشویقی و در چهارچوب قانون حمایت از احیاء بافتهای فرسوده از اقدامات بخش غیردولتی برای احیاء و بازسازی بافتهای فرسوده در قالب بودجه مصوب حمایت نمایند.

د- دولت مکلف است از طریق اعمال سیاستهای حمایتی، حقوقی، تشویقی و اعطای تسهیلات یارانه ای نسبت به احیاء و بهسازی حداقل ۱۰٪ از بافتهای فرسوده شهری با رعایت سرانه‌های رو بنائی و زیر بنائی توسط بخش غیردولتی و شهرداریها اقدام و مابه‌التفاوت سود تسهیلات یارانه ای مورد نیاز را همه ساله در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی نماید.

ه- وزارت راه و شهرسازی موظف است ساماندهی و احیاء شهرهای آسیب‌دیده از جنگ تحمیلی و استفاده از اراضی رهاشده و ساختمانهای مخروبه باقیمانده داخل شهرهای مورد نظر را در اولویت قرار دهد.

ماده ۷۷- جذف شد.

ماده ۷۸- دولت موظف است به منظور ارتقاء شرایط محیطی پایدار و فراگیر ساکنان مناطق حاشیه‌نشین و برخورداری آنها از مزایای شهرنشینی و پیش‌نگری و پیشگیری از ایجاد سکونتگاههای غیرمجاز اقدامات زیر را انجام دهد:

الف- برنامه‌ریزی برای مدیریت و توزیع متناسب فعالیت، جمعیت و مهاجرت در کشور و ممانعت از توسعه حاشیه‌نشینی با رویکرد تقویت مبادی مهاجرت، به گونه‌ای که سالانه ده‌درصد نسبت به ساماندهی مناطق حاشیه‌نشین و کاهش جمعیت آن اقدام شود.

ب- سامان بخشی مناطق حاشیه‌نشین تعیین شده توسط شورای عالی شهرسازی و معماری ایران از طریق تدوین و اجرای ساز و کارهای حقوقی، مالی و فرهنگی و توانمندسازی ساکنان بافتهای واقع در داخل محدوده‌های شهری با مشارکت آنها، در چهارچوب «سند ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاههای غیرمجاز» و ایجاد شهرکهای اقماری برای اسکان جمعیت مهاجر

- ج- تهیه و اجرای طرح هادی برای روستاهای واقع در حریم شهرها با رویکرد کنترل محدوده روستاهای مذکور در حد رشد طبیعی آنها
- د- طراحی و ایجاد کمربند سبز در اطراف مراکز جمعیتی توسط شهرداریها با مشارکت دولت در قالب بودجه سنواتی

بخش ۱۲ - آموزش عمومی ، آموزش عالی و فناوری

ماده ۷۹-

الف- دولت مکلف است برای ایجاد تحول در نظام تعلیم و تربیت اقدامات زیر را انجام دهد:

- ۱- اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به نحوی که کلیه اقدامات وزارت آموزش و پرورش براساس این سند انجام شود و اقدامی مغایر با قانون و سند صورت نگیرد.
 - ۲- تهیه نظام رتبه بندی معلمان و استقرار نظام پرداخت ها براساس تخصص با شایستگی ها و عملکرد رقابتی مبتنی بر نظام رتبه بندی معلمان و مهندسی نیروی انسانی براساس سند تحول و نقشه جامع علمی کشور با تصویب مجلس شورای اسلامی در قالب بودجه سنواتی
 - ۳- ارتقای جایگاه آموزش و پرورش به مثابه مهمترین نهاد تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی و انسانی عهده دار اجرای سیاستهای مصوب و هدایت و نظارت بر آن بعنوان امر حاکمیتی با توسعه همکاری دستگاههای اجرایی
 - ۴- توسعه و تسهیل سفرهای فرهنگی دانش آموزی بویژه اردوهای زیارتی و راهیان نور.
- ب- سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان موظفند به منظور ارتقاء کیفیت نظام تعلیم و تربیت با جذب معلم از طریق دانشگاههای فرهنگیان و شهید رجایی، در طول اجرای قانون برنامه، ردیفهای استخدامی و تأمین اعتبار مورد نیاز آموزش و پرورش را با رعایت قوانین و ضوابط مربوطه و ظرفیت جذب دانشجو در دانشگاههای یاد شده برای جذب دانشجو معلمها در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار دهند.
- ج- وزارت آموزش و پرورش مکلف است نسبت به اختصاص نیروی انسانی، تجهیزات و امکانات مورد نیاز، اتحادیه انجمن های اسلامی دانش آموزان- سازمان بسیج دانش آموزی- سازمان دانش آموزی براساس ضوابطی که با پیشنهاد وزارت به تصویب هیأت وزیران می رسد اقدام نماید.
- د- دولت مکلف به تنظیم و اجرای سیاست های حمایتی از خیرین مدرسه ساز می باشد و باید معادل کمکهای تحقق یافته آنان را جهت تکمیل پروژه های نیمه تمام خیرین در بودجه سنواتی منظور نماید.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این بند حداکثر ظرف دو ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ه- دولت مکلف است به منظور افزایش ایمنی و مقاوم سازی مدارس و فضاهای پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش معادل ریالی مبلغ سه میلیارد دلار در طول اجرای قانون برنامه از محل حساب ذخیره ارزی پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی با اولویت با اولویت پروژه های نیمه تمام آموزشی، پرورشی و تربیت بدنی آموزش و پرورش اختصاص دهد.

و- هزینه کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی در احداث، توسعه، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزش و پرورش، خوابگاه های شبانه روزی، کتابخانه ها، سالن های ورزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش که در چارچوب مصوب شورای برنامه ریزی و توسعه استان انجام می شود با تأیید سازمان توسعه، نوسازی و تجهیز مدارس کشور به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می شود.

تبصره- آئین نامه اجرائی این ماده ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط سازمان با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب هیات وزیران می رسد.

ز- کلیه درآمدها، کمکها و هدایای مردمی نقدی به سازمان دانش آموزی پس از واریز به خزانه به عنوان درآمد اختصاصی وزارت آموزش و پرورش محسوب می گردد. وزارت آموزش و پرورش موظف است مبالغ واریزی در قالب بودجه سنواتی را فقط برای فعالیتهای فرهنگی و پرورشی توسط سازمان دانش آموزی در مدارس هزینه نماید.

ح- دولت موظف است در طول سالهای برنامه اعتبار و منابع لازم را در جهت ترویج ارزشهای ایرانی اسلامی و توسعه فرهنگ مطالعه و پژوهش در مناطق محروم روستایی و مناطق عشایری و مرزی در اختیار کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان قرار دهد.

ماده ۸۰ - به منظور تحقق اقتصاد دانش بنیان، افزایش بهره‌وری، تنظیم رابطه متقابل تحصیل و اشتغال، گسترش همکاری و تعاملات فعال بین‌المللی و افزایش نقش مردم در مدیریت علمی و فناوری کشور:

الف - به دولت اجازه داده می‌شود به منظور ارتقای علمی و رقابت بین دانشگاههای کشور و تعاملات بین‌المللی در طی اجرای قانون برنامه نسبت به ایجاد واحدها و شعب آموزش عالی با مشارکت دانشگاههای معتبر بین‌المللی و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فنی و حرفه‌ای و دانشگاه جامع علمی کاربردی در داخل کشور در چارچوب

سیاستهای شورای عالی انقلاب فرهنگی اقدام نماید. نحوه سرمایه‌گذاری مشترک، تسهیل تعاملات ارزی و تردد اعضای هیأت علمی و دانشجویان در آیین‌نامه اجرائی که با پیشنهاد سازمان، سازمان امور اداری و استخدامی و دستگاههای اجرائی ذی‌ربط به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، مشخص می‌شود.

ب - کلیه دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاههای موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مکلفند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالانه منظور شده است، یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص‌یافته هزینه‌ای به استثنای فصول (۱) و (۶) و در مورد شرکتهای دولتی از هزینه‌های غیرعملیاتی را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه کنند.

تبصره ۱ - دستگاههای مذکور ضمن رعایت چهارچوب نقشه جامع علمی کشور و اولویتهای تحقیقاتی دستگاه ذی‌ربط که به تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری می‌رسد مکلفند نحوه هزینه‌کرد این ماده را هر شش ماه یک بار به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و مرکز آمار ایران گزارش دهند. شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری موظف است گزارش عملکرد این ماده را به‌طور سالانه حداکثر تا پایان مردادماه به مجلس شورای اسلامی ارائه کند. همچنین مرکز آمار ایران مکلف است سالانه اطلاعات مربوط به هزینه‌کرد تحقیق و توسعه را منتشر نماید.

تبصره ۲ - دولت نسبت به تحول و ارتقای علوم انسانی در دانشگاه‌ها در ابعاد اسلامی‌سازی، بومی‌سازی، کارآمدی و روزآمدی با ایجاد تغییرات یا اصلاحات در امور مربوط به سرفصل‌ها و کتابهای درسی و تربیت استاد و انتخاب دانشجو اهتمام ورزیده و آن را در اولویت قرار دهد.

کلیه شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکتهای وابسته و تابعه به استثنای صندوق‌های بیمه و بازنشستگی موظفند به منظور حمایت از پژوهش‌های مسأله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری، در اجرای سیاست‌های کلی برنامه معادل حداقل سه درصد (۳٪) از سود قابل تقسیم سال قبل خود را برای مصرف در امور تحقیقاتی و توسعه فناوری در بودجه سالانه زیر نظر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری منظور نمایند.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد سازمان و با همکاری دستگاههای اجرائی ذی‌ربط تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج - دستگاههای اجرائی موظفند به منظور افزایش بهره‌وری نظام ملی نوآوری، اجتناب از اجرای پژوهش‌های تکراری و انتشار اطلاعات و ایجاد شفافیت در انجام پروژه‌های

تحقیقاتی و با هدف شناسایی و به‌کارگیری و تجاری‌سازی دستاوردهای حاصل از پژوهش و توسعه، فهرست طرح‌ها، پروژه‌های پژوهشی و فناوری و پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود را در سامانه «سمات» ثبت کنند. سازمان و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظفند ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون، سازوکار اجرایی مورد نیاز را تهیه و به تصویب هیأت وزیران برسانند.

تبصره- نحوه عمل در خصوص اطلاعات و داده‌ها با موضوعات امنیتی، دفاعی و دارای طبقه‌بندی، موضوع قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی- مصوب ۱۳۵۳- و آیین‌نامه اجرایی آن- مصوب ۱۳۵۴- در آیین‌نامه‌ای که سازمان و وزارتخانه‌های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، اطلاعات و علوم، تحقیقات و فناوری پس از تایید ستاد کل نیروهای مسلح تهیه می‌کنند به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، معین می‌شود.

د - تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع این قانون موظفند به‌منظور شناساندن و تکریم مفاخر و مشاهیر ایران و حمایت از نخبگان علمی، فرهنگی و هنری کشور و تکریم پیشکسوتان حوزه‌های مذکور و بهره‌گیری از توان و ظرفیت آنان برای توسعه کشور، طی مدت یک‌سال، برنامه‌های عملیاتی خود را منطبق با سند راهبردی کشور در امور نخبگان، با هماهنگی بنیاد ملی نخبگان تهیه کرده و از سال دوم اجرای قانون برنامه به مرحله اجراء درآورند. بنیاد ملی نخبگان مکلف است گزارش سالانه عملکرد این بند را به کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ه - دولت مجاز است به‌منظور پیشتازی در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، برای توسعه و انتشار فناوری و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان مطابق قانون بودجه سنواتی نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و حوزه‌های علمیه در موارد ناظر به حل مشکلات کشور، مشروط به اینکه حداقل پنجاه و یک درصد (۵۱٪) از هزینه‌های آن را کارفرما و یا بهره‌بردار تأمین و تعهد کرده باشد، اقدام نمایند.

و - دستگاه‌های اجرایی موضوع این قانون برای گسترش بهره‌وری دانش‌بنیان و ارتقاء سطح فناوری در شرکتهای ایرانی تمهیدات لازم را جهت تسهیل مشارکت شرکتهای دانش‌بنیان و فناور و فعالان اقتصادی کشور در زنجیره تولید بین‌المللی فراهم آورند. سازمان مکلف است طرح «ارتقای مشارکت فعالان اقتصادی در زنجیره تولید بین‌المللی» را مطابق قانون بودجه سنواتی و قوانین موضوعه حداکثر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه تدوین و پس از تصویب هیأت وزیران، عملیاتی نماید.

ز - سازمان مکلف است مطابق قانون بودجه سنواتی در راستای مأموریت جهاد دانشگاهی در سند نقشه جامع علمی کشور و بهره‌برداری از توانمندی های نهاد مذکور در جهت تحقق توسعه فرهنگی، علمی و فناوری، آموزشی و تسهیل اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهها با هماهنگی سایر مراجع ذیربط برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهد.

ح - دستگاههای اجرایی مجازند در راستای توسعه، انتشار و کاربست فناوری، مالکیت فکری، دانش فنی و تجهیزاتی را که در چارچوب قرارداد با دانشگاه ها و موسسات پژوهشی و فناوری دولتی ایجاد و حاصل شده است، به دانشگاهها و موسسات یاد شده واگذار نمایند.

ی - به دانشگاه پیام نور اجازه داده می شود با همکاری دانشگاههای معتبر بین المللی و دانشگاههای داخل نسبت به ایجاد قطب (هاب) بین‌المللی جهت ارائه آموزشهای مجازی (الکترونیکی)، نیمه حضوری، باز و از راه دور اقدام نماید.

ی- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مکلف است نسبت به ساماندهی مربیان حق‌التدریس آموزشکده های فنی و حرفه ای زیر مجموعه وزارت آموزش و پرورش که به وزارت مذکور انتقال یافته‌اند، تا سال دوم اجرای قانون برنامه اقدام نماید.

ک- شهریه دانشجویان داخل کشور تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی از محل اعتبارات برنامه مستقل توسط سازمان تأمین می شود.

ماده ۸۱ -

الف- دولت مکلف است به منظور افزایش درون‌زائی اقتصاد با رعایت قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی مصوب سال ۱۳۸۱ و قانون حمایت از شرکتهای وموسسات دانش‌بنیان مصوب ۱۳۸۹ واصلاحات و الحاقات بعدی از تاسیس شرکتهای دانش بنیان در داخل کشور با مشارکت شرکتهای خارجی صاحب صلاحیت و دارای دانش برای طراحی، مهندسی، ساخت، نصب تجهیزات و انتقال فناوری در حوزه های انرژی شامل بالادستی و پایین دستی نفت و گاز و تبدیل نیروگاهی و اعطای تسهیلات لازم در این زمینه در قالب قوانین بودجه سنواتی حمایت نماید.

تبصره- شرکت هایی که تحت عنوان انتقال فناوری با طرف ایرانی قرارداد منعقد می نمایند باید شرکتی دانش بنیان با حداقل ۵۱٪ سهم متخصصین و سرمایه گذاران ایرانی در داخل کشور برای این منظور به ثبت برسانند تا از طریق رشد فناوری در گذر تغییرات زمان بومی گردد.

ب - حذف شد.

ج- دولت موظف است به منظور افزایش سهم آموزشهای مهارتی در نظام آموزشی کشور با رویکرد تحقق اقتصاد مقاومتی و اقتصاد دانش بنیان در برنامه از طریق بازنگاری و اصلاح ساختار نظام اداری دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و افزایش منابع و تجهیزات نسبت به

افزایش سهم دانشگاه فنی و حرفه ای و دانشگاه جامع علمی کاربردی در نظام آموزشی کشور اقدام و تجهیزات آموزشی هنرستانها، آموزشکده ها و دانشکده های فنی و حرفه‌ای را به روز نماید.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مکلف است در قالب دانشگاه فنی و حرفه‌ای در مقاطع کاردانی و کارشناسی پیوسته و ناپیوسته به پذیرش دانشجو در این دانشکده و آموزشکده اقدام نماید.

د - از ابتدای اجرای قانون برنامه دانشکده‌ها و آموزشکده‌های فنی حرفه‌ای زیرمجموعه وزارت آموزش و پرورش با کلیه امکانات، اموال منقول و غیرمنقول و نیروی انسانی و دارائیه‌ها و تعهدات و مسؤولیتها از وزارت مذکور منتزع و به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ملحق می‌گردد.

این حکم در طول اجرای قانون برنامه بر حکم تبصره (۳) ماده واحده قانون پذیرش دانشجو در دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای مراکز تربیت معلم و دانشگاه شهید رجائی مصوب ۱۳۸۹/۲/۱۹ حاکم است.

تبصره - مبنای انتزاع و انتقال، دانشکده‌ها و آموزشکده‌های فنی حرفه‌ای است که در سال تحصیلی ۸۸-۸۹ فعال بوده و مجوز داشته‌اند.

ه - دولت موظف است با رعایت قانون صندوق رفاه دانشجویان مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۴ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، به منظور تحول در نظام اقتصاد آموزش عالی، هدفمند سازی یارانه‌ها و بهبود شرایط و امکانات رفاهی دانشجویان، ضمن تداوم و تقویت کمک به صندوق رفاه دانشجویان وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از ابتدای اجرای قانون برنامه، نسبت به پیش بینی و تامین اعتبار مورد نیاز یارانه غذایی دانشجویی از محل درآمدهای عمومی علاوه بر اعتبارات فعلی اقدام و این اعتبارات را برای کمک به دانشجویان کم بضاعت مالی به صورت متمرکز در اختیار صندوقهای رفاه دانشجویان وزارتخانه های مذکور قرار دهد. صندوق ها مکلفند تا پایان اجرای قانون برنامه بخشی از یارانه مزبور را با تسهیلات بدون سود و بلند مدت جایگزین نمایند. وجوه حاصل از بازپرداخت تسهیلات اعطایی در قالب درآمد اختصاصی صندوق ها برای پرداخت مجدد به دانشجویان به مصرف می رسد.

و - حذف شد.

ز - دولت موظف است با تشویق خیرین و واقفین و رفع موانع موجود، به گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید تا سهم وقف و خیریه از تأمین مالی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فناوری افزایش یابد.

خیرینی که طرح‌هایی را برای حمایت و توسعه آموزش، پژوهش، فناوری و نوآوری‌های فناورانه به انجام برسانند، مشمول مزایا و حمایت‌های مربوط به خیرین مدرسه‌ساز خواهند شد.

در دوره‌ای که اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی برای احداث، توسعه و تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی و کمک آموزشی، پژوهشی، ورزشی و خدمات رفاهی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی هزینه نمایند این هزینه‌ها به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی مورد محاسبه قرار گیرد.

ماده ۸۲- دولت موظف است به منظور حضور موثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین‌المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱) و (۲) و (۳) را اجرایی نمایند.

جدول شماره ۱۱

عنوان	واحد	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
سهم دانشجویان خارجی	درصد	۰/۸	۱	۱/۲	۱/۵	۱/۸
سهم دانشجویان غیردولتی	درصد	۴۴/۲	۴۴/۳	۴۴/۶	۴۴/۸	۴۵
نسبت دانشجو به هیأت علمی تمام وقت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دستگاه‌های اجرایی (حضور)	نفر	۲۵	۲۴	۲۲	۲۰	۲۰
نسبت دانشجو به هیأت علمی تمام وقت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (حضور)	نفر	۱۱	۱۱	۱۰	۱۰	۱۰
نسبت دانشجو به هیأت علمی تمام وقت دانشگاه‌های غیر دولتی	نفر	۵۳	۵۰	۴۷	۴۵	۴۳
نسبت هیأت علمی تمام وقت استادیار به بالا به کل هیأت علمی تمام وقت در دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (حضور)	نفر	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲

۹۳	۹۲	۹۱	۸۹	۸۷	نفر	نسبت هیأت علمی تمام وقت استادیار به بالا به کل هیأت علمی تمام وقت در دانشگاه‌های وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نفر (حضور)
----	----	----	----	----	-----	---

جدول ۱۲

۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	واحد	عنوان	
۴۳۰۰۰۰۰	۴۳۲۰۰۰۰	۴۳۸۰۰۰۰	۴۴۶۱۰۰۰	۴۵۴۴۰۰۰	نفر	تعداد دانشجویان	
۵۴	۵۴	۵۳/۷	۵۳/۰	۵۱/۹	درصد	نرخ ناخالص ثبت نام (جمعیت ۱۸-۲۴ سال)	
۴۲۲۳۰۰۰	۴۲۲۵۰۰۰	۴۳۱۴۰۰۰	۴۴۰۵۰۰۰	۴۴۹۸۰۰۰	نفر	تعداد دانشجویان داخلی	
۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	درصد	سهم دانشجویان کاردانی به کل دانشجویان	
۳۰	۳۰	۲۸	۲۶	۲۴	درصد	سهم دانشجویان تحصیلات تکمیلی به کل دانشجویان	
۵۰	۴۷	۴۳	۴۰	۳۸	درصد	آموزش و پرورش	سهم آموزشهای مهارتی تا پایان برنامه در نظام آموزشهای رسمی آموزش متوسطه و آموزش عالی
۳۰	۲۷	۲۴	۲۲	۲۰	درصد	آموزش عالی	
۳۸۷۰۰۰	۳۷۰۰۰۰	۳۶۲۶۰۰	۳۳۹۸۰۰	۳۱۸۴۰۰	نفر	تعداد دانشجویان گروه علوم پایه به کل دانشجویان	
۱۴۳۰۰۰	۱۳۵۰۰۰	۱۲۹۰۰۰	۱۱۷۰۰۰	۱۰۶۰۰۰	نفر	تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی گروه علوم پایه	
۱۰	۹	۸	۷	۶	عدد	تعداد دانشگاههای در زمره ۱۰۰ دانشگاه برتر آسیا	
۱۶	۱۳	۱۰	۸	۶	عدد	تعداد شعب خارجی دانشگاههای کشور	

جدول ۱۳- حمایت و تقویت پژوهش و فناوری، ایجاد نظام ملی نوآوری و تقویت زیرساخت

ها و نظامات پشتیبان پژوهش و فناوری

عنوان	واحد	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
رتبه تولید کمی مقالات در دنیا	رتبه	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۲
شاخص هرش در جهان	رتبه	۴۲	۴۲	۴۱	۴۱	۴۰
سهم اعتبارات پژوهش و فناوری بخش دولتی از تولید ناخالص	درصد	۱/۱	۱/۱۵	۱/۲۳	۱/۳۵	۱/۵
تعداد اختراعات و ابداعات ثبت شده در سال در مراجع بین‌المللی	تعداد اختراع	۳۴	۳۹	۴۳	۴۷	۵۰
درصد محصولات با فناوری متوسط به بالا از کل محصولات صنعتی	درصد	۳۹	۴۲	۴۵	۴۸	۵۰
سهم محصولات با فناوری متوسط به بالا از تولید ناخالص داخلی	درصد	۱/۵	۲/۵	۳/۴	۴/۲	۵
رتبه صادرات محصولات با فناوری بالا از کل صادرات در منطقه	رتبه	۶	۵	۴	۳	۳
سرنانه سالانه مقالات SCOPUS به تعداد اعضای هیأت علمی تمام وقت	نفر/مقاله	۰/۶۴	۰/۷۲	۰/۷۹	۰/۸۵	۰/۹۵
درصد تعداد مقالات مشترک با محققان خارجی از کل	درصد	۲۵	۲۷	۳۰	۳۳	۳۵
تعداد پژوهشگران به یک میلیون نفر جمعیت	نفر	۱۹۱۰	۲۰۹۲	۲۲۹۰	۲۵۱۰	۲۶۰۰
تعداد مقالات نمایه شده در پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)	به میزان دو برابر وضع فعلی در پایان برنامه					
تعداد نشریات ایرانی نمایه شده در پایگاه بین‌المللی علم و دارای ضریب تأثیر	۴۵	۵۰	۵۵	۶۰	۶۵	۷۰

الف- به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می شود نسبت به افزایش ظرفیت انتقال (ترانزیت) پهنای باند عبوری از کشور به 30 ترابیت بر ثانیه اقدام نماید و برای ارائه خدمات ماهواره‌ای سنجش از راه دور و توسعه خدمات و کاربردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات از طریق دستگاه های وابسته نسبت به مشارکت و سرمایه گذاری با بخش خصوصی و شرکتهای خارجی در پروژه های فیبرنوری و پروژه های زیرساختی ارتباطات و فناوری اطلاعات، ماهواره های سنجشی و مخابراتی و توسعه زیرساخت های علوم و فناوری فضایی به استثنای شبکه های مادر مخابراتی، امور واگذاری فرکانس و شبکه های اصلی تجزیه و مبادلات و مدیریت خدمات پایه پستی و با رعایت سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و سیاستها و مصوبات شورای عالی فضای مجازی برای برآورده کردن نیازهای کشور اقدامات زیر را به عمل آورد:

۱- تغییر نام شرکت ارتباطات زیرساخت به " شرکت ملی ارتباطات ایران " و ایجاد سه شرکت تابعه آن شامل: " شرکت ترانزیت ارتباطات بین الملل " با مأموریت حضور مؤثر در بازارهای منطقه ای و بین المللی، " شرکت فنی و مهندسی شبکه های مخابراتی " با مأموریت تأمین نیازهای فناورانه زیرساخت مادر مخابراتی و صدور خدمات فنی و مهندسی و " شرکت توسعه زیرساخت ارتباطی " با مأموریت توسعه، مدیریت و نظارت بر زیرساختهای ارتباطی حاکمیتی در چارچوب امکانات موجود و تفکیک مأموریتها و در سقف پستهای سازمانی موجود اقدام و اساسنامه شرکتهای فوق را حداکثر ظرف مدت شش ماه به تصویب هیات وزیران برساند و نیز به شرکت ملی ارتباطات ایران اجازه داده می شود از طریق شرکتهای تابعه خود به منظور شتاب بخشی به توسعه زیرساختها و حضور مؤثر در بازارهای منطقه ای و بین المللی صدور خدمات فنی و مهندسی و پهنای باند نسبت به مشارکت و سرمایه گذاری مشترک با بخشهای خصوصی و عمومی غیردولتی و شرکتهای خارجی با رعایت منافع ملی اقدام نماید.

۲- در توسعه زیرساخت های خدمات الکترونیکی در مناطق محروم و روستایی سرمایه گذاری نماید به گونه ای که امکان ارائه حداقل چهار خدمت الکترونیکی اصلی دولت (سلامت، آموزش، کشاورزی و بانکی) در هشتاد درصد (۸۰٪) روستاهای بالای 20 خانوار کشور امکان پذیر گردد.

ب به منظور توسعه دولت الکترونیک و حفظ یکپارچگی شبکه ملی اطلاعات و افزایش بهره وری زیرساخت های ارتباطی کشور، دستگاههای اجرائی و نهادهای غیرنظامی که دارای شبکه ارتباطی مستقل می باشند برای استفاده اختصاصی در قلمرو فعالیت های داخلی دستگاه مربوط مجاز بوده و برای ارائه خدمات زیرساخت ارتباطی و مخابراتی بر بستر شبکه ملی اطلاعات به

سایر اشخاص حقیقی و حقوقی وفق قوانین و مقررات مربوط ملزم به اخذ مجوز از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وفق مصوبات شورای عالی فضای مجازی می باشند.

ج دستگاههای اجرائی موظفند نسبت به الکترونیکی کردن کلیه فرآیندها و خدمات با قابلیت الکترونیکی و تکمیل بانکهای اطلاعاتی مربوط، تا پایان سال سوم اجرای قانون برنامه اقدام کنند. دستگاههای اجرائی می توانند به منظور الکترونیکی کردن فرآیندها و خدمات از مشارکت بخش خصوصی استفاده نمایند. دستگاههای اجرائی مکلفند کلیه خدمات قابل ارائه در خارج از محیط اداری خود و قابل واگذاری یا برونسپاری را به دفاتر پیشخوان خدمات دولت و دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستائی حسب مورد واگذار کنند.

تعرفه ارائه خدمات دولت الکترونیک باید به تصویب کمیسیون تنظیم مقررات برسد. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است هر شش ماه یکبار گزارش عملکرد این بند را به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

د- دستگاههای اجرائی، واحدهای زیر نظر مقام رهبری اعم از نظامی و غیرنظامی در صورت موافقت ایشان، شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه ای عهده دار مأموریت عمومی موظف اند در سامانه های الکترونیکی خود، اقلام اطلاعاتی و آماری موضوع قانون مرکز آمار ایران مورد نیاز برای ایجاد نظام جامع آمارهای ثبتی و شبکه ملی آمار ایران را ایجاد و حداکثر تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه امکان بهره برداری الکترونیکی و برخط آن را بر بستر شبکه ملی اطلاعات برای مرکز آمار ایران فراهم نمایند. مرکز آمار ایران مکلف است اقلام آمار ثبتی و نحوه تولید آن را حداکثر ظرف مدت نه ماه برای هر یک از دستگاه ها تهیه و به آن ها ابلاغ کند.

ه- کلیه دستگاههای اجرائی کشور موظفند تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه، امکان تبادل الکترونیکی اطلاعات و پاسخگویی الکترونیکی به استعلامهای مورد نیاز سایر دستگاههای اجرائی را حسب شرح وظایف آنان در چهارچوب قوانین خاص و موضوعی، به صورت رایگان فراهم نمایند.

تبصره ۱- آئین نامه اجرائی احصاء کلیه استعلامات و ایجاد نظام استانداردسازی و تبادل اطلاعات بین دستگاهی در شش ماه اول برنامه توسط مرکز ملی فضای مجازی با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری و سایر دستگاههای اجرائی ذی ربط تدوین و به تصویب شورای عالی فضای مجازی می رسد.

تبصره ۲- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است تا سال دوم اجرای قانون برنامه، تمام زیرساختهای لازم برای تعامل اطلاعاتی بین دستگاههای اجرائی بر بستر شبکه ملی اطلاعات، صرفا از طریق مرکز ملی تبادلات اطلاعات (NIX) و با استانداردهای فنی مصوب وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را فراهم کند.

و- به منظور توسعه دولت الکترونیک و عرضه خدمات الکترونیکی و نیز توسعه و استقرارخزانه داری الکترونیکی و اصالت بخشیدن به اسناد الکترونیکی از جمله اسناد مالی و حذف اسناد کاغذی در هر موردی که به موجب قانون، تنظیم اوراق یا اسناد، صدور یا اعطای مجوز، اخطار و ابلاغ، مبادله وجه، استعلام و مانند آن ضروری باشد، انجام الکترونیکی آن با رعایت مفاد قانون تجارت الکترونیک معتبر بوده و کفایت می نماید.

ماده ۸۴-

الف- به منظور ایجاد نظام اطلاعات استنادپذیر الکترونیکی و کمک به مقابله با جعل، از پایان سال دوم اجرای قانون برنامه دستگاههای اجرائی، واحدهای زیر نظر مقام رهبری اعم از نظامی و غیرنظامی با موافقت ایشان، شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی، مکلفند استعلامات هویت اشخاص حقیقی، کالا و خدمات، دارائی‌های منقول و غیرمنقول (از جمله ملک، وسایل نقلیه و اوراق بهادار) و نشانی مکان محور را به صورت الکترونیکی و براساس مفاد نقشه جامع دولت الکترونیک کشور درچارچوب قانون انجام دهند.

ب- سازمان، سازمان امور اداری و استخدامی با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نسبت به توسعه و تکمیل نظام پایش شاخص‌های توسعه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات و دولت الکترونیک و سنجش مستمر شاخص‌های مذکور اقدام کند. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است نسبت به توسعه و تکمیل شبکه ملی اطلاعات، امن و پایدار اقدام نماید تا یکی از سه کشور اول منطقه بشود.

به منظور گسترش متوازن زیرساخت‌های فنی محتوا و خدمات و دولت الکترونیک، کلیه دستگاههای اجرایی مکلفند متناسب با منابع، بودجه، تجهیزات، شبکه‌ها، وظایف قانونی خود و برخط شدن نیازهای ذی‌نفعان به توسعه محتوا و خدمات الکترونیک خود بپردازند.

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری سازمان، سازمان امور اداری و استخدامی کشور و دستگاههای اجرایی، از سال دوم اجرای قانون برنامه تمهیدات لازم برای کاهش حداقل ۱۲/۵٪ سالانه از مراجعه حضوری به دستگاههای اجرایی را فراهم کند به طوری که رتبه ایران در سطح جهان در شاخص‌های مرتبط از جمله شاخص‌های توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و توسعه دولت الکترونیک به میزان ۳۰ رتبه در طی اجرای قانون برنامه، ارتقاء یابد.

در سال دوم اجرای قانون برنامه تمهیدات لازم برای دستیابی به حداقل هفت و نیم ۷/۵٪ رشد سالانه الکترونیکی نمودن معاملات و تجارت کالا و خدمات کشور فراهم شود.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مسئول اجرای سیاست‌های مربوطه، هدایت و حمایت از تولید محتوای رقومی (دیجیتال) و در حوزه وظایف و اختیارات خود موظف به پایش شاخص‌های محتوای الکترونیک است.

دولت مکلف است در طول سالهای اجرای قانون برنامه نسبت به ده برابر کردن محتوای رقومی (دیجیتال) اقدامات لازم را به عمل آورده و هر ساله در قوانین بودجه‌های سنواتی اعتبار لازم از طریق کمک‌های فنی، اعتباری و حمایتی پیش بینی کند.

ج- در مورد شرکتهای ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، موارد زیر میتواند به طریق الکترونیکی به روشی که به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار میرسد، صورت پذیرد:

۱- ارسال گواهینامه حق تقدم خرید سهام جدید از طرف شرکت به صاحبان سهام به جای استفاده از پست سفارشی،

۲- انتشار اعلامیه‌های پذیرهنویسی و دعوتنامه‌های مجامع عمومی و اطلاعیه‌ها از طرف شرکت به شکل الکترونیکی و یا انتشار در روزنامه‌های کثیرالانتشار و جراید،

۳- پذیرهنویسی و تعهد خرید سهام شرکت، به جای مراجعه به بانک و تکمیل اوراق مربوطه،

۴- حضور در مجامع عمومی شرکت و اعمال حق رأی،

۵- صدور گواهینامه موقت سهام، اوراق سهام و گواهینامه‌های حق تقدم خرید سهام شرکت به جای چاپ کاغذی آنها،

۶- ثبت نقل و انتقالات سهام و گواهینامه‌های حق تقدم خرید سهام شرکت، به جای ثبت آنها در دفاتر کاغذی

د- دولت مکلف است تا پایان اجرای قانون برنامه سامانه‌های مالیات الکترونیکی، معاملات دولتی الکترونیکی (شامل مناقصه، مزایده، خرید کالا) و سلامت الکترونیکی را با پوشش کلیه ذینفعان مستقر و بهره‌برداری نماید.

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (شورای اجرای فناوری اطلاعات) موظف به نظارت و پیگیری مستمر اجرای پروژه‌های مذکور و ارائه گزارش پیشرفت شش‌ماهه به شورای عالی فضای مجازی و کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی است.

ه- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران مکلفند نسبت به افزایش خدمات و فعالیت دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستایی در چارچوب وظایف قانونی خود اقدام نمایند و نیز با استفاده از مشارکت بخش خصوصی، تمهیدات لازم را برای افزایش صدور مجوز ایجاد سالانه حداقل دو هزار دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات (ICT) روستایی به عمل آورد.

و- شرکت پست جمهوری اسلامی ایران مکلف است به منظور ایجاد تسهیلات برای اپراتورهای پستی، نسبت به راه‌اندازی و ارائه خدمات راساً یا توسط دیگر اپراتورها در ایستگاههای راه آهن، بنادر، فرودگاههای بین‌المللی و پایانه‌های مرزی کشور اقدام نماید. در

این راستا این شرکت از پرداخت هزینه های مربوط به ایجاد تسهیلات و امکانات مذکور شامل حق الارض، اجاره و حق الامتیازها معاف می باشد.

ماده ۸۵- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان فناوری اطلاعات) مکلف است با همکاری وزارت آموزش و پرورش، تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه، هوشمند سازی مدارس، امکان دسترسی الکترونیک (سخت افزاری- نرم افزاری و محتوا) به کتب درسی، کمک آموزشی، رفع اشکال، آزمون و مشاوره تحصیلی، بازیهای رایانه ای آموزشی، استعداد سنجی، آموزش مهارت های حرفه ای، مهارت های فنی و اجتماعی را به صورت رایگان برای کلیه دانش آموزان شهرهای زیر بیست هزار نفر و روستاها و حاشیه شهرهای بزرگ فراهم نماید. دولت برای تامین هزینه های این ماده می تواند از مشارکت بخش غیردولتی استفاده نماید. هزینه های مذکور به عنوان هزینه های قابل قبول مالیاتی تلقی می شود.

بخش ۱۴- سلامت، بیمه، سلامت و زنان و خانواده

ماده ۸۶- دولت مکلف است به منظور تحقق سیاست های کلی سلامت، تامین منابع مالی پایدار برای بخش سلامت، توسعه کمی و کیفی بیمه های سلامت و مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه با محوریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تا پایان سال اول اجرای برنامه اقدامات زیر را براساس سیاست های کلی سلامت به عمل آورد:

الف- پوشش بیمه سلامت برای تمامی آحاد جمعیت کشور اجباری بوده و برخورداری از یارانه دولت جهت حق سرانه بیمه از طریق ارزیابی وسع و ضوابط ذیل و براساس آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره- این حق بیمه شامل سرپرست خانوار و کلیه افراد تحت تکفل آنان است.

ب - سطح بندی تمامی خدمات تشخیصی و درمانی براساس نظام ارجاع مبتنی بر پزشک خانواده و اجازه تجویز این گونه خدمات صرفاً براساس راهنماهای بالینی، طرح ژنریک و نظام دارویی ملی کشور خواهد بود.

ج - حق بیمه پایه سلامت خانوار به شرح ذیل، سهمی از درآمد سرپرست خانوار خواهد بود:
۱- خانواده روستائیان، عشایر و اقشار نیازمند تحت پوشش نهادهای حمایتی معادل هفت درصد (۷٪) حداقل حقوق و دستمزد مشمولان قانون کار، صددرصد (۱۰۰٪) حق بیمه ای این گروه های اجتماعی بر مبنای بند (الف) این ماده توسط دولت در قالب بودجه سنواتی تأمین می شود.

۲- کارکنان دستگاه های اجرایی معادل هفت درصد (۷٪) حقوق و مزایای مستمر آنان تبصره- بخشی از حق بیمه مشمولین این جزء از محل بودجه عمومی دولت در قالب بودجه سنواتی تأمین خواهد شد.

۳- مشمولین تأمین اجتماعی کسر حق بیمه مطابق قانون تأمین اجتماعی

۴- سهم خانوارهای سایر اقشار، متناسب با گروه‌های درآمدی معادل هفت درصد (۷٪) درآمد، حداکثر معادل سقف درآمد کارکنان دولت

۵- پوشش بیمه سلامت برای افراد خارجی مقیم در کشور، از جمله پناهندگان گروهی مورد تأیید دفتر اتباع خارجی وزارت کشور، الزامی است. شیوه‌ی دریافت حق بیمه و برخورداری از یارانه‌ی دولت برای تأمین حق بیمه بر اساس آیین‌نامه‌ی خواهد بود که حداکثر ظرف سه ماه از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

د- دستگاههای اجرائی مکلفند حق بیمه پایه سلامت سهم بیمه‌شده و دستگاه اجرائی را حداکثر ظرف مدت سه ماه به حساب سازمان بیمه‌گر پایه مربوطه واریز نمایند. در صورت عدم واریز با اعلام سازمان بیمه‌گر و تشخیص و توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی از ردیف مربوطه و حساب جاری دستگاه اجرائی ذی‌ربط برداشت و به حساب سازمان بیمه‌گر پایه واریز می‌شود.

ه- به عنوان ماده ۸۶ مکرر الحاق شد.

و- عقد قرارداد و هرگونه پرداخت مازاد بر تعرفه تعیین‌شده برای خدمات تشخیصی، بهداشتی و درمانی مشمول بسته بیمه پایه سلامت توسط شرکتهای بیمه تجاری و صندوق‌های بیمه‌ی پایه با اشخاص حقیقی و حقوقی تحت هر عنوان ممنوع است.

ز- کلیه پزشکان و پیراپزشکان، مؤسسات و مراکز ارائه‌دهنده خدمت، دارو و کالاهای سلامت در کشور اعم از دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، خصوصی و خیریه موظفند ضمن رعایت تعرفه‌های مصوب دولت از خط‌مشی‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تبعیت نماید. دریافت هرگونه وجه مازاد بر تعرفه مصوب دولت، توسط اشخاص حقیقی و حقوقی و مؤسسات و مراکز ارائه‌دهنده خدمت، دارو و کالاهای سلامت، حسب مورد مشمول مجازات قانونی مربوطه خواهد بود.

ح- بسته خدمات (شمول و سطح خدمات) مورد تعهد صندوق‌های بیمه پایه سلامت توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین و ابلاغ می‌شود. از ابتدای سال دوم اجرای قانون برنامه خرید خدمت توسط سازمان بیمه‌گر درمانی صرفاً مطابق این بسته صورت می‌پذیرد.

ط- پایگاه اطلاعات برخط بیمه شدگان درمان کشور در سال اول اجرای قانون برنامه در سازمان بیمه سلامت تشکیل می‌گردد. از ابتدای سال دوم برنامه، نحوه‌ی دریافت خدمات بیمه شدگان از مراکز بهداشتی، تشخیصی، درمانی و دارویی به صورت واحد و یکسان توسط سازمان بیمه سلامت طراحی و اجرا می‌شود.

ی- حذف شد.

ک- دولت مکلف است طی سال اول برنامه نسبت به ایجاد وحدت رویه در چارچوب قانون بین بیمه‌های درمانی صندوقها و سازمان‌های بیمه‌ای اقدام کند.

ماده ۸۶ مکرر - برای ترغیب کارفرمایان و کارآفرینان بخش خصوصی و تعاونی به جذب نیروی کار جوان، چنانچه طی برنامه ششم توسعه نسبت به جذب فارغ‌التحصیلان دانشگاهی با مدرک حداقل کارشناسی به صورت کارورزی اقدام نمایند، از پرداخت سهم بیمه کارفرما برای مدت دوسال از تاریخ شروع به کار معاف می‌باشند.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده شامل شیوه معرفی، زمینه‌های کاری اولویت‌دار و نحوه تأمین هزینه به پیشنهاد سازمان و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی طبق بودجه سنواتی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۸۷-

الف- تولید نظام سلامت شامل سیاست‌گذاری اجرایی، برنامه‌ریزی‌های راهبردی، ارزشیابی، اعتبارسنجی و نظارت در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی متمرکز می‌گردد. کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی، از جمله ارائه‌کنندگان خدمات سلامت، سازمانها و شرکتهای بیمه پایه و تکمیلی، موظفند از خط مشی و سیاست‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، با تأکید بر خرید راهبردی خدمات و واگذاری امور تصدی‌گری با رعایت ماده ۱۳ قانون مدیریت خدمات کشوری و سطح بندی خدمات، تبعیت کنند.

از زمان ابلاغ این قانون، سازمان بیمه‌ی سلامت از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی متنوع و با حفظ شخصیت حقوقی و استقلال مالی و کلیه امکانات بر اساس اساسنامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، وابسته به وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شود. اساسنامه این سازمان مطابق با قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳ و در قالب شرکت دولتی به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب - به منظور توسعه کمی و کیفی و ساماندهی و یکپارچه‌سازی فرماندهی شبکه اورژانس پیش بیمارستانی (۱۱۵)، سازمان فوریت‌های پیش‌بیمارستانی اورژانس کشور به عنوان موسسه دولتی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از محل منابع، ساختار و نیروی انسانی موجود ایجاد می‌گردد. اساسنامه سازمان مذکور به پیشنهاد مشترک سازمان سازمان امور اداری و استخدامی کشور و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره - واحدهای استانی و شهرستانی سازمان فوریت‌های پیش‌بیمارستانی کشور کماکان به صورت ادغام یافته در شبکه‌های بهداشتی درمانی زیر نظر سازمان مذکور ارائه خدمت خواهند نمود.

ج- فهرست رسمی داروئی ایران براساس نظام داروئی ملی کشور توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حداکثر هر سه ماه یکبار تدوین می‌گردد. تجویز داروهای خارج از فهرست یادشده، تخلف محسوب شده و متخلف با توجه به شدت و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن، حسب مورد به مجازات‌های مندرج در تبصره (۱) ماده (۲۸) قانون سازمان نظام پزشکی مصوب ۱۳۸۳ محکوم می‌شود.

تبصره ۱- آیین‌نامه اجرائی بند فوق در شش ماه اول برنامه توسط سازمان و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سازمان غذا و دارو) تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است نسبت به تهیه فهرست فرآورده‌ها و داروهای سنتی و گیاهی کشور اقدام نماید.

بند الحاقی - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، مقدار مجاز سموم باقیمانده در مواد غذایی و فرآورده‌های غذایی و نیز مصرف کود شیمیایی را برای محصولات مذکور مشخص نماید و عرضه محصولاتی که به صورت غیر مجاز از سموم و کودهای شیمیایی استفاده کرده‌اند را ممنوع نماید.

وزارت جهاد کشاورزی موظف است ضمن اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی و اقدام برای کاهش استفاده از سموم و کودهای شیمیایی امکان دسترسی مردم را به محصولاتی که از سلامت لازم برخوردارند فراهم آورد. همچنین وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی موظف است در سال اول برنامه فهرست مواد و فرآورده‌های غذایی سالم و ایمن و سبد غذایی مطلوب برای گروه‌های سنی مختلف اعلام کند.

ماده ۸۸-

الف- از ابتدای برنامه تولید و واردات انواع سیگار و محصولات دخانی علاوه بر مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده، مشمول مالیات به شرح زیر است:

۱- مالیات هر پاکت انواع سیگار تولید داخلی به میزان ده درصد قیمت درب کارخانه و تولید مشترک بیست درصد، تولید داخل با نشان بین‌المللی (برند) بیست و پنج درصد قیمت درب کارخانه و وارداتی به میزان چهل درصد قیمت کالا، بیمه‌گر و کرایه تا بندر مقصد (سیف CIF) تعیین می‌گردد.

۲- مالیات انواع توتون پیپ و تنباکوی آماده مصرف تولید داخلی به میزان ده درصد قیمت درب کارخانه و وارداتی به میزان چهل درصد قیمت کالا، بیمه‌گر و کرایه تا بندر مقصد (سیف CIF) تعیین می‌گردد.

ب- وزارت صنعت، معدن و تجارت از ابتدای سال ۱۳۹۶ موظف است:

۱- قیمت خرده فروشی انواع سیگار و محصولات دخانی مآخذ محاسبه مالیات موضوع این بند را به مراجع ذیربط و برای درج بر روی پاکت محصول اعلام نماید.

۲- امکان دسترسی برخط سازمان امور مالیاتی کشور به سیستم اطلاعاتی واردات، تولید و توزیع سیگار و انواع محصولات دخانی را فراهم نماید.

ج- مالیات موضوع این ماده تابع کلیه احکام مقرر در قانون مالیات بر ارزش افزوده به استثناء نرخ مضاعف مالیات این ماده خواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است مالیات موضوع این ماده را وصول و آن را به ردیف درآمدی نزد خزانه داری کل کشور واریز نماید.

د- با لازم الاجرا شدن این قانون، کلیه مالیات و عوارض بر تولید و واردات انواع سیگار و محصولات دخانی به استثنای مالیات عملکرد موضوع قانون مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده، حقوق ورودی، حق انحصار و بند(ب) ماده(۶۹) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت(۲) در مدت اجرای این قانون موقوف‌الاجرا می‌گردد. تبصره ۱-حذف شد.

تبصره ۲- صددرصد درآمدهای حاصل از اجرای بند (الف) این ماده طی ردیفهایی که در بودجه های سنواری مشخص می‌شود در جهت کاهش مصرف دخانیات، پیشگیری و درمان بیماری های ناشی از آن، بازتوانی و درمان عوارض حاصله از مصرف آن و توسعه ورزش موضوع بند (ب) ماده (۶۹) قانون الحاق برخی از مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ در اختیار وزارتخانه های ورزش و جوانان، آموزش و پرورش و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار می‌گیرد.

ماده ۸۹-

الف- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با هدف ارائه خدمات الکترونیکی سلامت مکلف است ظرف دو سال اول اجرای قانون برنامه نسبت به استقرار سامانه پرونده الکترونیکی سلامت ایرانیان و سامانه های اطلاعاتی مراکز سلامت با هماهنگی پایگاه ملی آمار ایران و سازمان ثبت احوال کشور با حفظ حریم خصوصی و منوط به اذن آنها و محرمانه بودن داده ها و با اولویت شروع برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع اقدام نماید.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با همکاری سازمان ها و مراکز خدمات سلامت و بیمه سلامت حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از استقرار کامل سامانه فوق،

خدمات بیمه سلامت را به صورت یکپارچه و مبتنی بر فناوری اطلاعات در تعامل با سامانه "پرونده الکترونیکی سلامت ایرانیان" ساماندهی نماید.

تبصره- کلیه مراکز سلامت و واحدهای ذیربط اعم از دولتی و غیردولتی موظف به همکاری در این زمینه می باشند.

ب- کلیه پزشکان، دندانپزشکان و داروسازانی که در استخدام پیمانی و یا رسمی دستگاههای اجرایی موضوع این قانون هستند، مجاز به فعالیت انتفاعی پزشکی در سایر مراکز تشخیصی، آموزشی، درمانی و بیمارستانهای بخش خصوصی، عمومی غیردولتی با رعایت تبصره (۱) ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب ۱۳۷۳ و یا فعالیت در بخش خصوصی مرتبط با حوزه ستادی مربوط به غیر از دستگاه اجرایی خود نیستند. مسئولیت اجرای این بند به عهده وزراء و وزارتخانه های مربوطه و معاونین آنها ومسئولین مالی دستگاههای مذکور است.

تبصره ۱- مصادیق نقاط محروم موضوع این ماده و نام فرد و علت آن به عنوان موارد استثنا به پیشنهاد دستگاه اجرایی مربوطه و تایید وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی تعیین می گردد.

تبصره ۲- مطب پزشکان و دندانپزشکان متخصص در نقاط محروم در صورت نیاز و ضرورت به تشخیص رئیس دانشگاه یا دانشکده علوم پزشکی آن نقطه و مطب پزشکان و دندانپزشکان عمومی از شمول این بند مستثنی است.

ج - دولت موظف است از بخش های خصوصی و تعاونی برای ایجاد شهرکهای دانش سلامت، حمایت به عمل آورد. آئین نامه اجرایی این بند طی سال اول اجرای قانون برنامه تهیه می شود و به تصویب هیات وزیران می رسد.

د- به منظور متناسب سازی کمیت و کیفیت تربیت نیروی انسانی گروه پزشکی با نیازهای نظام سلامت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است نیازهای آموزشی و ظرفیت ورودی کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی علوم پزشکی اعم از دولتی و غیردولتی را متناسب با راهبردهای پزشک خانواده، نظام ارجاع و سطح بندی خدمات و نقشه جامع علمی کشور تعیین و اقدام نماید.

ه- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مکلف است به اجرای " نظام خدمات جامع و همگانی سلامت" با اولویت بهداشت و پیشگیری بر درمان و مبتنی بر مراقبتهای اولیه سلامت، با محوریت نظام ارجاع مبتنی بر پزشکی خانواده با بکارگیری پزشکان عمومی و خانواده، گروه پرستاری درارائه مراقبتهای پرستاری در سطح جامعه و منزل ، سطح بندی خدمات، پرونده الکترونیک سلامت ایرانیان، واگذاری امور تصدی گری با رعایت ماده(۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و پرداخت مبتنی بر عملکرد مطابق قوانین مربوطه و احتساب

حقوق آنها اقدام نماید به نحوی که، تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه کلیه آحاد ایرانیان تحت پوشش نظام ارجاع قرار گیرند.

و - سازمان ها و صندوق های بیمه گر پایه کشور مکلف به خرید راهبردی خدمات سلامت براساس دستورالعمل ها و راهنماهای بالینی و فهرست رسمی داروهای ژنریک ایران همزمان با اجرایی شدن نظام ارجاع مبتنی بر پزشک خانواده در کشور از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و صرفاً از طریق سامانه هستند.

ز- حذف شد.

ح - به منظور تحقق بند (۱۲) سیاست های کلی سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان متولی امر طب سنتی ایرانی - اسلامی و مکمل موظف است نسبت به ادغام خدمات تأییدشده طب سنتی ایرانی - اسلامی در نظام سلامت و همچنین ساماندهی و توسعه ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی و درمانی این حوزه اقدام نماید.

ط- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است تقاضای تخصیص نیروهای پزشکی طرح نیروی انسانی مورد نیاز سازمان تامین اجتماعی را براساس تفاهم و همکاری متقابل با اولویت مناطق محروم بررسی و تامین نماید.

ی- کلیه اعضاء سازمانهای نظام پزشکی و نظام دامپزشکی ملزم به تهیه بیمه مسئولیت حرفه ای بوده و دستگاه قضائی آن را بعنوان وثیقه قرار تامین بپذیرد و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی درخصوص لوایح حوزه وظایف و اختیارات این سازمانها، نظر مشورتی آنها را اخذ نماید.

ک- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است حمایت از تولید و عرضه و تجویز داروهای ژنریک حمایت بیمه ای را فقط به داروهای ژنریک اختصاص دهد و با همکاری وزارتخانه های جهاد کشاورزی و صنعت و معدن و تجارت اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران ایران و اتاق تعاون حسب مورد تمهیدات لازم در جهت صادرات محصولات سلامت محور اقدام نماید و برنامه ایمن سازی کودکان (واکسیناسیون) را تا حد و تراز کشورهای توسعه یافته ارتقاء دهد.

ل- وزارت نفت در مناطق نفت خیز و گاز خیز و شرکتهای معدنی بزرگ دولتی در مناطق معدنی محل استقرار خود در راستای مسئولیت اجتماعی خود و جبران پیامدهای تهدیدکننده سلامت در آن مناطق نسبت به تکمیل، تجهیز، ارتقاء خدمات مراکز بهداشتی و درمانی خود اقدام نمایند و به خدمت رسانی به عموم مردم منطقه در چارچوب نظام سطح بندی خدمات با رعایت احکام ماده ۸۶ این قانون بر مبنای تعرفه های مصوب دولت در مراکز دولتی اقدام نمایند.

م - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری سازمان پدافند غیرعامل کشور در جهت مصون سازی و افزایش توان بازدارندگی کشور، موظف است انواع تهدیدات حوزه

سلامت را بررسی و اقدام لازم جهت خنثی سازی و مقابله با آن را مطابق قوانین مربوطه به انجام رساند.

ماده ۹۰- کلیه متقاضیان ازدواج باید جهت ثبت قانونی ازدواج دائم، گواهی انجام غربالگری در شبکه های بهداشت و درمان را به منظور شناسایی ازدواج های پر خطر از نظر بروز اختلالات ژنتیکی به دفاتر ازدواج ارائه نمایند. موارد در معرض خطر می توانند به مراکز مشاوره اعم از مراکز بهداشت و ابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا مراکز مشاوره مورد تایید سازمان بهزیستی ارجاع و چنانچه نیاز به آزمایش ژنتیک باشد در چارچوب احکام ماده ۸۶ این قانون به مراکز مجاز معرفی می شوند.

تبصره ۱- مواردی که براساس مشاوره ژنتیک نیازمند بررسی از نظر آزمایشات ژنتیک باشند به آزمایشگاههای مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارجاع خواهند شد.

تبصره ۲- ۱۰٪ حق التحریر ثبت طلاق افزایش یافته و منابع حاصله پ از واریز خزانه و کمکهای مردمی و دولتی در چارچوب بودجه سنواتی جهت کمک به تامین هزینه های آزمایش ژنتیک افراد نیازمند براساس آزمون وسع در اختیار سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) قرار می گیرد. هزینه انجام آزمایشهای مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی رایگان است و توسط سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳- آئین نامه چگونگی مراحل صدور گواهی و میزان کمک بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) جهت انجام آزمایشهای ژنتیک به پیشنهاد وزارتخانه های تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهزیستی) و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری سازمان حداکثر سه ماه بعد از لازم الاجرا شدن این قانون تهیه می شود و به تصویب هیات وزیران می رسد.

تبصره ۴- وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهزیستی) موظفند امکان دسترسی تمامی افراد که در صدد ازدواج می باشند را به مراکز مشاوره فراهم نمایند تا در صورت نیاز به آزمایش ژنتیک آنان را راهنمایی کنند.

تبصره ۵- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با استفاده از بخشهای خصوصی و تعاونی امکان دسترسی زوجهای را به آزمایشگاههای ژنتیک مورد تایید خود فراهم سازد.

ماده ۹۱- دولت مکلف است سلامت مادر و کودک و ارتقای شاخص های نسبت مرگ مادر و نوزادان را بر اساس جدول زیر تامین نماید:

جدول شماره ۱۴

عنوان	واحد	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
کاهش نسبت مرگ مادران	در صد هزار تولد زنده	۱۸	۱۷	۱۶,۵	۱۶	۱۵
کاهش میزان مرگ کودکان ۱ تا ۵۹ ماهه	میزان در هر هزار تولد زنده	۱۵,۶	۱۴,۴	۱۳,۳	۱۲,۳	۱۱,۳
افزایش درصد زایمان طبیعی	درصد	۵۳,۵	۵۴,۵	۵۵,۵	۵۶,۵	۵۷,۵
این ردیف حذف شد						
کاهش عوارض ناشی از بارداری، سقط و زایمان	هزار تولد زنده	۷,۶	۷,۲	۶,۸	۶,۵	۶,۲

بخش ۱۵ - بیمه اجتماعی، امور حمایتی و آسیب‌های اجتماعی

ماده ۹۲- جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران به منظور افزایش ضریب ایمنی و تاب‌آوری جامعه، پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از حوادث و سوانح، ارائه خدمات بشر دوستانه در قالب قوانین بودجه سنواتی اقدامات ذیل را انجام دهد:

الف: کمک به حفظ و ارتقاء سرمایه اجتماعی با استفاده از توان و ظرفیت‌های مردمی و افزایش مشارکت‌های اجتماعی مردم.

ب: توسعه و تقویت شبکه امداد و نجات کشور با هدف اقدامات پیشگیرانه و آمادگی برای پاسخگویی سریع و به موقع به حوادث و سوانح کشور.

ج: افزایش آگاهی‌های عمومی به ویژه آموزش‌های همگانی جهت کاهش خطرپذیری و افزایش تاب‌آوری جامعه در مقابل حوادث و سوانح.

د: در راستای تأمین منابع پایدار در زمینه مقابله با حوادث و سوانح، ۰/۵٪ مندرج در ماده (۱۶۳) قانون امور گمرکی به ۱٪ افزایش پیدا نموده و منابع حاصله پس از واریز به خزانه در قالب بودجه سنواتی در اختیار جمعیت هلال احمر قرار می‌گیرد.

ماده ۹۳- دولت مکلف است در راستای تحقق عدالت اجتماعی و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و بسط پوشش‌های امدادی، حمایتی و بیمه‌ای و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی نسبت به طراحی و اجرای برنامه‌های لازم برای نیل به اهداف مندرج در جدول ذیل اقدام و گزارش پیشرفت کار را هر شش ماه یک‌بار به مجلس ارائه نماید:

جدول شماره ۱۵

شاخص‌ها و اهداف کمی و وضعیت موجود و مطلوب حوزه اجتماعی در برنامه ششم توسعه			
ردیف	هدف کمی	وضعیت در پایان	وضعیت در
		سال ۱۳۹۵	سال ۱۴۰۰

۱	۶	کاهش درصد مواجهه خانوارها با هزینه‌های کمرشکن سلامت از طریق تعمیم و ارتقاء بیمه‌های اجتماعی درمانی - درصد مراجعین	۱
۱۰۰	۹۶	ضریب پوشش بیمه‌های اجتماعی درمانی پایه (کل) - درصد	۲
۴۹/۳	۴۸	متوسط مستمری دریافتی به متوسط هزینه خانوار - درصد	۳
۸۲۰۰۰	۶۵۰۰۰	اشتغال افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی - نفر - سالانه	۴
۹۶۰۰۰	۷۷۰۰۰	ایجاد مسکن برای نیازمندان (مسکن اجتماعی و حمایتی) - واحد	۵
۱۴۳۲۴۹۸	۱۳۰۰۰۰۰	افزایش حمایت از معتادان - نفر	۶
۴۱۸۰۰۰۰	۲۶۵۷۰۷۰	افزایش حمایت از سالمندان - نفر	۷
۳۳۰۰۹۸	۲۰۴۹۶۵	افزایش کودکان تحت پوشش حمایت غذایی - نفر	۸
۱۶۳۱۱۷	۱۲۷۸۰۷	پرداخت شهریه دانشجویان تحت پوشش نهادهای حمایتی - نفر	۹
۲۵۸۳۸	۲۳۴۰۲	افزایش حمایت از کودکان بی سرپرست - نفر	۱۰
۳۰۹۶۹۵	۲۸۰۵۰۰	افزایش حمایت از کودکان یتیم - نفر	۱۱
۶۰۰۰۰۰	۴۲۴۰۰۰	افزایش توان بخشی مددجویان مبتنی بر جامعه روستایی - نفر	۱۲
۱۸۰۰۰۰	-	افزایش توان بخشی مددجویان مبتنی بر جامعه شهری - نفر	۱۳
۲۲۰۰۰۰	۹۸۰۰۰	افزایش تأمین وسایل توان بخشی مددجویان تحت پوشش نهادهای حمایتی - تعداد	۱۴
۵۶۷۰۰۰	۴۴۵۳۲۱	بیمه اجتماعی افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی - نفر	۱۵
۱۷۶۱۱۹	۱۶۳۲۲۸	کنترل افزایش طلاق - تعداد	۱۶
۷۶۵۸	۶۰۰۰	افزایش حمایت از کودکان خیابانی - نفر - سالانه	۱۷
۳۱۵۳۰۳۰	۳۰۰۰۰۰۰	غربالگری بینایی کودکان - نفر	۱۸
۱۵۴۵۰۰۰	۹۶۶۰۰۰	غربالگری شنوایی - نفر	۱۹
۲۵	۵۸	کاهش سهم پرداخت از جیب - درصد	۲۰
۷۵	۷۰	ضریب پوشش بیمه‌های اجتماعی - درصد	۲۱
۸۰	۸۳	متوسط نرخ جایگزینی - درصد	۲۲

ماده ۹۴ - دولت موظف است در طول اجرای قانون برنامه، علاوه بر پرداخت یارانه فعلی، هر سال حداقل مستمری خانوارهای مددجویان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی را متناسب با سطح محرومیت بر مبنای متوسط بیست درصد (۲۰٪) حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار، در چارچوب بودجه سنواتی و از محل درآمد قانون هدفمند کردن

یارانه‌ها با حذف خانوارهای پردرآمد و درج ردیف مستقل در جدول موضوع ماده (۴۹) این قانون، از طریق دستگاههای مذکور پرداخت نماید.

ماده ۹۵-

الف- به منظور هماهنگی برنامه‌ها و نظارت بر عملکرد کلیه دستگاههای اجرایی که در زمینه آسیب‌های اجتماعی وظایفی بر عهده دارند شورای عالی اجتماعی کشور به ریاست رئیس جمهور و نایب رئیسی وزیر کشور تشکیل می‌گردد. وظایف، اختیارات و ترکیب اعضاء شورا به پیشنهاد وزارت کشور حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌رسد. نظارت بر حسن اجراء و پیگیری مصوبات شورای عالی اجتماعی بر عهده سازمان امور اجتماعی خواهد بود.

تبصره - مصوبات شورای عالی اجتماعی کشور جهت اجرای اصل (۱۳۸) قانون اساسی برای بررسی مغایرت با قوانین برای ریاست مجلس شورای اسلامی ارسال می‌گردد.

ب- دولت مکلف است به منظور پیشگیری و کاهش آسیبهای اجتماعی، نسبت به تهیه طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی با اولویت اعتیاد، طلاق، حاشیه نشینی، کودکان کار و مفاسد اخلاقی مشتمل بر محورهای ذیل اقدام کند به گونه‌ای که آسیبهای اجتماعی در انتهای برنامه به ۲۵٪ میزان کنونی کاهش یابد:

۱- پیشگیری

۱-۱- پیشگیری اولیه از بروز آسیب‌های اجتماعی از طریق: اصلاح برنامه‌ها و متون درسی دوره آموزش عمومی و پیش‌بینی آموزش‌های اجتماعی و ارتقای مهارت‌های زندگی

۲-۱- تهیه و تدوین پیوست‌های اجتماعی در طراحی کلیه برنامه‌های کلان توسعه‌ای، ملی و بومی با توجه به آثار محیطی آنها و به‌منظور کنترل آثار یادشده و پیشگیری از ناهنجاری‌ها و آسیب‌های اجتماعی با تصویب شورای عالی اجتماعی کشور

آیین‌نامه اجرائی این‌بند به پیشنهاد وزارت کشور (سازمان امور اجتماعی) به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۳-۱- تدوین سالانه اطلس آسیبهای اجتماعی و سرمایه اجتماعی براساس شاخصهای سلامت اجتماعی در کشور توسط سازمان امور اجتماعی و ارائه آن به مراجع ذیربط

- ۱-۴- «تدوین نظام جامع رصد آسیب‌های اجتماعی و معلولیت‌ها» تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه طبق قوانین مربوطه و تصویب شورای عالی اجتماعی و اجرای آن از ابتدای سال دوم
- ۱-۵- ارزیابی رتبه دستگاه‌های اجرایی دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی از این حیث که در حوزه سلامت و آسیب‌های اجتماعی دارای مسوولیت می‌باشند و از حیث تامین رضایت عمومی مردم و مراعات حقوق شهروندی بصورت سالانه از طریق سازمان امور اجتماعی مطابق سازو کارهای مصوب شورای عالی اجتماعی کشور و اطلاع رسانی نتایج به عموم مردم. کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند ضمن همکاری لازم در این زمینه، اقدامات لازم را برای بهبود وضعیت دستگاه متبوع به میزان ۲۰٪ نسبت به سال قبل بعمل آورند.
- ۲- خدمات رسانی و بازتوانی
- ۲-۱- خدمات رسانی به موقع به افراد در معرض آسیب‌های اجتماعی با مشارکت سازمان‌های غیردولتی
- ۲-۲- تحت پوشش قرار دادن و تمهید تسهیلات اشتغال برای کلیه مددجویان واجد شرایط پشت نوبتی کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی و لحاظ اعتبار مورد نیاز پرداخت مستمری آنان در بودجه‌های سنواتی سالیانه
- ۲-۳- توسعه مراکز فوریت‌های اجتماعی مطابق قوانین در شهرهای بالای ۵۰ هزار نفر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه و در سایر شهرها به تناسب جمعیت و گسترش آسیب‌های اجتماعی
- ۲-۴- بسط و توسعه نقش مردم و سازمانهای مردم نهاد در حوزه های مشارکت های گروهی و تامین مالی مبتنی بر رویکرد خیر اجتماعی و تلاش در جهت جلب مشارکت بیشتر ذینفعان در تامین منابع مورد نیاز
- ۳- شناسایی و بهبود نقاط آسیب خیز
- ۳-۱- شناسایی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی در بافت شهری و حاشیه شهرها و تمرکز بخشیدن حمایت‌های اجتماعی، خدمات بهداشتی - درمانی، مددکاری، مشاوره اجتماعی و حقوقی و برنامه‌های اشتغال حمایت‌شده، با اعمال راهبرد همکاری بین‌بخشی و سامانه مدیریت آسیب‌های اجتماعی در مناطق یادشده

۳-۲- بهبود کیفیت زندگی ساکنان سکونت‌گاه‌های غیررسمی و ترویج مهاجرت معکوس از طریق آمایش سرزمین، توزیع مناسب جمعیت و منابع و جلوگیری از بروز و تشدید آسیب‌های اجتماعی در این مناطق با ایجاد شغل و سکونتگاهی مناسب در روستاها

۳-۳- برنامه‌ریزی برای مدیریت و توزیع متناسب فعالیت، جمعیت و مهاجرت در کشور و ممانعت از توسعه حاشیه‌نشینی با رویکرد تقویت مبادی مهاجرت، به گونه‌ای که سالانه ده درصد نسبت به ساماندهی مناطق و کاهش جمعیت حاشیه‌نشینی اقدام شود.

۳-۴- حذف شد.

۴- حمایت از زنان سرپرست خانوار

تهیه و اجرای کامل طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار طبق قوانین و مصوبات شورای عالی اجتماعی تا پایان اجرای قانون برنامه توسط ریاست جمهوری - معاونت امور زنان - با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر نهادهای ذیربط و تایید برنامه مذکور در هیئت وزیران و تصویب در مجلس شورای اسلامی و نظارت بر اجرائی شدن آن

۵- مقابله با اعتیاد با حمایت قوه قضائیه

۵-۱- توسط ستاد مبارزه با مواد مخدر جهت کشف و شناسایی اموال منقول و غیرمنقول و سرمایه‌های قاچاقچیان و شبکه‌های تولید، توزیع و ترانزیت مواد مخدر، روان‌گردان‌ها و پیش‌سازهای مرتبط (به ویژه سرباندها و سرشبه‌ها) در داخل و خارج از کشور و ضبط این اموال با همکاری دستگاههای اجرایی ذیربط اقدام نماید. وجوه حاصل از فروش این اموال در اجرای قانون مبارزه با مواد مخدر و اصلاحات و الحاقات بعدی آن برای اجرای تکالیف مندرج در این قانون پس از گردش خزانه در قالب بودجه سنواتی در اختیار ستاد مبارزه با مواد مخدر قرار می‌گیرد.

۵-۲- از طریق دستگاههای اجرائی و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با اذن فرماندهی کل قوا در راستای اجرائی کردن سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر و سیاست‌های کلان برنامه توسعه، ضمن اجرای دقیق قوانین مربوطه، روان‌گردان‌ها و پیش‌سازها با رویکرد اجتماعی و با اولویت پیشگیری از اعتیاد، درمان، بازتوانی و کاهش آسیب، صیانت و حمایت اجتماعی، مقابله با عرضه مواد مخدر و روانگردان‌ها و پیش‌سازها و بازنگری در عناوین مجرمانه و مجازات‌های مرتبط اقدام قانونی لازم را به عمل آورند.

۳-۵- از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهزیستی) با همکاری شهرداریها نسبت به بهره برداری و تکمیل مراکز نگهداری، درمان و کاهش آسیب معتادان متجاهر و بی خانمان و راه اندازی مراکز جامع توانمندسازی و صیانت اجتماعی برای معتادان بهبود یافته در استانها با رعایت احکام ماده ۸۶ این قانون اقدام نماید. اداره این مراکز به عهده سازمان بهزیستی کشور یا شهرداریها حسب مورد با بهره گیری از ظرفیت سازمان های مردم نهاد و بخش غیردولتی خواهد بود. نیروی انتظامی موظف است پس از اخذ دستور قضائی نسبت به جمع آوری این معتادان و تحویل آنها به این مراکز اقدام نماید. ترخیص این افراد از مراکز مورد نظر با تایید سازمان بهزیستی و با هماهنگی نیروی انتظامی و مقام قضائی خواهد بود. آئین نامه اجرایی این بند توسط ستاد مبارزه با مواد مخدر تصویب و ابلاغ می گردد.

۶- حمایت از بیماران روانی مزمن و سالمندان

۶-۱- تداوم اجرای طرح ساماندهی و توان بخشی بیماران روانی مزمن با پوشش حداقل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) جمعیت هدف در پایان اجرای قانون برنامه

۶-۲- تداوم اجرای طرح ساماندهی و توان بخشی سالمندان با پوشش حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) جمعیت هدف

۷- تامین مسکن نیازمندان

۷-۱- به منظور تامین نیاز اقشار آسیب پذیر و گروههای هدف سازمانهای حمایتی به مسکن و رفع فقر سکونتی حداکثر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه نسبت به تدوین طی مراحل قانونی و در چارچوب بودجه سنواتی و اجرای برنامه تامین مسکن اجتماعی و حمایتی اقدام نماید.

۷-۲- افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی و خیرین مسکن ساز برای هرکدام از افراد تحت پوشش نهادها و سازمانهای حمایتی از پرداخت هزینه های صدور پروانه ساختمانی، عوارض شهرداری و دهیاری و هزینه های انشعاب آب، فاضلاب، برق و گاز برای واحدهای مسکونی اختصاص یافته به آنان براساس الگوی مصرف، فقط برای یک بار معافند.

۸- ساماندهی کودکان کار

اقدام سازمان بهزیستی و همکاری سایر دستگاهها تا پایان اجرای قانون برنامه به نحوی که جمعیت کودکان کار حداقل ۲۵ درصد کاهش یابد.

ماده ۹۶ - دولت مکلف است در اجرای بند ۴۰ سیاستهای کلی برنامه، نسبت به تدوین برنامه، برقراری، استقرار و روزآمدسازی نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی چند لایه مشتمل بر حوزه امدادی، حمایتی و بیمه های اجتماعی به جز سلامت با رعایت سطح بندی خدمات در سطوح پایه، مازاد و مکمل براساس غربالگری اجتماعی و آزمون وسع و نیازمند یابی فعال و مبتنی بر سطح دستمزد و یا درآمد افراد و خانواده اقدام و پس از طی مراحل قانونی مطابق بودجه سنواتی به اجرا درآورد و به منظور ساماندهی منابع و مصارف مربوط به یارانه های اجتماعی، رفع هم پوشانی ها، دسترسی عادلانه به خدمات، اجرای این نظام از طریق ایجاد پایگاه اطلاعات، سامانه و پنجره واحد خدمات رفاه و تامین اجتماعی و مبتنی بر شکل گیری پرونده الکترونیک رفاه و تامین اجتماعی با تبعیت از پرونده الکترونیک سلامت ایرانیان موضوع ماده (۸۹) همین قانون برای تمامی آحاد جامعه صورت می پذیرد و کلیه سازمانها، صندوقها، نهادها و دستگاههای اجرایی فعال در حوزه رفاه و تامین اجتماعی که به هر نحوی از انحاء از بودجه دولتی و عمومی استفاده می کنند و یا از دولت مجوز فعالیت دریافت می نمایند مکلفند طبق ضوابط قانونی از این نظام تبعیت کنند.

تبصره - آئین نامه های اجرایی مربوط به برقراری استقرار و روزآمدسازی نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی چند لایه به جز سلامت متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور و همراستا با برنامه های توسعه در چارچوب قوانین مربوطه با پیشنهاد مشترک وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی و سازمان به تصویب هیات وزیران می رسد.

ماده ۹۷ - برقراری مستمری بازنشستگان برای کلیه بیمه شدگان صندوقهای بازنشستگی (اعم از کشوری، لشکری، تامین اجتماعی و سایر صندوقهای بازنشستگی دستگاهها، نهادها و بانکها) بر مبنای میانگین دو سال آخر منتهی به درخواست بازنشستگی می باشد.

تبصره ۱- حذف شد.

تبصره ۲- حذف شد.

تبصره ۳- حذف شد.

ماده ۹۸

الف- سازمانهای مناطق آزاد مکلفند به منظور زدودن فقر از چهره مناطق آزاد تجاری ۱٪ از محل وصول عوارض ورود کالا و خدمات این مناطق را پس از واریز به خزانه طبق بودجه سنواتی از طریق کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی برای اشتغال محرومین و نیازمندان بومی این مناطق اختصاص دهد.

ب - کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی موظفند جهت توانمندسازی افراد تحت پوشش خود سالانه یکصد هزار نفر به ترتیب ۷۰٪ کمیته امداد امام خمینی (ره)، ۳۰٪

سازمان بهزیستی را صاحب شغل نمایند. دولت طبق بودجه سنواتی تسهیلات قرض الحسنه لازم را جهت تحقق این امر در نظر خواهد گرفت.

ماده ۹۹- دولت موظف است مشاغل آتش نشانی و پرتو کاری اشعه را جزء مشاغل سخت و زیان آور محسوب کند.

ماده ۱۰۰- کارکنان وزارت آموزش و پرورش که عضویت صندوق ذخیره فرهنگیان را پذیرفته‌اند و یا خواهند پذیرفت باید ماهانه درصدی از حقوق و مزایای خود را تا پنج درصد (۵٪) به حساب صندوق واریز کنند و دولت نیز موظف است همه ساله معادل سهم واریزی اعضاء به صندوق ذخیره فرهنگیان را به‌طور کامل در ردیف اعتباری خاص در بودجه سنواتی منظور و پرداخت نماید.

بخش ۱۶- امور ایثارگران

ماده ۱۰۱-

الف - کلیه دستگاههای اجرایی موظفند نسبت به اجرای صحیح سیاست های کلی ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و جهاد ابلاغی مقام معظم رهبری اقدام نمایند.

ب - وزارت آموزش و پرورش مکلف است به منظور ترویج فرهنگ ایثار و شهادت نسبت به معرفی الگوها و قهرمانان ملی ایثار و شهادت در متون درسی کلیه پایه های تحصیلی و فعالیت های پژوهشی و برگزاری مسابقات علمی اقدام نموده و در جهت تعمیق ایمان و ترویج باورها در صیانت از فرهنگ دینی و انقلابی نسبت به اجرای یادواره های شهدای دانش آموز و فرهنگی و برگزاری راهیان نور ویژه دانش آموزان و فرهنگیان با سازمان بسیج همکاری لازم را بعمل آورد.

ج - صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است ضمن اختصاص بخشی از برنامه های شبکه های مختلف به موضوع ترویج فرهنگ ایثار و شهادت حداقل ده درصد (۱۰٪) از تولیدات برنامه های هنری نمایشی خود را به این موضوع اختصاص دهد.

د - دولت موظف است به منظور بهره گیری از دستاوردهای دوران دفاع مقدس و انتقال و ترویج فرهنگ جهاد و مقاومت به نسل های آینده نسبت به ساماندهی گلزارهای شهدای سراسر کشور با رضایت والدین شهید و یادمان شهدای گمنام، احداث و تکمیل موزه های دفاع مقدس و مرمت و نگهداری آنها اقدام نماید. وزارتخانه های نیرو و نفت و راه و شهرسازی و کشور موظفند کلیه هزینه های خدماتی مربوط به آب رسانی، برق رسانی، گاز رسانی و جاده مواصلاتی را طبق بودجه سنواتی تامین نمایند.

هـ - دولت موظف است به منظور تداوم اجرای برنامه های شاخص در حوزه ترویج فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت به خصوص استمرار و فراگیر نمودن برنامه راهیان نور با ایجاد و توسعه ظرفیت ها و زیرساخت های لازم در دستگاه های اجرایی و فرهنگی نسبت به قرار دادن موضوع در سرفصل اعتبارات برنامه های فرهنگی و هزینه ای وزارتخانه ها و سازمان ها اقدام نماید.

و - دولت مکلف است به منظور حفظ و ترویج فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت و تکریم از الگوهای این فرهنگ ماندگار به والدین شهیدی که دارای حداقل سه شهید یا دو شهید و یک جانباز ۵۰٪ و بالاتر یا یک شهید و دو جانباز ۵۰٪ و بالاتر هستند نشان ملی ایثار اعطا نموده و آنان را به عنوان چهره ماندگار کشور به جامعه معرفی نماید.

تبصره ۱- صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم و تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور و بنیاد حفظ و آثار و ارزشهای دفاع مقدس و سایر نهادهای فرهنگی مکلفند جهت ارج نهادن به این چهره های ماندگار اقدام فرهنگی لازم را جهت معرفی آنها انجام دهند.

تبصره ۲- آیین نامه اجرایی این بند در شش ماه اول برنامه به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران و بنیاد حفظ و آثار و ارزشهای دفاع مقدس به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ز - کلیه دستگاه های اجرایی موضوع این قانون موظفند بیست درصد (۲۰٪) از اعتبارات فرهنگی خود باستانی فصول اول و ششم اعتبارات هزینه ای را براساس موافقتنامه مبادله شده با سازمان در چارچوب سیاست های مصوب ابلاغی شورای عالی ترویج فرهنگ ایثار و شهادت صرف این امور نمایند.

ح - بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس موظف است با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و شهرداری ها و سایر دستگاه های فرهنگی کشور تا پایان برنامه ششم نسبت به توسعه و تکمیل مراکز اسناد و مدارک دفاع مقدس و تدوین دایره المعارف دفاع مقدس و تدوین تاریخ دفاع مقدس مطابق بودجه سنواتی اقدام نماید.

ط - وزارتخانه های علوم و تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش، دانشگاه آزاد اسلامی، بنیاد شهید و امور ایثارگران و ستاد کل نیروهای مسلح به منظور تعمیق و ترویج ارزش های دفاع مقدس به نسل های بعدی، واحدهای درسی مرتبط با ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در مقاطع مختلف دانشگاهی ایجاد نموده و تعدادی از موضوعات پژوهشی، پایان نامه ها و پروژه های علمی و تحقیقاتی خود را به موضوع فرهنگ ایثار و شهادت اختصاص دهند.

تبصره - کلیه دستگاه های اجرایی موظفند گزارش عملکرد سالانه خود را در طول اجرای قانون برنامه در حوزه ترویج فرهنگ ایثار و جهاد و مقاومت و شهادت را به سازمان، بنیاد شهید و امور ایثارگران، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس و کمیسیون های مرتبط مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

ماده ۱۰۲- دولت موظف است اقدامات لازم برای اجرای صحیح و به موقع قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران را به عمل آورد و اعتبار کافی را در بودجه سنواری پیش بینی نماید و کلیه آیین نامه های اجرایی آن را حداکثر تا شش ماهه سال اول اجرای قانون برنامه تصویب و ابلاغ نماید.

۱- دولت مکلف است در اجرای ماده ۶۱ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۲ مصوب ۹۳/۱۲/۴ به نحوی برنامه ریزی نماید که تا ۲ سال اول اجرای قانون برنامه کلیه مشمولین ماده مذکور تعیین تکلیف گردند. یگان های اعزام کننده و نهادهای متولی موظفند گواهی مورد نیاز افراد مشمول این ماده را و صورت سانحه را به کمیسیون احراز بنیاد شهید و امور ایثارگران ارائه نمایند.

تبصره- بنیاد موظف است رزمندگان ۸ سال دفاع مقدس که صورت سانحه بالینی همزمان معجرو حیت را ندارند اما معجرو حیت آنها توسط کمیسیون پزشکی نهاد اعزام کننده (نیروهای مسلح) احراز می گردد را بعنوان جانباز تلقی نماید و حداقل ۵٪ جانبازی به آنها تعلق می گیرد. اجرای این تبصره مانع از احراز جانبازی بیش از درصد مذکور توسط بنیاد شهید و امور ایثارگران نمی باشد.

۲- دولت مکلف است در سال اول اجرای قانون برنامه اعتبار مورد نیاز برای اجرای تبصره ماده ۳۸ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران را در لویح بودجه سنواری پیش بینی نموده و از طریق سازمان تامین اجتماعی نیروهای مسلح به کلیه آزادگان و جانبازان واجد شرایط پرداخت نماید.

۳- دولت موظف است خانواده معظم شهدا، جانبازان، آزادگان، رزمندگان و افراد تحت تکفل ایشان (والدین و همسران و فرزندان) دارای تابعیت غیر ایرانی که در طول هشت سال دفاع مقدس یا بعد از آن در راستای ماموریت محوله از سوی مراجع ذی صلاح به درجه رفیع شهادت یا جانبازی یا اسارت نائل آمده اند پس از تأیید مراجع مذکور تحت پوشش بنیاد شهید و امور ایثارگران قرار دهد و رزمندگان نیز بنابه تشخیص ستاد کل نیروهای مسلح تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی نیروهای مسلح (ساتا) قرار می گیرند.

تبصره- اعطای تابعیت و اقامت به افراد موضوع این ماده بر اساس ضوابطی در چارچوب قانون خواهد بود که حداکثر ظرف مدت سه ماه از لازم الاجرا شدن این قانون توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری وزارت امور خارجه و وزارت کشور تهیه و به تصویب شورای عالی امنیت ملی با رعایت اصل ۱۷۶ قانون اساسی می رسد.

۴- ماده ۱۸ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران به شرح زیر اصلاح می شود:

بنیاد موظف است در چارچوب قوانین به منظور تعیین، تدوین و یا اصلاح معیارهای تشخیص درصد جانبازی به عنوان مبنای ارائه خدمت به جانبازان و آزادگان در مواردی که نیاز به رای کمیسیون باشد نسبت به تشکیل کمیسیون های پزشکی اقدام و جهت تعیین نحوه از کارافتادگی کلی، با در نظر گرفتن وضعیت فعلی سلامتی روحی، جسمی، اجتماعی، اقتصادی، شغلی و سابقه حضور در جبهه آنها و براساس آئین نامه ای که با پیشنهاد بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و با همکاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان تهیه و به تصویب هیات وزیران می رسد اقدام نماید.

۵- به منظور حفظ کرامت ایثارگران و خانواده معظم شهدا، جانبازان و آزادگان دستگاه های موضوع ماده ۲ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مجاز نیستند ایثارگران شاغل در آن دستگاه را به عنوان نیروی مازاد (عدم نیاز) معرفی نمایند به استثنای موارد محکومیت در هیات تخلفات اداری

۶- دولت مکلف است علاوه بر اجرای ماده ۲۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و تبصره های آن و اصلاحات بعدی تمام فرزندان شهداء و فرزندان جانبازان ۷۰٪ و بالاتر را در طول اجرای قانون برنامه استخدام نماید.

۷- جانبازانی که قبل از تصویب این قانون به صورت پیش از موعد و بدون سنوات ارفاقی بازنشسته شده اند با رعایت شرط سنی کمتر از ۶۵ سال می توانند به خدمت اعاده و با تکمیل خدمت ۳۵ ساله خود و با رعایت شرایط عمومی به بازنشستگی نائل آیند.
تبصره- در صورت دریافت پاداش پایان خدمت در بازنشستگی اول پاداش مذکور مربوط به آن سنوات مجدداً به این افراد تعلق نمی گیرد.

۸- ایثارگران و فرزندان شهدا مشمول قوانین، مقررات و ضوابط استخدامی خاص مربوط به خود بوده و کلیه دستگاههای مشمول ماده ۲ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مکلف به انجام آن هستند.

۹- کلیه فرزندان و همسران شهدا شاهد شاغل در دستگاههای موضوع ماده ۲ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران می توانند با حداکثر ۸ سال سنوات ارفاقی و با دریافت حقوق و مزایای کامل بازنشسته شوند.

۱۰- ماده (۲۶) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران به شرح زیر در طول اجرای قانون برنامه اصلاح و دو تبصره به آن الحاق می شود:

عبارت «جانبازان دارای محدودیت جسمی حرکتی» بعد از عبارت «جانبازان اعصاب و روان و شیمیایی» اضافه می شود.

تبصره ۱- والدین، همسران و فرزندان شهداء که دارای بیماری های خاص و یا صعب العلاج یا محدودیت جسمی حرکتی می باشند پس از تایید کمیسیون پزشکی بنیاد مشمول این ماده می شوند.
تبصره ۲- جانبازان گروه بیست و پنج درصد تا چهل و نه درصد ضریب K بهره مندی حق پرستاری آنان به میزان درصد جانبازی می باشد.

۱۱- ماده ۲۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران به شرح زیر اصلاح می شود.
عبارت «اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی» بعد از عبارت «تأمین نیروهای مورد نیاز خود را» اضافه می شود.

تبصره ۱- وضعیت استخدامی مشمولین این ماده حداکثر پس از سه ماه رسمی قطعی می گردد.
تبصره ۲- والدین، همسران و فرزندان شهداء و جانبازان و آزادگان و رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه شاغل در کلیه دستگاههای مشمول ماده (۲) قانون جامع ایثارگران و مؤسسات تابعه آنها، شرکتهای عمومی و دولتی، در صورت تنزل از پست سازمانی بالاتر، مشروط به عدم

محکومیت آنها بر اساس آراء مراجع قضائی و یا اداری به تنزل پست، از کلیه حقوق و مزایای همان پست سازمانی یا همتراز شغل و پست قبلی برخوردار می‌شوند.

۱۲- ایثارگرانی که به موجب قوانین و مقررات مربوط از امتیاز یک مقطع تحصیلی بالاتر بهره‌مند می‌باشند با داشتن مدرک کارشناسی، مشمول بند (الف) ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری بوده و می‌توانند تا سی و پنج سال خدمت کنند.

۱۳- آزادگانی که به دلیل استفاده از دو برابر شدن سابقه اسارت زودتر از خدمت سی سال بازنشسته شده‌اند، می‌توانند برای یک بار و با رعایت شرط سنی زیر شصت و پنج سال با بازگشت به خدمت، حسب مورد سی یا سی و پنج سال خدمت خود را تکمیل کنند و سپس با لحاظ عین سوابق اسارت به بازنشستگی نائل آیند.

۱۴- مسئول رسیدگی و ارائه خدمات مطابق قوانین و مقررات به کلیه جانبازان، آزادگان و خانواده معظم شهداء که در بنیاد دارای پرونده ایثارگری می‌باشند به عهده بنیاد بوده و مسوول رسیدگی و ارائه خدمات رزمندگان ۸ سال دفاع مقدس با معرفی و تأیید واحد یا مرکز امور ایثارگران نیروهای مسلح با سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (ساتا) می‌باشد.

ماده ۱۰۳-

۱- دولت موظف است کلیه مطالبات معوق خانواده‌های معظم شهدا و ایثارگران (جانبازان و آزادگان) اعم از پاداش پایان خدمت و وجوه مربوط به ذخیره مرخصی استفاده نشده و کلیه مطالبات قانونی آنان را به طور کامل حداکثر در دو سال اول اجرای قانون برنامه مطابق بودجه سنواتی تأمین و توسط بنیاد پرداخت نماید. به نحوی که در پایان سال دوم اجرای قانون برنامه هیچگونه مطالبات معوقی در حوزه ایثارگران و خانواده شهدا باقی نمانده باشد.

تبصره- مطالبات مذکور در این ماده در خصوص جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال نیز بر حسب مورد توسط بنیاد و دستگاه مربوطه در طی دو سال اول اجرای قانون برنامه طبق بودجه سنواتی برنامه می‌بایست تأمین و پرداخت گردد.

۲- دولت موظف است اعتبار لازم را به منظور تأمین حداقل معیشت گروه‌های عنوان شده ذیل که فاقد شغل یا درآمد باشند را پیش‌بینی و حداقل حقوق کارکنان دولت را به آنان جهت پرداخت در بودجه‌های سنواتی درج و در اختیار دستگاه‌های مربوطه قرار دهد.

الف- جانبازان با هر میزان درصد از کارافتادگی و آزادگان با حداقل سه ماه اسارت

ب- رزمندگان با حداقل شش ماه حضور در جبهه و چریک‌های جنگ‌های نامنظم (گم‌جن)

ج- افراد تحت تکفل قانونی جانبازان متوفی، آزادگان متوفی، رزمندگان متوفی (با حداقل شش ماه حضور در جبهه)

تبصره- تشخیص افراد تحت تکفل قانونی جانبازان و آزادگان متوفی و ارائه خدمات به آنان به عهده بنیاد و تشخیص افراد تحت تکفل قانونی رزمندگان متوفی به عهده واحد ایثارگران نیروهای مسلح و ارائه خدمات به آنان به عهده سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح (ساتا) می‌باشد.

- د- نامادری شهید و خواهران مجرد شهدا که تحت تکفل والدین شهداء بوده‌اند (پس از فوت والدین)
- ه- برادر و خواهر شهید دارای معلولیت جسمی، حرکتی، ذهنی، محجور، دارای بیماریهای خاص و یا صعب‌العلاج پس از تأیید کمیسیون پزشکی بنیاد
- و- همسران مطلقه شهداء که فرزند یا فرزندان شهید را حداقل ۱۵ سال بعد از شهادت شهید نگهداری نموده‌اند با تأیید بنیاد شهید (ماهانه معادل دو سوم حقوق کارکنان دولت)
- ۳- در ماده ۵۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران پس از عبارت "آزادگان" عبارت "و همسران فرزندان شهداء" اضافه می‌گردد.
- ۴- حذف شد.
- ۵- سازمان و بنیاد مکلفند نسبت به تامین و پرداخت صددرصد (۱۰۰٪) سرانه بیمه عمر و حوادث جانبازان و آزادگان، والدین، همسر و فرزندان شهداء فاقد پوشش بیمه عمر و حوادث وفق بودجه سنواتی اقدام نمایند.
- ۶- دولت مکلف است طبق بودجه سنواتی به منظور حمایت و تجلیل از رشادت‌های رزمندگان هشت سال دفاع مقدس که حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه دارند و جانبازان زیر ۲۵٪ جانبازی و آزادگان با کمتر از شش ماه سابقه اسارت و همسران و فرزندان آنان تسهیلات رفاهی، معیشتی، بهداشتی، درمانی و فرهنگی به شرح زیر ارائه نماید.
- الف- تأمین و پرداخت یا معافیت حداقل ۳۰٪ هزینه شهریه تحصیلی در دانشگاه آزاد اسلامی، دوره‌های شبانه دانشگاه‌های دولتی، دانشگاه پیام نور و سایر دانشگاه‌های مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وفق بودجه سنواتی
- ب- بهره‌مندی رایگان از خدمات مراکز فرهنگی عمومی و ناوگان حمل و نقل شهری
- ج- معافیت از پرداخت ۳۰٪ هزینه از طریق هر یک از شرکت‌های دولتی و خصوصی هواپیمایی، ریلی و دریایی در سفرهای داخلی و عتبات عالیات برای یکبار در سال
- د- شهرداریها و دهیاریها و سازمان اوقاف و امور خیریه مکلفند به منظور ارج نهادن به والدین، همسران و فرزندان شهدا و آزادگان و همسران و فرزندان آنان، جانبازان و همسران و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر و رزمندگان با سابقه حضور ۶ ماه و بالاتر در جبهه را رعایت وقفنامه را در امامزادگانی که دفن اموات در آنها مجاز می‌باشد و آرامستانها بدون اخذ هزینه اقدام نمایند.
- ه- بهره‌مندی از انشعاب رایگان آب، فاضلاب، برق و گاز برای یک بار در یک واحد مسکونی
- و- بهره‌مندی از امتیازات یک مقطع تحصیلی بالاتر مطابق قوانین مربوطه و برای رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در دفاع مقدس در حقوق و مزایای اجتماعی
- ۷- در بند الف ماده ۳۱ قانون جامع خدماتی ایثارگران پس از عبارت جانبازان و آزادگان و فرزندان شاهد عبارت جانبازان و فرزندان جانبازان و آزادگان و فرزندان آزادگان و رزمندگان و فرزندان رزمندگان با حداقل ۶ ماه سابقه حضور در جبهه اضافه می‌شود.
- ۸- متن زیر بعنوان ماده (۵۹) مکرر به قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران الحاق می‌شود.

«قوه قضائیه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلای و کارشناسان قوه قضائیه، مکلفند سی درصد (۳۰٪) از سهمیه صدور دفاتر خدمات قضائی و الکترونیکی، سردفتری، صدور پروانه وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل ده درصد (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه ماه سابقه اسارت و رزمندگان با داشتن حداقل شش ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان ۲۵٪ و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل ۱۲ ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.»

۹- در صورتی که دریافتی ایثارگران و فرزندان شهدا و رزمندگان با حداقل ۱۲ ماه سابقه حضور در جبهه مشمول صندوق تأمین اجتماعی و صندوق بازنشستگی دیگری گردد بازنشستگی در هر صندوق به طور مستقل انجام می‌گردد و با تحقق بازنشستگی این افراد در دو صندوق از مستمری بازنشستگی آن صندوق بهره‌مند می‌گردند. کمک دولت فقط به یک صندوق خواهد بود.

۱۰- ایثارگران و فرزندان شهدا و آزادگان و جانبازان و رزمندگان با حداقل ۱۲ ماه سابقه حضور در جبهه برای یک بار از پرداخت ما به التفاوت برای ۱۵ سال سنوات بیمه ای ناشی از تغییر صندوق بیمه و بازنشستگی معافند. این مبلغ به عنوان مطالبه صندوق منتقل الیه از دولت منظور و در قالب بودجه سنواتی توسط دولت پرداخت و تسویه می‌شود.

۱۱- متن زیر به عنوان بند (۷) به انتهای بند (۱) ماده (۴۵) قانون خدمت وظیفه عمومی و دو تبصره به بند (۳) ماده (۴۵) قانون الحاق می‌شود:
در صورت تایید فرماندهی کل قوا:

- فرزندان رزمندگان با سابقه حضور در جبهه به ازای هر ماه حضور یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

- فرزندان آزادگان به ازای هر ماه اسارت یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

- فرزندان جانبازان به ازای هر درصد جانبازی یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

تبصره- بهره‌مندی فرزندان جانبازان بر اساس درصد جانبازی صادره از کمیسیون عالی پزشکی نیروهای مسلح یا بنیاد اقدام می‌گردد و در خصوص آموزش خدمت نظام وظیفه براساس مقررات ستاد کل نیروهای مسلح عمل می‌گردد.

۱۲- به ماده ۵۶ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران عبارت رزمندگان با حداقل ۱۲ ماه حضور در جبهه اضافه می‌گردد.

۱۳- به ماده ۳۷ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران پس از عبارت "کسورات بازنشستگی سهم اسرا و آزادگان و جانبازان" عبارت "فرزندان شهداء و رزمندگان با حداقل ۲۴ ماه حضور در جبهه" اضافه می‌شود.

۱۴- فرزندان شهداء از کلیه امتیازات و مزایای مقرر در قوانین و مقررات مختلف برای شخص جانباز ۵۰٪ و بالاتر به استثنای تسهیلات خودرو، حق پرستاری، کاهش ساعت کاری و حالت اشتغال برخوردارند. امتیازات ناشی از این بند شامل وابستگان فرزند شهید نمی‌شود.

۱۵- عبارت ذیل به ماده ۶۰ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران اضافه می‌شود:

بعد از عبارت "جانبازان و آزادگان" عبارت "همسران و فرزندان شهداء" اضافه می‌شود.

ماده ۱۰۴-

۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در طول اجرای قانون برنامه، سالیانه نسبت به ارائه تسهیلات مسکن فقط یکبار با سود حداکثر ۴٪ به تعداد پنجاه (۵۰) هزار نفر به رزمندگان دارای حداقل شش ماه سابقه جبهه و آزادگان با حداقل سه ماه اسارت که فاقد مسکن ملکی می باشند و تاکنون مسکن، زمین یا تسهیلات مسکن دریافت ننموده‌اند از طریق بانک‌های عامل اقدام نماید. مابه‌التفاوت سود مذکور تا سقف نرخ مصوب شورای پول و اعتبار مطابق بودجه سنواتی توسط دولت تامین و به بانک های عامل پرداخت می شود. (تعیین اولویت و نحوه معرفی افراد واجد شرایط به موجب دستور العمل ستاد کل نیروهای مسلح خواهد بود).

۲- تبصره ذیل به ماده ۳ مکرر قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران الحاق می‌گردد:

تبصره- ایثارگران در پرداخت هزینه‌های حق الثبت و حقوق دولتی مربوط به خرید و فروش، ترهین اسناد مالکیت تسهیلات وام خرید یا ساخت مسکن از هفتاد درصد (۷۰٪) معافیت برخوردار می‌باشند.

۳- دولت (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) موظف است همه ساله حداقل ۱۰٪ منابع قرض الحسنه تمامی بانکها و موسسات پولی و اعتباری دولتی را در چارچوب بودجه سنواتی جهت اشتغال ایثارگران از طریق صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اختصاص دهد.

۴- دولت موظف است در اجرای مواد ۳ و ۳ مکرر فصل دوم قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و اصلاحات بعدی آن حداکثر تا پایان خرداد ماه هر سال شرایط پرداخت تسهیلات مسکن ارزان قیمت به ایثارگران را مطابق بودجه سنواتی ابلاغ نماید.

۵- ماده واحده اصلاح ماده (۸) قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۱۳۸۹/۹/۲۸ به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

بعد از عبارت «از طریق مزایده عمومی» عبارت «با رعایت اولویت ایثارگران و فرزندان شهداء» اضافه می‌گردد.

ماده ۱۰۵-

۱- در ماده ۷۰ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و اصلاحیه بعدی آن و در ماده ۴۷ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی ۲ اصلاح ذیل صورت می‌گیرد:
سهیمه ورود با ۵٪ سهمیه اختصاصی برای همسران و فرزندان رزمندگان، با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در جبهه به ۳۰٪ افزایش یابد.

تبصره- در صورتی که سهمیه ۲۵٪ ایثارگران (مشمولین ماده ۷۰ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و اصلاح بعدی آن) تکمیل نگردد و ۵٪ سهمیه اختصاصی فرزندان و همسران رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در جبهه پاسخگوی متقاضیان واجد شرایط نباشد دولت مکلف است مانده ظرفیت

خالی ۲۵٪ ایتارگران را مازاد بر ۵٪ مذکور به فرزندان و همسران رزمندگان با حداقل ۶ ماه حضور داوطلبانه در جبهه که شرایط لازم را داشته باشند، اختصاص دهد.

۲- هزینه شهریه مشمولین ماده (۶۶) قانون جامع خدمات رسانی به ایتارگران در دانشگاه‌های پردیس بین‌الملل داخل دانشگاه‌های دولتی یا غیر دولتی حداکثر در سقف شهریه های دانشگاه آزاد اسلامی داخل کشور پرداخت می‌شود.

۳- کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش و پژوهش و مراکز علمی که از وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخذ مجوز نموده اند و دانشگاه آزاد اسلامی مکلفند حداقل ۲۰٪ اعضای هیأت علمی مورد نیاز خود را از بین جامعه ایتارگران شامل فرزندان و همسران شهدا، جانبازان ۱۵ درصد و بالاتر، آزادگان و همسران و فرزندان آنان، همسران و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر، رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه که دارای مدرک علمی دکتری مورد تایید وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد و شرایط علمی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی را داشته باشند، حسب مورد از طریق استخدام یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاهها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیر هیئت علمی چنانچه شرایط علمی لازم را داشته باشند، تامین و از ابتدا آنان را به صورت عضو هیئت علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی پژوهشی و اجرایی مرتبط و تاثیر آن در پایه و مرتبه علمی بدون الزام به رعایت شرط سنی و مصاحبه استخدام کنند.

مسئولیت اجرای احکام این ماده بطور مستقیم بر عهده وزیر و رئیس دستگاه های مذکور است در اجرای این حکم مقامات یادشده مکلف به اتخاذ تصمیم می باشند.

احکام و امتیازات این بند شامل اعضا هیئت علمی فعلی دارای شرایط فوق نیز می‌شود.

تبصره ۱- مشمولین این بند با سی و پنج سال خدمت و حداقل ۶۵ سال سن بازنشسته می شوند.

تبصره ۲- در صورت تمایل فرد به بازنشستگی پس از اتمام سی سال خدمت و حداکثر ۶۰ سال سن می‌تواند درخواست بازنشستگی نمایند.

ماده ۱۰۶- حذف شد.

بخش ۱۷ - فرهنگ، هنر و ورزش

ماده ۱۰۷- به منظور ارتقاء، تعالی، مقاوم سازی فرهنگی، بسترسازی فرهنگی و دستیابی به سیاست ابلاغی برنامه و اهداف سند چشم‌انداز نظام و اجرای سند مهندسی فرهنگی مبنی بر تحقق توسعه متناسب با مقتضیات فرهنگی و متکی بر حفظ و ارتقاء ارزش های اسلامی، انقلابی و ملی و مردم سالاری دینی، اصول و فضائل اخلاقی و کرامت و حقوق انسانی، هویت و انسجام ملی و ایفای نقش کارآمد، اثربخش و متعالی نهادها و تشکل های مردمی در این عرصه و همچنین حمایت از تولیدات و محصولات فرهنگی، مذهبی و هنری فاخر، صنایع دستی و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس و تقویت ظرفیت آن در تعاملات بین المللی و نیز ارتقاء جایگاه و منزلت سرمایه انسانی در عرصه‌های فرهنگی اجتماعی و اصحاب

فرهنگ، نخبگان و پیشکسوتان فرهنگ و هنر کشور و "نیروهای مومن به انقلاب اسلامی" و احیاء موقوفات و پاسداشت منزلت امامزادگان و تقویت و توسعه نهادهای فرهنگی _ مذهبی در طول سالهای اجرای برنامه:

الف - دولت مکلف است با همکاری قوه قضائیه تمهیدات قانونی لازم مربوط به تسهیل فرآیند صدور مجوز و بازنگری و کاهش ضوابط و مقررات محدود کننده تولید و نشر آثار فرهنگی و هنری و ایجاد امنیت لازم برای تولید و نشر آثار و اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری دارای مجوز را تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه پیش بینی نماید.

ب - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما و سایر دستگاههای ذی ربط مکلفند با رعایت سیاستهای کلی و قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ فهرست مجوزها و تصدی‌گری فرهنگی و هنری قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی و سازمانهای مردم‌نهاد را که تا پایان سال اول تعیین می‌شود در طول سالهای اجرای قانون برنامه واگذار نمایند.

تبصره- آیین‌نامه این بند شامل شیوه تعیین فهرست مذکور و نحوه واگذاری و فروش با پیشنهاد سازمان، سازمان امور اداری و استخدامی و همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج - دولت مکلف است تا پایان سال اول اجرای برنامه با مشارکت سازمان صدا و سیما و وزارت ورزش و جوانان، تمهیدات قانونی لازم در خصوص نحوه تقسیم درآمدهای تبلیغاتی ناشی از پخش مسابقات ورزشی را پیش بینی نماید.

د - سازمان اوقاف و امور خیریه مکلف است با همکاری سازمان، وزارت راه و شهرسازی، شهرداری ها و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به صدور و اخذ اسناد موقوفات و تبدیل بقاع متبرکه به قطب‌های فرهنگی اقدام نماید.

ه- دولت مکلف است تمهیدات لازم را نسبت به توسعه فرهنگ کتابخوانی با اولویت کتابخانه‌های روستایی در مناطق کمتر توسعه یافته، بر اساس طرح آمایش سرزمین و نیازهای منطقه‌ای با رویکرد تشویق و جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تعاونی در تولید کتاب و محصولات فرهنگی و سایر کالاهای فرهنگی و هنری فراهم کند و تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه با نرخ رشد سالانه (پنج درصد) ۰.۵٪ مطابق قانون بودجه سنواتی نسبت به وضعیت موجود در طول اجرای قانون برنامه اقدام نماید.

و - دولت و شهرداری ها و سازمان آب و فاضلاب مکلفند با ارائه تعرفه فرهنگی و یا پروانه ساختمان در زمینه آب و برق و گاز، حمل و نقل و پست، با استفاده از کاربری فرهنگی در فضاهای مسکونی از کتابفروشان، ناشران و مطبوعات که دارای مجوزهای قانونی لازم هستند حمایت کنند.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی موضوع این بند توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، نیرو، کشور و نفت تدوین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ز - دولت مکلف است به منظور حمایت از حقوق پدید آورندگان آثار فرهنگی، هنری و امنیت شغلی اصحاب فرهنگ و هنر و مطبوعات و قلم، بستر سازی برای حضور بین‌المللی در عرصه‌های فرهنگی، هنری و تنظیم مناسبات و روابط میان اشخاص حقیقی و حقوقی مرتبط با امور فرهنگی و هنری اقدامهای ذیل را بعمل آورد:

۱ - تمهیدات قانونی لازم جهت امنیت شغلی اصحاب فرهنگ و هنر و استقرار نظام صنفی بخش فرهنگ.

۲ - بازنگری و اصلاح قوانین مطبوعات و تبلیغات نظام جامع حقوقی مطبوعات و رسانه‌ها و تبلیغات جهت طی مراحل قانونی

ماده ۱۰۸- دولت مکلف است از ابتدای اجرای قانون برنامه ، در قالب بودجه سنواتی سهم خود در تامین بودجه سازمان صداوسیما را حداقل به میزان ۰/۷٪ درصد بودجه عمومی دولت لحاظ و تخصیص دهد. افزایش اعتبار سازمان نسبت به سال پایه از محل این ماده جهت پوشش صددرصدی استانها ، توسعه کمی و کیفی برنامه های تولیدی (ملی، استانی و برون مرزی) پویا نمایی، (انیمیشن) مستند و فیلم ها و سریال های فاخر و توسعه فنی هزینه می شود و هرگونه افزایش حقوق و مزایا جز به تناسب سایر بخشهای کشور که در بودجه سنواتی مشخص می‌شود ممنوع است.

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران گزارش سالانه این ماده را به مجلس شورای اسلامی ارائه می کند.

ماده ۱۰۹- دولت مکلف است بیست و هفت صدم درصد (۲۷/۰٪) از کل نه درصد (۹/۰٪) مالیات ارزش افزوده را برای توسعه ورزش مدارس، ورزش همگانی، فدراسیون بین‌المللی ورزشهای زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی، ورزش روستایی و عشایری، ورزش بانوان و زیر ساختهای ورزش بویژه در حوزه معلولین و جانبازان اختصاص دهد. این مبلغ در ردیفهای مربوط به وزارت ورزش و جوانان و وزارت آموزش و پرورش در بودجه سنواتی پیش بینی می‌شود و پس از مبادله موافقت نامه در اختیار این وزارتخانه‌ها قرار می‌گیرد.

تبصره ۱ - این اعتبار فقط در استانها هزینه می‌شود.

تبصره ۲ - پرداخت هر گونه وجهی از محل بودجه کل کشور به هر شکل و به هر نحو به ورزش حرفه ای ممنوع است و در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی است.

تبصره الحاقی - از مجموع عوارض و مالیات نه درصدی موضوع قانون مالیات بر ارزش

افزوده، قبل از توزیع آن منابع بین ذینفعان ، رقم مندرج در این ماده کسر خواهد شد.

ماده ۱۱۰- به منظور توسعه فضاهای مذهبی فرهنگی و بهره‌گیری بهینه از اماکن مذهبی و تثبیت جایگاه مسجد به عنوان اصلی‌ترین پایگاه عبادی، تربیتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف- وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها موظفند در طراحی و اجرای طرحهای جامع تفصیلی شهری و هادی روستایی و شهرک‌ها و شهرهای جدیدالاحداث، اراضی مناسب برای احداث مساجد و خانه عالم در جوار مساجد جهت استفاده امام جماعت همان مسجد پیش‌بینی کنند و پس از آماده‌سازی بدون دریافت هزینه و با حفظ مالکیت عمومی در اختیار متقاضیان احداث مساجد قرار دهند.

تبصره- مساجد، مصلی‌ها، اماکن مذهبی اقلیتهای دینی مصرح در قانون اساسی، حوزه‌های علمیه شامل مراکز آموزشی، پژوهشی و اداری از پرداخت هزینه‌های حق انشعاب آب، برق، گاز و فاضلاب و عوارض ساخت و ساز فقط برای فضای اصلی معاف می‌باشند.

ب- مالکان مجتمع‌های تجاری، اداری و خدماتی جدیدالاحداث موظفند نمازخانه مناسبی را در اماکن مذکور احداث نمایند. دستورالعمل این بند شامل تعداد واحدهای این مجتمع‌ها و مکان احداث در چهارچوب نقشه‌های مصوب به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری می‌رسد.

ج- سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و شهرداری‌ها موظفند نسبت به احداث یا اختصاص فضای کافی و مناسب برای مسجد یا نمازخانه در بوستان‌های ملی و بوستان‌های شهری اقدام کنند.

د- کلیه دستگاه‌های اجرایی، مراکز آموزشی، بیمارستان‌ها و مراکز درمانی، مجموعه‌های ورزشی، مجتمع‌های رفاهی، تفریحی و مجتمع‌های تجاری اعم از دولتی یا غیردولتی، موظفند نسبت به احداث یا اختصاص و نگهداری فضای کافی و مناسب برای مسجد یا نمازخانه اقدام نمایند.

ه- وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و نفت موظفند تمهیدات و اقدام لازم را جهت احداث مسجد و نمازخانه در پایانه‌های مسافربری و جایگاه‌های عرضه سوخت بین شهری و همچنین نگهداری و مدیریت مساجد و نمازخانه‌های مذکور از طریق بخش غیردولتی به عمل آورند.

و- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است به منظور ارتقای کارکرد فرهنگی و هنری مساجد، برقراری عدالت فرهنگی و ترویج فرهنگ اسلامی و جذب جوانان و نوجوانان به مساجد، با رعایت موازین اسلامی ترتیبی اتخاذ نماید تا کلیه مساجد شهری و روستاهای بالای هزار نفر جمعیت از کانون‌های فرهنگی و هنری براساس بودجه سنواتی برخوردار گردند.

ماده ۱۱۱- وزارت جهاد کشاورزی موظف است به منظور احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی، اراضی ملی غیر کشاورزی خارج از حریم شهرها و محدوده روستاها به

استثناء اراضی واقع در مناطق چهارگانه محیط زیست را که مورد نیاز بخش غیردولتی است با تایید وزارت ورزش و جوانان به قیمت ارزش معاملاتی اعلام شده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت تشریفات قانونی به بخش غیردولتی و تعاونی با اولویت تعاونی های ایثارگران واگذار نماید. تغییر کاربری این اراضی ممنوع است. منابع حاصل از اجرای این حکم به خزانه واریز می گردد.

ماده ۱۱۲- دولت مکلف است به منظور تعمیق ارزشها، باورها و فرهنگ مبتنی بر هویت اسلامی و ترویج سیره و سنت اهل بیت علیهم السلام و استفاده بهینه از ظرفیت معنوی اماکن زیارتی در شهرهای مقدس مشهد، قم و شیراز و برگزاری و تمهید امکانات لازم مراسم سالانه پیاده روی اربعین، نسبت به انجام امور ذیل تا پایان برنامه اقدام نماید:

الف- شناسایی دقیق نیازها و مشکلات زائرین، برنامه ریزی و تدوین سازوکارهای لازم جهت ساماندهی امور زائرین و تأمین زیرساختهای لازم از طریق حمایت از شهرداریها و بخشهای غیردولتی

ب- توسعه امکانات، فعالیتهای فرهنگی و خدمات زیارتی در قطبهای زیارتی و گردشگری مذهبی و فراهم نمودن زمینه زیارت و اجرای پروژههای زیربنایی مورد نیاز در قالب بودجههای سنواتی

ماده ۱۱۳-

الف - دستگاههای اجرائی مکلفند به منظور صیانت از میراث فرهنگی و حمایت از صنایع دستی و تشویق و توسعه گردشگری اقدامات زیر را انجام دهند:

۱- هزینه های مربوط به پژوهش، حفاظت و مرمت آثار منقول و غیر منقول ثبت شده در فهرست آثار ملی و فهرست های ذیربط آثار در اختیار و در حیطه وظایف تخصصی همان دستگاه را در قالب بودجه سنواتی از محل اعتبارات خود تأمین کنند. این اعتبارات در چارچوب ضوابط قانونی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری هزینه می شود.

۲- تأسیسات گردشگری از هر نظر تابع قوانین و مقررات بخش صنعت گردشگری به استثنای معافیتهای مالیاتی است و از شمول قانون نظام صنفی مستثنی می باشند.

ب- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف است به منظور حفظ و صیانت از میراث فرهنگی اقدام لازم را با همکاری و هماهنگی سایر دستگاههای اجرائی ذیربط به منظور شناسایی، مستندسازی، حفاظت و مرمت و معرفی میراث فرهنگی (اعم از ملموس و ناملموس) میراث طبیعی، ایجاد شهرهای جهانی صنایع دستی و احیای هنرهای سنتی در حال زوال در حوزه فرهنگ و تمدن ایرانی و ثبت در فهرست میراث جهانی را طبق بودجه سنواتی به عمل آورد.

ماده ۱۱۴- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با همکاری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف است نسبت به تهیه و اجرای طرح بهسازی و احیای حداقل ۳۰۰ روستای دارای بافت با ارزش تاریخی و فرهنگی و روستاهای هدف گردشگری را از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تا پایان اجرای قانون برنامه در بودجه سنواتی اقدام نماید تا در چهارچوب مفاد این ماده حفظ، نگهداری و مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

ماده ۱۱۵-

الف- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مکلف است تا پایان سال اول اجرا قانون برنامه، سند راهبردی توسعه گردشگری را در چارچوب قوانین مربوطه با رویکرد استفاده حداکثری از بخش خصوصی جهت تصویب هیات وزیران ارائه نماید. دولت موظف است تمهیدات زیر را به عمل آورد:

۱- تهیه و الحاق پیوست تخصصی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برای کلیه طرحهای توسعه‌ای بزرگ و مهم در حوزه‌های زیربنایی، تولیدی و خدمات دستگامهای موضوع ماده (۳) قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری جهت تطبیق با اهداف و وظایف سازمان مذکور در سطوح ملی، منطقه‌ای، استانی و شهری
۲- حذف شد.

۳- اختصاص یارانه و تسهیلات مالی در چارچوب بودجه سنواتی و معافیت‌های مالیاتی و عوارضی به تأسیسات گردشگری ایرانگردی و جهانگردی در چارچوب قوانین مربوطه تبصره- آیین‌نامه اجرائی این بند توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و با همکاری وزارتخانه‌های کشور، جهادکشاورزی و راه و شهرسازی، سازمان محیط‌زیست و سازمان تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

۴- ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز مناطق گردشگری از قبیل راه، خدمات رفاهی و اقامتی، استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری، واگذاری تسهیلات ارزان‌قیمت و سایر اقدامات حمایتی در قالب بودجه سنواتی

ب- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با همکاری سازمان موظف است تا پایان سال اول برنامه طرح ساماندهی گردشگری جنگلهای شمال و شمال‌غرب کشور و زاگرس، سواحل شمالی و جنوبی با اولویت سواحل مکران طبق قوانین مربوطه را تهیه و جهت تصویب هیأت وزیران ارائه نماید.

ج- دولت مکلف است تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه، تمهیدات و اقدامات قانونی لازم را جهت مدیریت یکپارچه و جامع میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به عمل آورد.

د- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مکلف است کل درآمد اختصاصی و کمک‌های مردمی از اماکن و محوطه‌های تاریخی و موزه‌ها را که در اجرای ماده (۵) قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۳ به صورت هیأت امنایی

تشکیل و اداره می‌شوند به حسابی که نزد خزانه افتتاح می‌گردد، واریز نماید. صددرصد (۱۰۰٪) وجوه حاصله و همچنین سهم کمک‌های دولتی اختصاص داده شده به این اماکن در قالب بودجه سنواری در اختیار میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قرار می‌گیرد تا برای اداره، توسعه و مرمت این اماکن اختصاص یابد.

ه- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری می‌تواند بخشی از امور تصدی‌گری و اجرائی خود را به شکل‌های حرفه‌ای و تخصصی گردشگری که طبق قانون تشکیل شده‌اند، واگذار کند.

تبصره- تعرفه‌های قانونی هزینه‌های این خدمات با تأیید سازمان مذکور با تصویب هیات وزیران توسط تشکل‌های تعیین شده قابل دریافت و هزینه می‌باشد.

و- دولت مکلف است از محل منابع بند(الف) ماده(۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت(۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ گزرنسانی روستاهای هدف گردشگری را نیز در اولویت قرار دهد.

ماده ۱۱۶- کلیه دستگاه‌های اجرائی موظفند به منظور تحقق اهداف مندرج در اصول دهم، بیستم و بیست و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله و سیاست‌های کلی برنامه ششم و سیاست‌های کلی خانواده مبنی بر «تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و استیفای حقوق، شرعی و قانونی زنان در همه عرصه‌ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان» و نیز به منظور بهره‌مندی جامعه از سرمایه انسانی زنان در فرآیند توسعه پایدار و متوازن، با سازماندهی و تقویت جایگاه سازمانی امور زنان و خانواده در دستگاه، نسبت به اعمال رویکرد عدالت جنسیتی بر مبنای اصول اسلامی در سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های خود و ارزیابی آثار و تصمیمات براساس شاخص‌های ابلاغی ستاد ملی زن و خانواده شورای عالی انقلاب فرهنگی اقدام نمایند.

تبصره ۱- ریاست جمهوری (معاونت امور زنان و خانواده) موظف است ضمن ارزیابی و تطبیق سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های دستگاه‌ها و رصد مستمر ارتقای شاخص‌های وضعیت زنان و خانواده، گزارش آن را به‌طور سالانه به مجلس شورای اسلامی و هیات وزیران ارائه نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرائی این ماده در خصوص نحوه اعمال، سازوکارهای نظارت و پایش شاخص‌ها و وظایف و الزامات دستگاه‌های اجرائی برای ارتقای شاخص‌های مذکور، به پیشنهاد مشترک ریاست جمهوری (معاونت امور زنان و خانواده) و سازمان، سازمان امور اداری و استخدامی و با همکاری سایر دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط در چارچوب قوانین مربوطه، شش‌ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۱۷- دولت موظف است براساس سیاستهای کلی جمعیت و خانواده و سند جمعیت مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی با همکاری نهادهای ذیربط به منظور تقویت و تحکیم جامعه ای خانواده محور و تقویت و تحکیم و تعالی خانواده و کارکردهای اصلی آن با رعایت شاخصهای الگو و سبک زندگی اسلامی- ایرانی با ایجاد سازوکارها و تامین اعتبارات لازم در قالب بودجه سنواتی اقدامات ذیل را به عمل آورد:

۱ - زمینه سازی مناسب جهت کنترل و کاهش میانگین سن ازدواج به میزان ۱۰٪ نسبت به سال پایه در طول اجرای قانون برنامه

۲ - حمایت، پشتیبانی و ارتقاء معیشت و اقتصاد خانواده از طریق توسعه مشاغل خانگی، بنگاههای زود بازده اقتصادی و تعاونی‌های تولیدی روستایی و خانواده محور و افزایش نرخ رشد مستمر فعالیت ها نسبت به سال پایه

۳ - مقابله فعال و هوشمند با جنگ نرم در عرصه خانواده و منع نشر برنامه های مخل ارزش‌ها و برنامه‌سازی، آموزش، پژوهش و تبلیغ توسط کلیه دستگاههای ذیربط در جهت تحکیم خانواده

۴ - زمینه سازی جهت افزایش نرخ باروری (TFR) به حداقل ۲/۵ فرزند به ازای هر زن در سن باروری در طول اجرای قانون برنامه

۵ - پشتیبانی و حمایت از ترویج ازدواج موفق و آسان، فرزند آوری و تربیت فرزند صالح، ارزش دانستن ازدواج و فرزندآوری از طریق تمهید و ساز و کارهای قانونی و اعطای تسهیلات و امکانات

۶ - آموزش و مشاوره‌ی مستمر و مسئولانه‌ی نوجوانان، جوانان با اولویت خانواده‌ها قبل، حین و دست کم پنج سال پس از ازدواج توسط همه دستگاههای ذیربط، به ویژه وزارتخانه های آموزش و پرورش، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ورزش و جوانان و سازمان بهزیستی، موسسات آموزشی عمومی و آموزش عالی دولتی و غیردولتی، سازمان نظام روانشناسی و مشاوره و سایر نهادهای ذیربط با برخورداری خدمات مشاوره و روانشناسی از تسهیلات

۷ - ارائه تسهیلات و امکانات ساخت و اجاره مسکن با اولویت زوجهای دارای فرزند در قالب بودجه سنواتی

- ۸ - تمهیدات لازم از قبیل ارائه تسهیلات جهت افزایش سلامت ازدواج و درمان ناباروری در قالب بودجه سنواتی
- ۹ - تمهیدات لازم جهت بهره‌مندی از قضات و وکلای مجرب با اولویت وکلای متأهل، با ارائه آموزشهای لازم در جهت تشویق صلح، سازش زوجها در پرونده‌های دعاوی خانواده و ایجاد مشوقهای لازم نسبت به پرونده‌های مختومه
- ۱۰ - حمایت و توسعه بیمه سلامت در بیمه پایه و تکمیلی برای مادران در کلیه مراحل دوران بارداری تا پایان دوران شیرخوارگی
- ۱۱ - ستاد ملی زن و خانواده مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در چارچوب قانون با تشکیل جلسات مستمر، عهده دار هدایت، ایجاد هماهنگی بین بخشی، نظارت کلان بر برنامه‌ها، اقدامات و ارزیابی عملکرد مربوط به وزارتخانه‌ها و دستگاههای اجرائی ذیربط و نهادهای عمومی و تشکلهای مردمی و نیز بسیج ملی برای جلب مشارکت فراگیر در تحقق سیاستهای کلی ابلاغی و رصد و پایش تحولات خانواده و جمعیت خواهد بود و گزارش آن باید هر شش ماه یکبار به مجلس شورای اسلامی ارائه شود.
- ماده ۱۱۸ -
- الف - حذف شد.
- ب - از تاریخ تصویب این قانون کلیه مردان شاغل در قوای سه گانه ، بخش‌های دولتی و عمومی غیردولتی که صاحب فرزند می شوند از دو هفته مرخصی تشویقی برخوردار می‌شوند.
- ج - حذف شد.
- د - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است در راستای سیاست‌های تحکیم خانواده ظرف شش ماه بررسی و طرح لازم برای ایجاد بیمه اجتماعی زنان خانه‌دار حداقل دارای ۳ فرزند را فراهم و جهت تصمیم‌گیری قانونی ارائه نماید.
- ه - حذف شد.
- و - دولت مکلف است بخشی از اعتبارات عمرانی خود را در قالب بودجه سنواتی به تأمین خوابگاه‌های مناسب برای دانشجویان متأهل اختصاص دهد. اولویت استفاده از این خوابگاه‌ها با زوج دارای فرزند می‌باشد.

الف- سازمان بهزیستی مکلف است در راستای کنترل و کاهش نرخ طلاق به میزان ۲۰٪ سال پایه در طول اجرای قانون برنامه، زمینه‌سازی لازم را از طریق مرکز فوریت‌های اجتماعی و مددکاری و مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی به عمل آورد تا جهت پیشگیری از اختلاف و بحران‌های خانوادگی و پیشگیری از وقوع طلاق و با کمک نهادهای مردمی خدمات خود را گسترش دهد.

ب- سازمان صدا و سیما مکلف است در برنامه‌های خود ترویج ازدواج، ضد ارزش بودن طلاق و آسیب‌های اجتماعی آن برای زوجها و فرزندان، فرهنگ افزایش پایداری زوجها به خانواده و حفظ حرمت خانواده را به عنوان محورهای اصلی سبک زندگی اسلامی - ایرانی مد نظر قرار دهد.

بخش ۱۸ - سیاسی، دفاعی و امنیتی

ماده ۱۲۰ - در راستای اجرای مفاد مصرح در قانون اساسی و افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور و به‌منظور مدیریت منسجم، هماهنگ و مؤثر روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران بر مبنای اصل عزت، حکمت و مصلحت و برای تحقق اهداف این قانون، دستگاههای اجرائی به جز نیروهای مسلح مکلفند، تمامی اقدامات خود در زمینه روابط خارجی را با هماهنگی وزارت امور خارجه انجام دهند. وزارت امور خارجه موظف است در چارچوب قوانین نسبت به اجرای موارد زیر اقدام نماید:

۱- طراحی و اجرای اقدامات دیپلماتیک در سیاست خارجی در جهت تحقق اصول مربوطه قانون اساسی مخصوصاً در بعد مبارزه با استکبار و رژیم صهیونیستی و حمایت از جریان مقاومت و متضعفین

۲ - ایجاد بسترها و شرایط سیاسی لازم برای تنوع بخشی و تقویت پیوندهای همه‌جانبه با کشورهای هدف در جهان به ویژه کشورهای منطقه، همسایگان و قدرت‌های نوظهور در چارچوب سیاست های کلی نظام.

۳- تقویت دیپلماسی اقتصادی با تمرکز بر ورود به بازارهای جهانی برای صادرات کالا و خدمات فنی و مهندسی، تأمین مالی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و دستیابی به فناوری‌های نوین و ایجاد زمینه‌های لازم برای حضور بخش غیردولتی در دیگر کشورهای منطقه و کشورهای جنوب غربی آسیا به ویژه کشورهای همسایه و اسلامی در چهارچوب سیاست‌های کلی اقتصادی مقاومتی

۴- حمایت همه جانبه از حقوق ایرانیان خارج از کشور و جلب مشارکت آنها در توسعه و پیشرفت کشور

۵- به‌کارگیری ظرفیت‌های دیپلماسی رسمی در سطوح دو و چندجانبه برای ایجاد محیط سیاسی و امنیتی با ثبات و پایدار در منطقه؛

۶- بهره‌برداری از دیپلماسی عمومی و روشها و ابزارهای نوین و کارآمد اطلاع‌رسانی در گستره فرامرزی برای تبیین دیدگاههای جمهوری اسلامی ایران در ابعاد گفتگمانی و معنایی و ارتقای جایگاه ایران در افکار عمومی جهان؛

۷- به‌کارگیری همه امکانات جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با خشونت‌گرایی، تروریسم و افراط‌گرایی؛

۸- صیانت از وجهه بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با موضوعات حقوق بشری از طریق رصد و پایش وضعیت حقوق بشر در عرصه بین‌المللی، پاسخ متناسب به ادعاهای بی‌پایه آنان و گسترش حقوق بشر اسلامی با همکاری دستگاههای ذی‌ربط؛

۹- اعطای کمک‌های توسعه‌ای به کشورهای هدف در چهارچوب قوانین بودجه سالانه در راستای سیاست‌های کلی نظام

۱۰- برنامه‌ریزی و اقدام موثر در راستای تحقق اهداف اصول قانون اساسی در بعد مبارزه با نظام سلطه و صهیونیسم و حمایت از جریان مقاومت، فلسطین و مستضعفین.

۱۱- حمایت از جریان تقریبی و وحدت‌آفرین در جهان اسلام به ویژه فعالیت‌های مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی و مقابله با توطئه دشمنان در ایجاد تفرقه در جهان اسلام.

ماده ۱۲۱-

الف- دولت مکلف است در اجرای بند ۵۲ سیاست های کلی برنامه و به منظور افزایش توان دفاعی کشور در تراز قدرت منطقه ای و تأمین منافع و امنیت ملی، حداقل پنج درصد از منابع بودجه عمومی به استثنای واگذاری دارایی های مالی، درآمد هزینه دستگاهها و درآمدهای اختصاصی را به عنوان سهم تقویت بنیه دفاعی در ردیفهای تقویت بنیه دفاعی در بودجه سالانه کشور اختصاص دهد.

ب- دولت موظف است پشتیبانی های لازم را به منظور افزایش توان دفاعی کشور در تراز قدرت منطقه ای و تأمین منافع و امنیت ملی، با انجام اقدامات اساسی زیر بعمل آورد:

۱- تحکیم و تقویت بنیه دفاعی کشور با پشتیبانی از:

۱-۱- توسعه و افزایش توان تولیدی موشکی

۱-۲- توسعه و تقویت توان پدافند هوایی در سطوح مختلف برد کوتاه، متوسط و بلند

۱-۳- توسعه و به روز رسانی شبکه های ارتباطی امن و پایدار و تعامل پذیر و برخوردار از

فناوریهای مناسب با هدف استقرار کامل سیستم فرماندهی و کنترل

۱-۴- هوشمند و متحرک سازی برخی سامانه های تسلیحاتی متناسب با تهدیدات

۱-۵- توسعه و تقویت امکانات جنگ الکترونیک و دفاع رایانیک (سایبری)

۱-۶- تحقیق، طراحی و تولید اقلام مورد نیاز برای مواجهه و تقابل با گروههای مسلح

تروریستی

۱-۷- توسعه و تقویت توان ناوگان هوایی در حوزه های مختلف آفندی، پدافندی و پشتیبانی

رزمی با اتکا به سامانه های پیشرفته هواپیمایی، بالگردی و پهپادی

۱-۸- توسعه و بازسازی صنایع هوایی دفاعی برای پشتیبانی از ناوگان هوایی نیروهای مسلح

(اعم از هواپیما، بالگرد و تسلیح آنها)

۱-۹- توسعه و به روز رسانی توانمندی تولید پهپادها و تسلیح آنها

۱-۱۰- نوسازی سامانه های ناوبری و کمک ناوبری و نظارتی ویژه نظامی هواپیماهای

نیروهای مسلح

۱-۱۱- توسعه ناوگان نیروی دریایی با تجهیز به شناورهای سطحی، زیرسطحی سنگین،

یگانهای پروازی دریایی و تسلیح آنها به سامانه های کشف، شناسایی و ردگیری و کنترل آتش

و سلاحهای پیشرفته و به روز و کارآمد.

- ۱-۱۲- توسعه و تقویت یگان های رزمی و تیپ های واکنش سریع نیروهای مسلح
- ۲- تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفان و حضور بیشتر نیروهای مردمی در صحنه های امنیت و دفاع از کشور، دفاع از آرمان ها و مبانی اندیشه انقلاب اسلامی و توسعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر از طریق:
- ۲-۱- حمایت از زیرساخت ها برای توسعه نواحی شهرستانی و رده های مقاومت متناسب با توسعه و تغییرات تقسیمات کشوری
- ۲-۲- تعمیق ارزش های انقلاب اسلامی و توسعه فرهنگ و تفکر بسیجی با استفاده از هسته های تربیتی، غنی سازی اوقات فراغت، توسعه فرهنگ ارزش و استفاده از نخبگان بسیجی
- ۲-۳- مقابله با جنگ نرم در حوزه های مختلف با اولویت حضور فزاینده در فضای مجازی و رایانه ای با رویکرد بومی
- ۲-۴- جذب و بکارگیری بسیج دهها میلیونی با رویکرد فرهنگی اجتماعی و علمی اقتصادی
- ۲-۵- توسعه و مشارکت بسیج سازندگی در کمک به دولت در امر محرومیت زدایی و سازندگی کشور
- ۲-۶- تأمین پوشش بیمه ای و جبران خسارت های ناشی از بکارگیری بسیجیان در مأموریت های محوله
- ۲-۷- به منظور کمک به پیشرفت عمران و آبادانی روستاهای کشور دستگاههای اجرائی می توانند حداقل ده درصد از اعتبارات اختصاص یافته خود را با استفاده از ظرفیت و توانمندی بسیج سازندگی هزینه نمایند
- ج - به منظور کاهش آسیب پذیری زیرساخت ها و ارتقاء پایداری ملی، کلیه دستگاه های اجرایی ملزم به رعایت سیاست های پدافند غیر عامل و انجام اقدامات زیر می باشند:
- ۱- اجرای کامل پدافند غیر عامل برای کلیه مراکز حیاتی و حساس کشور بر اساس طرح مصوب کمیته دائمی پدافند غیر عامل مبتنی بر گسترش هوشمندان و مصون سازی آنان و تصویب در مراجع قانونی آن
- ۲- تهیه و تدوین طرح های ایمن سازی و حفاظت از مراکز مهم کشور و به اجرا درآوردن آنها پس از تصویب کمیته دائمی پدافند غیر عامل از منابع دستگاه مربوطه و تصویب در مراجع قانونی آن

- ۳- تهیه پیوست پدافند غیر عامل برای طرح های حساس جدید کشور و الزام به رعایت و اجرای آنها پس از تصویب کمیته دائمی پدافند غیر عامل از منابع دستگاه مربوطه آن
- د- به منظور تأمین امنیت پایدار مناطق مرزی، کاهش جرم و جنایت، مبارزه همه جانبه با مواد مخدر و روان گردان ها، پیشگیری و مقابله قاچاق کالا و ارز از طریق پیش بینی اعتبارات مورد نیاز در بودجه سالیانه دستگاههای مربوطه اقدامات زیر به عمل آید:
- ۱- انسداد الکتریکی، الکترونیکی، اپتیکی و فیزیکی مرزها با اولویت مناطق مرزی مستعد ناامنی، بهره گیری از توان اطلاعاتی وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران و حمایت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، تقویت و توسعه زیر ساختها و توان عملیاتی مرزبانی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مشارکت دهی مرزنشینان در طرح های امنیتی، توسعه فعالیت های اطلاعاتی و تقویت دیپلماسی مرزی براساس طرح (ارتقاء امنیت و کنترل موثر مرزها) که توسط وزارت کشور با همکاری سازمان و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون، تهیه و پس از تأیید ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب شورای عالی امنیت ملی می رسد.
 - ۲- برنامه ریزی و زمینه سازی برای کاهش جرم و جنایت با هدف کاهش ۱۰ درصدی سالانه در مصادیق مهم آن توسط دستگاه ذیربط
 - ۳- برنامه ریزی برای مبارزه همه جانبه با مواد مخدر و روان گردان ها و مدیریت مصرف آنها با هدف کاهش ۲۵ درصدی اعتیاد توسط دستگاههای مربوطه در طول اجرای قانون برنامه
 - ۴- برنامه ریزی برای پیشگیری و مقابله با قاچاق کالا و ارز از مبادی ورودی تا محل عرضه آن در بازار به نحوی که سالانه حداقل ده درصد ورود قاچاق کاهش یابد.
 - ه- رعایت فاصله سطح حقوقی و دستمزد کارکنان نیروهای مسلح با کارکنان کشوری بر اساس تبصره ۳ ماده ۱۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری

ماده ۱۲۲- به منظور افزایش ظرفیت های قدرت نرم و دفاع رایانیک (سایبری) و تأمین پدافند و امنیت سایبری برای زیرساخت های کشور، طرح جامع دربرگیرنده توسعه قدرت نرم دفاعی و رایانیک (سایبری) و مقابله با جنگ نرم با مشارکت ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت

اطلاعات جمهوری اسلامی ایران در سال اول اجرای قانون برنامه تهیه و پس از تصویب شورای عالی فضای مجازی از سال دوم به اجرا در می آید.

ماده ۱۲۳- به منظور ارتقاء نظم و امنیت و توسعه پیشگیری و مقابله با جرائم، کنترل موثر مرزها و همچنین کاهش تخلفات و حوادث رانندگی اقدامات زیر در طول اجرای قانون برنامه اجراء می شود:

الف) ارتقاء نظم و ایمنی حمل و نقل و عبور و مرور؛

۱ - دولت مکلف است اقدامات و سازوکار لازم برای کاهش تلفات حوادث رانندگی با تاکید بر تجهیز و تقویت پلیس راهنمایی و رانندگی، ارتقاء کیفیت ایمنی وسایط نقلیه، تقویت و تکمیل شبکه های امداد رسانی و فوریت های پزشکی، اصلاح نقاط حادثه خیز جاده ای و توسعه فرهنگ صحیح ترافیکی را فراهم نماید بنحوی که تلفات حوادث رانندگی نسبت به تعداد ده هزار دستگاه خودرو تا پایان اجرای قانون برنامه ۳۱٪ درصد کاهش یابد.

۲ - کلیه معابر اصلی، میدین و بزرگراهها در مراکز استانها و کلان شهرها و همچنین جاده های اصلی و آزادراهها با نصب، نگه داری و بروزرسانی سامانه های کنترلی و مراقبتی هوشمند توسط شهرداریها و وزارت راه و شهرسازی تحت پوشش قرار گرفته و این سامانهها و دسترسی لازم آن در اختیار نیروی انتظامی قرار گیرد.

۳ - مفاد قانون الحاق سه تبصره به بند (۱۲) ماده (۴) قانون تشکیل نیروی انتظامی مصوب ۷۹/۲/۱۸ به شهرهای بالای یک میلیون نفر تسری می یابد.

ب- به منظور کنترل و مبارزه موثر با قاچاق کالا به نیروی انتظامی و گمرک اجازه داده می شود نسبت به نصب، راه اندازی و به روزرسانی سامانه های کنترل خودرویی و بارگنج کانتینری (ایکس ری) در مبادی گمرکی، ورودی و خروجی مرزها و ایستگاههای بازرسی و کنترلی ناجا از طریق اشخاص و موسسات حقوقی غیردولتی اقدام نمایند. مدیریت و بهره برداری از این سامانه ها حسب مورد در اختیار نیروی انتظامی و گمرک می باشد.

به منظور تأمین هزینه های مربوط به راه اندازی، نگهداری و بروزرسانی سامانه های کنترلی خودرویی کانتینری بارگنج (ایکس ری) و تجهیزات مربوط به آن صاحبان بار یا خودرو مکلفند به هنگام کنترل و صرفاً در مبادی ورودی و خروجی نسبت به پرداخت تعرفه مربوط اقدام کنند. میزان این تعرفه در بودجه سنواتی تعیین می شود.

ج- کلیه شهرکها و مجتمع های اداری، تجاری، مسکونی و صنعتی و همچنین مراکز عمومی را مکلفند پیوسته های حفاظتی- انتظامی لازم برای ارتقاء امنیت و ایمنی این اماکن و پیشگیری از سرقت را برابر استانداردهای اعلامی نیروی انتظامی رعایت نمایند.

تبصره- آئین نامه نحوه اجرای این بند و استانداردهای اعلامی توسط وزارتخانه های کشور و راه و شهرسازی با همکاری نیروی انتظامی و شورای عالی استانها تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

د- به نیروی انتظامی اجازه داده می شود با تأیید ستاد کل نیروهای مسلح به منظور متناسب سازی استعداد نیروی انتظامی با نیازهای امنیتی- انتظامی کشور و کاهش فاصله این استعداد با شاخص ۵ نفر نیرو به ازای هر هزار نفر جمعیت، در طول اجرای برنامه سالانه پایور مورد نیاز و متناسب با بودجه سنواتی استخدام و به موجودی خود اضافه نماید.

ماده ۱۲۴- حذف شد.

ماده ۱۲۵- دولت مکلف است مطابق مصوبات شورای عالی فضای مجازی و هماهنگی سازمان پدافند غیرعامل اقدامات ذیل را به عمل آورد:

الف- ایجاد سامانه پدافند رایانیکی در سطح ملی و ارتقاء قدرت رصد، پایش، تشخیص و هشداردهی، مصون سازی و افزایش توان مقابله با پیامدهای ناشی از وقوع احتمالی تهدید با بهره گیری از ظرفیت دستگاههای استانی و نیروهای مسلح با هدف مصون سازی و یا بی اثرسازی این گونه تهدیدات بر سرمایه های ملی

ب- افزایش سطح آموزش رایانیکی (سایبری) مدیران و کارکنان دستگاههای اجرایی به منظور جلوگیری از نفوذ و مختل نمودن سامانه های نرم افزاری دستگاه ذیربط و توسعه آمادگی ها

ماده ۱۲۶- دولت مکلف است هر سال در بودجه سنواتی، کمک هزینه مسکن کارکنان نیروهای مسلح (نظامی و انتظامی) ساکن در خانه های سازمانی را پس از کسر از دریافتی آنان به حساب مخصوصی نزد خزانه داری کل کشور واریز کند و معادل وجوه واریز شده به

حساب ردیفهای بودجه‌ای نیروهای مسلح را برای تأمین هزینه‌های تعمیر و نگهداری خانه‌های سازمانی در طول اجرای این قانون پیش‌بینی و واریز نماید.

ماده ۱۲۷- دولت مکلف است اقدامات زیر را انجام دهد:

الف- استقرار و احداث زیرساختهای نظامی، فرهنگی، رفاهی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در سواحل مکران

ب- فراهم نمودن اعتبارات لازم جهت پرداخت مطالبات حق اشعه خلبانان و دیگر کارکنان اداری ذینفع در طول اجرای این قانون

ج- ارتقاء کیفیت مراکز آموزشی و فرهنگی نیروهای مسلح برای تربیت نیروهای کارآمد

د - حذف شد.

ماده ۱۲۸- به منظور جبران عقب‌ماندگی‌های استانهای مناطق عملیاتی دفاع مقدس:

الف- ستادکل نیروهای مسلح موظف است محدوده مناطق عملیاتی دفاع مقدس را تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه به سازمان اعلام نماید.

ب- سازمان موظف است ارزیابی جامعی از وضعیت توسعه‌یافتگی زیرساختهای این مناطق را تا سطح شهرستان تهیه کند.

ج- دولت موظف است ردیف متمرکزی را در قوانین بودجه سنواتی به جبران عقب‌ماندگی‌ها و ارتقاء شاخص‌های برخورداری مناطق موضوع این ماده اختصاص دهد به گونه‌ای که سالانه ده درصد (۱۰٪) افزایش یافته و به سطح متوسط شهرستانهای برخوردار کشور برسد.

د- دولت موظف است از سال اول اجرای این قانون، در قالب قرارداد ۱۹۷۵ و قوانین مربوطه و در قالب بودجه سنواتی، حداقل سالانه بیست و پنج درصد (۲۵٪) نسبت به لایروبی ارون‌درود و توسعه سواحل آن اقدام نماید بطوریکه در پایان چهارسال به اتمام برسد.

ه- سازمان و سازمان امور اداری و استخدامی اعتبار لازم را برای اعمال سقف فوق‌العاده پیش‌بینی شده در بند (۱) ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری برای کارکنان شاغل در این مناطق از سال اول اجرای قانون برنامه تأمین و اعمال نماید.

و - سازمان و سازمان امور اداری و استخدامی مکلف است نسبت به صدور احکام پرداخت مزایای شاغلین مناطق عملیاتی دفاع مقدس برابر جداول و ضوابط ابلاغی سازمان امور اداری و استخدامی (۱۳۷۶) از سال دوم اجرای قانون برنامه اقدام نماید.

تبصره - دستگاههایی که مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری نیستند مکلفند از محل منابع مربوطه، موارد موضوع بندهای (ه) و (و) را به صورت مشابه تامین نمایند.

بخش ۱۹ - حقوقی و قضائی

ماده ۱۲۹- به منظور افزایش دقت و سرعت در ارائه خدمات قضائی، تحقق عدالت قضایی و احیای حقوق عامه، ارتقاء کیفیت و کاهش اطاله دادرسی و ایجاد فرصت برابر برای دسترسی آحاد مردم به خدمات قضائی و کاهش ورودی پرونده‌ها و پیشگیری از وقوع جرم و دعاوی و اصلاح مجرمین و کاهش جمعیت کیفری:

الف- سازمان بهزیستی کشور مکلف است در راستای تحکیم نهاد خانواده نسبت به ارائه خدمات مشاوره‌ای رایگان برای افراد فاقد تمکن مالی با معرفی مقام قضایی که در اجرای قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ توسط مقام قضائی صلاحیت‌دار برای رفع اختلاف به آن سازمان برای مشاوره خانواده معرفی می‌شوند، اقدام لازم بعمل آورد.

ب- مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجراء از طریق ادارات اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرای سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اجرا می‌شوند. اجرای ثبت مکلف است بلافاصله پس از تقاضای اجرائیه نسبت به شناسایی و توقیف اموال مدیون اقدام کند. چنانچه مرجع مذکور نتواند ظرف مدت دو ماه از تقاضای اجراء، نسبت به شناسایی و توقیف اموال متعهد سند، اقدام کند یا ظرف مدت شش ماه نسبت به اجرای مفاد سند اقدام نماید متعهدله سند می‌تواند با انصراف از اجرای مفاد سند به محاکم دادگستری رجوع نماید.

تبصره ۱- آیین‌نامه اجرای این بند به پیشنهاد وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه می‌رسد.

تبصره ۲- چنانچه متعهد سند لازم‌الاجراء، ظرف مدت بیست روز نسبت به انجام تعهد خود یا جلب رضایت متعهدله سند اقدام نماید، از پرداخت هزینه‌های اجرایی معاف خواهد بود. در غیر این صورت مراتب جهت درج در سامانه سجل محکومیت‌های مالی موضوع بند (ج) این ماده (۱۳۶) این قانون منعکس خواهد شد. کلیه دستگاههای اجرایی و بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری از انعقاد هرگونه قرارداد مالی و پرداخت تسهیلات، موافقت اصولی، صدور کارت

بازرگانی و پروانه صادرات و واردات به این شخص ممنوع هستند. تخلف از این حکم موجب انفصال درجه شش از خدمات عمومی و دولتی خواهد بود.

تبصره ۳- چنانچه متعهد سند مدعی اعسار باشد، می‌تواند با رعایت قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی دادخواست اعسار خود را به مرجع قضایی صالح تقدیم کند و در صورت صدور حکم اعسار، متعهد سند از شمول قسمت اخیر تبصره (۲) معاف خواهد بود.

ج- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مکلف است در راستای اجرای سیاست‌های کلی برنامه، موضوع بهبود بخشیدن به وضعیت زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها، اقدامات لازم برای تسریع در انتقال بیست زندان داخل محدوده شهرها با اولویت کلان‌شهرها به خارج از شهرها را از طرق زیر انجام دهد:

۱- فروش زندان‌های داخل شهرها و اموال مازاد بر نیاز به روش مذاکره و توافق به شهرداری‌ها و دیگر سازمان‌های عمومی غیردولتی و سایر نهادهای عمومی بدون الزام به رعایت مقررات و قوانین مربوط به مزایده به صورت نقد یا فروش حداقل به قیمت کارشناسی زندانهای داخل شهرها و اموال مازاد بر نیاز به اشخاص حقیقی و حقوقی (به استثنای اشخاص ذکر شده در صدر این بند) با رعایت کلیه قوانین و مقررات مربوط.

و جوه حاصل از فروش هر کدام از زندان‌های مذکور که به تدریج و براساس توافق بعمل آمده به حساب ویژه نزد خزانه‌داری کل واریز می‌گردد به عنوان درآمد اختصاصی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تلقی می‌گردد و بدون الزام به رعایت محدودیت سال مالی، صرف احداث زندان‌های جایگزین در همان استان می‌گردد.

در صورت وجود مازاد درآمد حاصل از بند فوق، اعتبار مذکور صرف تکمیل، تعمیرات اساسی و تجهیزات دیگر زندان‌های همان استان می‌گردد.

تبصره- دولت مکلف است ردیفی تحت عنوان انتقال زندانها از شهرها به خارج شهرها ایجاد نماید به نحوی که پس از احداث زندانهای جدید از محل فروش زندانهای قدیمی مبلغ مذکور به خزانه اعاده گردد.

۲- در صورت تفاهم بین سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور با خریدار یا خریداران و پس از عقد قرارداد رسمی، ساختمان زندان داخل شهر تا اتمام احداث و بهره‌برداری از زندان جدید به صورت اجاره در اختیار سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور قرار می‌گیرد و اجاره بهای آن از مبلغ مورد تفاهم قیمت زندان کسر گردد.

۳- وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها و مراتع) و سازمان امور اراضی مکلف است نسبت به واگذاری زمین رایگان با رعایت قوانین و مقررات مربوطه به سازمان زندان‌ها برای احداث زندان‌های مذکور اقدام نمایند. همچنین کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند حسب مورد همکاری لازم را در صدور مجوزهای قانونی و ایجاد و تأمین تأسیسات زیربنایی مورد نیاز (اعم از آب، برق، گاز، تلفن، کابل نوری و مسیرهای دسترسی) در این طرح‌ها را به عمل آورند.

۴- سازمان ثبت و اسناد و املاک کشور مکلف است پس از استقرار زندانیان در محل زندان جدید خارج از شهر با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و پس از اعلام رسمی وزارت دادگستری نسبت به انتقال کلیه اسناد و مدارک زندان مذکور به خریدار یا خریداران اقدام نماید.

۵- سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مجاز است مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و عمومی را در حوزه بهره‌برداری و یا توسعه زیرساخت‌های لازم در زمینه‌های حرفه‌آموزی، اشتغال حین حبس و پس از آزادی، آموزش، سلامت و درمان، طرح‌های حمایتی از خانواده زندانیان و کمک به خودکفایی زندانها در قالب انواع مختلف قراردادهای رسمی جلب و یا توسعه دهد.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون به وسیله سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور و با همکاری وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

د- به منظور پیشگیری از وقوع جرم با هدف کاهش ۱۰ درصدی سالانه آمار مجرمین:

۱- قوه قضائیه مکلف است با استفاده از ظرفیت‌های تمامی دستگاه‌های اجرایی و بهره‌گیری از مشارکت اجتماعی مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد و مراکز علمی و پژوهشی کشور نسبت به تهیه و تدوین برنامه جامع پیشگیری از جرم و ارتقای سلامت اجتماعی با رعایت قوانین مربوط تا پایان سال اول برنامه اقدام نماید.

۲- قوه قضائیه مکلف است حداکثر تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه به منظور پیش‌گیری و کاهش جرم، دعاوی و اختلافات، نسبت به شناسایی عوامل مؤثر در بروز دعاوی و جرائم به تفکیک در حوزه‌های قضایی هر استان اقدام و پس از بررسی جامع پژوهشی، اقدامات لازم را انجام و لوایح مورد نیاز را تهیه و به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

۳- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مکلف است ضمن آگاهی دادن به مقامات قضایی در خصوص وضعیت آمار زندانیان و فضای آزاد زندان، ظرفیت پذیرش

زندانیان را به صورت برخط و با رعایت جهات امنیتی در اختیار مقامات قضایی صلاحیت‌دار قرار دهد. قضات با لحاظ ظرفیت اعلام شده و تناسب قرار تأمین، از صدور قرارهای تأمین منتهی به بازداشت و یا احکام حبس جز در موارد ضروری به موجب قوانین مربوط خودداری و با رعایت قوانین مربوط از تأسیس‌های جدید کیفری مانند تعلیق تعقیب یا مجازات، تعویق صدور حکم، آزادی‌های مشروط و مجازات‌های جایگزین حبس استفاده خواهند نمود. دادسرای انتظامی قضات بر حسن اجرای این بند نظارت می‌کند.

تبصره- دستورالعمل اجرایی این بند توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور و با همکاری وزارت دادگستری تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد. ه- قوه قضائیه (دادگستری جمهوری اسلامی ایران) می‌تواند سالانه حداکثر ۸۰۰ قاضی جدید برای تکمیل پست‌های قضایی بلا تصدی مصوب خود و به حداکثر تعداد ۳۲۰۰ نفر نیروی اداری و پشتیبانی برای تکمیل پست‌های اداری و پشتیبانی بلا تصدی خود در سقف اعتبارات مصوب از طریق آزمون استخدامی و در فضای رقابتی از میان استعدادهای برتر و نخبگان دانشگاهی و حوزوی جذب نماید.

و- سازمان پزشکی قانونی کشور مجاز است خدمات پزشکی قانونی مورد نیاز دستگاه‌های دولتی و غیردولتی، نهادهای عمومی، مراکز تشخیصی و درمانی، بیمه‌ها، مردم و بخشی از وظایف مذکور در ماده (۱) قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی کشور به استثنای موارد موضوع بند (۱) ماده (۱) قانون مذکور را با اعمال نظارت کامل به گروه پزشکی معتمد که به این منظور تعیین خواهند شد واگذار نماید.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این بند به وسیله سازمان پزشکی قانونی و با همکاری وزارت دادگستری تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ز- در اجرای سیاست بازنگری در قوانین جزایی و با هدف کاهش عناوین مجرمانه قوه قضائیه مکلف است به منظور کاهش مجازات‌های سالب حیات که در شرع مقرر نشده است، کاهش عناوین مجرمانه و استفاده از ضمانت اجرای انتظامی، انضباطی، مدنی، اداری و ترمیمی و متناسب‌سازی مجازات‌ها با جرایم، نسبت به تنقیح، اصلاح و رفع خلأهای قوانین جزایی با رعایت قانون تدوین و تنقیح قوانین کشور مصوب ۱۳۸۹ اقدام و حداکثر تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه اقدامات قانونی مورد نیاز را به عمل آورد.

ح- به منظور استفاده از خدمات کارشناسان و مشاوران در دستگاه‌های اجرایی به ویژه در زمینه‌های بودجه‌ریزی، برنامه‌ریزی، حقوقی، اداری و استخدامی، تعرفه خدمات مذکور برای

دستگاههای اجرایی که مطابق قوانین موضوعه مجاز به استفاده از آنها هستند توسط سازمان و با همکاری معاونت حقوقی رئیس‌جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ط- در جهت حفاظت بهینه از بیت‌المال و حقوق و اموال دولت، دستورالعملی مشتمل بر سازو کارهای مختلف تشویق و ماندگاری شاغلان در پستهای تخصصی حقوقی در دستگاههای اجرایی از جمله در مورد فوق‌العاده حمایت قضائی مشترکاً توسط معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، وزیر دادگستری و رئیس سازمان، سازمان اموراداری و استخدامی پیشنهاد و پس از تصویب هیأت وزیران در چارچوب قانون ابلاغ می‌گردد.

ی- قوه قضائیه مکلف است نسبت به ارتقاء شاخص‌های توسعه حقوقی و قضایی در طول برنامه حداقل به شرح جدول شماره (۱۶) اقدام کند. دولت نیز مکلف است اعتبارات مورد نیاز را بر اساس سیاست‌های کلی قضائی مبنی بر تأمین بودجه متناسب با مأموریت‌ها و وظایف قوه قضائیه از جمله موارد مندرج در جدول شماره (۱۷) در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی و تأمین نماید.

جدول شماره (۱۶) - شاخص‌های توسعه حقوقی و قضایی

ردیف	شاخص	واحد اندازه گیری	وضعیت موجود سال پایه (۱۳۹۵)	وضعیت مطلوب پایان برنامه (۱۴۰۰)	متوسط رشد
۱	میانگین زمان رسیدگی به پرونده‌ها	روز	دادسرای عمومی: ۵۱	۴۶	%۱/۹۶
			دادگاه کیفری ۲: ۸۹	۷۹	%۲/۲۵
			دادگاه های حقوقی: ۱۱۴	۱۰۴	%۱/۷۵
			دادگاه های بخش: ۷۸	۷۰	%۲/۰۵
			دادگاه انقلاب: ۹۶	۸۶	%۲/۰۸
			دادگاه تجدید نظر: ۱۰۰	۹۰	%۲
			دادگاه کیفری ۱: ۲۴۴	۲۲۴	%۱/۹۷
۲	نسبت ابلاغ الکترونیک اوراق قضایی به کل اوراق ابلاغی	درصد	۰	%۵۰	%۱۰
۳	نسبت پرونده‌های بایگانی الکترونیک به کل پرونده‌های بایگانی	درصد	ثبتی: %۸۴	%۱۰۰	%۳/۸۱
			قضایی: %۴۸	%۱۰۰	%۱۰/۴
۴	سرانه قاضی به صد هزار پرونده	نفر	۱۵/۶۵	۱۹/۳۷	%۰/۷۴
۵	نسبت پرونده‌های مختومه اجرایی به کل پرونده‌های اجرایی احکام	درصد	۶۱/۵۴	۶۵/۸۴	%۱/۴
۶	سرانه ورودی پرونده به ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	فقره	۱۴,۹۲۷	۱۴,۹۲۷	۰
۷	میزان پرونده‌های منتهی به صلح و سازش به کل پرونده‌های ورودی	درصد	%۲۱/۱	%۲۲/۱	%۰/۹۴
۸	نسبت صدور کارنامه قضایی به کل قضات	درصد	%۹۵/۳	%۱۰۰	%۰/۹
۹	نسبت شعب مورد بازرسی انتظامی به کل شعب	درصد	%۷۷	%۱۰۰	%۶/۶

ردیف	شاخص	واحد اندازه گیری	وضعیت موجود سال پایه (۱۳۹۵)	وضعیت مطلوب پایان برنامه (۱۴۰۰)	متوسط رشد
۱۰	نسبت پرونده‌های مختومه به وارده در دادسرای انتظامی قضات	درصد	٪۸۶	٪۱۱۳	٪۲۷
۱۱	میانگین زمان رسیدگی به شکایات مردم از عملکرد کارکنان و قضات در مراجع انضباطی	روز	کارکنان:	۲۵۰	۹۰
			قضات (دادسرا):	۶۵	۵۰
			قضات (دادگاه):	۲۷۰	۶۰
۱۲	تعداد زندانیان به ازای ۱۰۰ هزار نفر جمعیت	نفر	۲۸۸	۲۶۲	٪۱/۸-
۱۳	نسبت بازگشتی زندانیان به زندان به کل زندانیان	درصد	٪۱۶	٪۱۴	٪۲/۵-
۱۴	نسبت بازداشت‌شدگان تحت قرار به کل قرارها	درصد	٪۲۵	٪۲۰	٪۴-
۱۵	نسبت زندانیان تحت پوشش نظارت الکترونیک به کل زندانیان	درصد	(۰)	٪۱۰	٪۲
۱۶	سرانه فضای زندان برای هر زندانی	مترمربع	۸/۷۵	۱۱	٪۵
۱۷	نسبت اراضی ثبت شده ملی به کل اراضی ملی	درصد	٪۱۲/۶	٪۱۰۰	٪۱۷/۴۸
۱۸	نسبت صدور اسناد مالکیت کاداستری به کل اسناد	فقره سند	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۶,۵۰۰,۰۰۰	٪۱۷/۸۶
۱۹	نسبت پاسخ فوری (کمتر از دو روز) به استعلامات املاک نسبت به کل استعلام‌ها	درصد	٪۷۰	٪۱۰۰	٪۸/۵۷
۲۰	نسبت ثبت الکترونیک فوری (کمتر از دو روز) خلاصه معاملات به کل معاملات	درصد	٪۸۱	٪۱۰۰	٪۴/۶۹
۲۱	میزان جانمایی نقشه محدوده بستر و حریم رودخانه‌ها و سواحل در بانک جامع اطلاعات املاک و کاداستر	هکتار	۹۷۳,۶۴۲	-	٪۱۵

ردیف	شاخص	واحد اندازه گیری	وضعیت موجود سال پایه (۱۳۹۵)	وضعیت مطلوب پایان برنامه (۱۴۰۰)	متوسط رشد
۲۲	نسبت طلاق‌های توافقی نسبت به کل طلاق‌های صورت گرفته	درصد	٪۶۹	٪۶۷	۰/۴٪-
۲۳	نسبت آرای اعتراض نشده به کل آراء	درصد	-	-	٪۲
۲۴	نسبت آرای قضایی تأیید شده به آرای مورد اعتراض	درصد	-----	-----	٪۳
۲۵	نسبت آرای اجرا نشده دیوان عدالت اداری نسبت به کل آرای اجرایی	درصد	٪۵۶	٪۳۰	٪۹/۲۸
۲۶	میانگین زمان اظهار نظر پزشکی قانونی در تشخیص علت فوت	روز	۷۹/۴۷	۷۰	
۲۷	میزان رضایت عمومی از خدمات قضایی	درصد	---	-----	٪۲
۲۸	زیربنای ساختمان‌های قضایی قوه قضاییه	مترمربع	۱,۷۳۳,۶۸۷	۲,۵۵۸,۵۴۷	٪۹/۵۲
۲۹	نسبت پرونده شخصیت تشکیل شده برای متهمان موضوع ماده ۲۰۳ قانون آ.د.ک نسبت به کل مشمولین	درصد	۰	٪۱۰۰	٪۲۰
۳۰	نسبت پرونده شخصیت تشکیل شده برای متهمان موضوع ماده ۲۸۶ قانون آ.د.ک نسبت به کل مشمولین (اطفال و نوجوانان)	درصد	۰	٪۱۰۰	٪۲۰
۳۱	تعداد وکیل معاضدتی تعیین شده برای افراد فاقد بضاعت	نفر	۴۴۷۴	۷۲۰۵	٪۱۰
۳۲	تعداد مشاوره حضوری رایگان برای افراد فاقد بضاعت	نفر	۶۶۸۲۷۱	۱,۰۷۶,۲۵۷	٪۱۰
۳۳	نسبت کارشناس رسمی تعیین شده برای افراد فاقد بضاعت به کل افراد فاقد بضاعت درخواست کننده	درصد	۰	٪۱۰۰	٪۲۰

ردیف	شاخص	واحد اندازه گیری	وضعیت موجود سال پایه (۱۳۹۵)	وضعیت مطلوب پایان برنامه (۱۴۰۰)	متوسط رشد
۳۴	نسبت مترجم رسمی تعیین شده برای افراد فاقد بضاعت به کل افراد فاقد بضاعت درخواست کننده	درصد	۰	٪۱۰۰	٪۲۰
۳۵	نسبت پرونده‌های وارده با موضوع حل اختلاف به دیوان عالی کشور نسبت به کل پرونده‌های وارده	درصد	٪۲۴	٪۱۰	٪۳
۳۶	کاهش تخلفات کارکنان و قضات از ضوابط قانونی و اداری به پنجاه درصد سال پایه	درصد	-	-	٪۱۰
۳۷	نسبت آرای صادر شده در شعب دادگاههای تخصصی به کل آراء	درصد	-	-	٪۳
۳۸	نسبت آرای صادر شده به وسیله نهاد داورى به آرای صادر شده محاکم دادگستری	درصد	-	-	٪۵
۳۹	نسبت آرای ابطال شده داورى به آرای اجرا شده داورى	درصد	-	-	٪-۵

جدول شماره (۱۷) - برآورد مصارف بودجه عمومی قوه قضائیه در برنامه ششم توسعه کشور

ردیف	عنوان	سال پایه ۱۳۹۵	سال اول ۱۳۹۶	سال هدف ۱۴۰۰	مجموع برنامه	میزان رشد سالانه	واحد اندازه گیری
۱	تأمین کادر قضایی	۱۲,۵۲۸	۱۳۳۲۸	۱۶۵۲۸	۴۰۰۰	۸۰۰	نفر
۲	تأمین کادر اداری و پشتیبانی	۴۰,۶۴۹	۴۳۸۴۹	۵۶۶۴۹	۱۶۰۰۰	۳۲۰۰	نفر
۳	الکترونیکی کردن فرآیند دادرسی پرونده های قضایی	۱۲,۰۶۸,۳۶۷	۱۲,۶۷۱,۷۸۶	۱۵,۴۰۲,۶۳۴	۱۵,۴۰۲,۶۳۴	۲۰٪	پرونده
۴	آرشیو الکترونیکی پرونده های بایگانی راکد	۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	پرونده
۵	آرشیو الکترونیکی پرونده های ثبتی	۷,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	پرونده
۶	آموزش های قضایی، اداری، ضابطین و مشاغل مرتبط	۳,۸۰۰,۰۰۰	۲۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۱,۰۰۰,۰۰۰	نفر ساعت
۷	این ردیف حذف شد.						
۸	تکمیل تعمیر، مقاوم سازی و تجهیز فضاهای موجود		۴۱۱,۷۱۰	۴۱۱,۷۱۰	۲,۰۵۸,۵۴۷	۴۱۱,۷۱۰	متر مربع
۹	تشکیل پرونده شخصیت و حق الزحمه پزشکان و روانپزشکان	۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	پرونده
۱۰	صدور اسناد مالکیت اراضی و املاک دولتی، موقوفه و منابع طبیعی مبتنی بر طرح کاداستر	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۱۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	فقره
۱۱	تأمین وکیل معاضدتی برای افراد مشمول قانونی و سایر هزینه های قضایی قانونی	۰	۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	پرونده

تبصره - قوه قضائیه مکلف است گزارش دقیق عملکرد سالانه خود در طول برنامه را در پایان

هرسال به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۱۳۰ - حذف شد.

ماده ۱۳۱- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه نسبت به راه اندازی و ساماندهی دفتر املاک کشور به صورت الکترونیک اقدام نموده و، کلیه معاملات راجع به املاک و اراضی را در آن به صورت آنی و الکترونیکی به نحوی ثبت نماید که امکان ثبت معاملات به صورت لحظه ای و برخط در دفتر املاک و نیز پاسخ آنی و برخط در همان لحظه به استعلامات فراهم باشد. دفتر مذکور پس از تکمیل جایگزین دفتر املاک موجود و در حکم آن خواهد بود.

ماده ۱۳۲- حذف شد.

ماده ۱۳۳- پس از لازم الاجراء شدن این قانون، برای تنظیم و ثبت سند معاملات راجع به انتقال مالکیت اموال غیر منقول که در رهن بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری قرار گرفته اند، اذن مرتهن لازم نیست لکن این موضوع باید پس از استعلام از بانک و تعیین میزان بدهی توسط سردفتر تنظیم اسناد رسمی به اطلاع منتقل الیه برسد. انتقال مال مذکور نافذ حقوق مرتهن در وصول مطالبات خود از محل مال مرهون در صورت عدم پرداخت دین در مهلت مقرر نخواهد بود.

ماده ۱۳۴- حذف شد.

ماده ۱۳۵- قوه قضائیه موظف است از سال اول اجرای برنامه ششم، به طور سالانه گزارش نحوه اجرای قانون رسیدگی به دارایی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۴/۸/۹، شامل تعداد مشمولان این قانون، تعداد افرادی که در اجرای قانون مذکور فهرست دارایی خود را تقدیم کرده اند و تعداد کسانی که از اجرای تکلیف قانون مذکور استنکاف کرده اند و نحوه برخورد با آنها را به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد. عدم اجرای قانون مذکور توسط مدیران و مسئولان مشمول آن قانون و کتمان دارایی و عدم ارائه فهرست دارایی یا گزارش ناقص آن به قوه قضائیه مستوجب مجازات محرومیت درجه شش از خدمات عمومی و دولتی است.

ماده ۱۳۶-

الف- در راستای کاهش مراجعه مردم به مراجع قضایی و تسریع در حل و فصل اختلافات، قوه قضائیه مکلف است با همکاری دولت به منظورافزایش حل و فصل اختلافات از طریق

داوری، ایجاد و توسعه نهادهای داوری و اعتماد سازی و ایجاد اقبال عمومی و حمایت از آنها، تا پایان سال اول برنامه تمهیدات لازم را پیش بینی نماید.

ب- قوه قضائیه مکلف است با بهره گیری از فناوری های نوین، سامانه بازرسی کارآمد جهت کشف تخلفات قضات و کارکنان قضایی را فراهم نموده و با متخلفین مطابق ضوابط قانونی و در کمترین زمان ممکن برخورد نماید.

ج - قوه قضائیه مکلف است در راستای شفاف سازی فعالیت های اقتصادی و ایجاد زمینه اعتبار سنجی، سامانه سجل محکومیت های مالی را ایجاد نماید تا امکان استعلام برخط کلیه محکومیت های مالی اشخاص محکوم علیهم از این سامانه برای بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری و دستگاههای اجرایی و دفاتر اسناد رسمی فراهم آید.

تبصره- آیین نامه اجرایی این بند ظرف شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون به وسیله قوه قضائیه و با همکاری وزارت دادگستری، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۳۷- حذف شد.

ماده ۱۳۸- در راستای تضمین حقوق مالکیت و استحکام قراردادها، کاهش اطاله دادرسی و کاهش اطاله در اجرای احکام صادر شده دادگاهها و مفاد اسناد رسمی لازم الاجراء:

الف) قوه قضائیه مکلف است تا پایان سال دوم اجرای قانون برنامه سامانه ای الکترونیک ایجاد نماید که امکان پاسخگویی فوری و برخط به استعلامات مورد نیاز مراجع قضایی ذی صلاح در خصوص اموال اشخاص محکوم علیهم به طور متمرکز برای قوه قضائیه و تحت نظارت مستقیم رییس قوه قضائیه از طریق دسترسی برخط به کلیه بانکهای اطلاعاتی اموال اشخاص حقیقی و حقوقی محکوم علیهم را فراهم نماید تا توقیف اموال مزبور به سرعت و سهولت انجام گیرد. تمام مراجعی که به هر نحو اطلاعاتی در مورد اموال اشخاص دارند، مانند سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، شهرداری ها، سازمان امور مالیاتی، نیروی انتظامی، سازمان بورس و اوراق بهادار، بانک مرکزی و کلیه بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری و سامانه کدرگیری اتحادیه مشاوران املاک مکلفند کلیه اطلاعات خود در مورد اموال متعلق به اشخاص مذکور و کلیه تغییرات راجع به آنها و هر نوع نقل و انتقال بعدی آنها را، به نحوی که این اطلاعات به صورت برخط (انلاین) و آنی از طریق سامانه مذکور قابل دسترس باشد، در اختیار قوه قضائیه قرار دهند. اطلاعات قابل دسترسی از طریق این سامانه دارای طبقه بندی محرمانه است و صرفاً با تأیید قضات منصوب رییس قوه قضائیه به درخواست مراجع قضائی صالح یا مراجع اجرا کننده رای یا مراجع اجرا کننده مفاد اسناد رسمی در اختیار آنان قرار می گیرد. نحوه اجرای این بند به موجب آیین

نامه است که ظرف شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون به وسیله قوه قضاییه با همکاری وزارتخانه‌های دادگستری، ارتباطات و فناوری اطلاعات و امور اقتصاد و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب) سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه اقدامات قانونی لازم برای الکترونیک کردن فرآیندهای اجرای مفاد اسناد رسمی را انجام دهد.

ج) هزینه اجرای مفاد اسناد لازم الاجرا صرفاً از محل اموال توقیف شده متعهد سند و پس از وصول مطالبات متعهدله سند، به وسیله اجرای ثبت وصول می‌گردد.

د) قوه قضاییه مکلف است تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه درگاه الکترونیک ایجاد نماید که با اتصال به سامانه‌های الکترونیک دستگاههای اجرایی، کلیه استعلامات مورد نیاز مراجع قضایی به صورت الکترونیک قابل انجام و پاسخگویی باشد. کلیه دستگاههای اجرایی مکلفند در اجرای این بند با قوه قضاییه همکاری کنند و استعلامات مورد نیاز قوه قضاییه را به صورت الکترونیک و در کمترین زمان ممکن از طریق سامانه مذکور پاسخ دهند.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به وسیله قوه قضاییه و با همکاری وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ه) تا پایان سال دوم اجرای برنامه تمهیدات قانونی لازم مربوط به موضوع مسئولیت مدنی را پیش‌بینی نماید.

ماده ۱۳۹- کلیه وجوهی که به عنوان جزای نقدی یا جریمه نقدی بابت جرائم و تخلفات توسط مراجع قضائی، شبه‌قضائی، انتظامی و اداری دولتی اخذ می‌شود به خزانه واریز می‌گردد. دستگاههای ذی‌ربط حق استفاده از درآمد فوق را ندارند.

دولت موظف است اعتبار مورد نیاز دستگاههای مذکور را که از محل درآمد- هزینه تاکنون تأمین گردیده است در ردیفهای اعتبارات عمومی بودجه سنواتی مربوطه لحاظ نماید.

تبصره- قوانین ذیل از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون موقوف‌الاجرا می‌گردد:

۱- تبصره ماده ۷۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ با اصلاحات و الحاقات

بعدی

۲- جزء (ب) بند (۴) ماده ۴۵ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین

مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی

۳- ماده ۴ قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل

نقلیه مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰

۴- ماده ۲۳ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴/۹/۱۶

ماده ۱۴۰- دولت موظف است در طول سنوات برنامه حداقل ۲/۹٪ از منابع عمومی دولت را برای اجرای تکالیف و برنامه های قوه قضائیه و سازمانهای وابسته در بودجه های سنواتی پیش بینی و تامین نماید.

بخش ۲۰- نظارت و ارزشیابی برنامه

ماده ۱۴۱-

الف - دولت موظف است تا پایان سال دوم برنامه اسناد ذیل را با رعایت قوانین و مقررات مربوطه تهیه و به تصویب هیات وزیران برساند:

۱- الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت

۲- سند ملی کار شایسته

۳- سند ملی راهبرد انرژی کشور

۴- سند ملی روابط فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سطح بین المللی

۵- سند ملی توانمند سازی و ساماندهی و توانمندسازی سکونتگاههای غیررسمی

ب - قوه قضائیه موظف است تا پایان سال دوم برنامه سند امنیت قضائی را با رعایت قوانین و مقررات مربوطه تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه برساند:

ماده ۱۴۲- به منظور اجرایی نمودن جداول کمی و احکام این قانون و نظارت بر اجرای برنامه:

الف - دولت مکلف است گزارش های نظارتی سالانه برنامه شامل چگونگی تحقق اهداف کمی مندرج در جداول اصلاح شده، احکام برنامه های بخشی و فرابخشی را به همراه لوایح بودجه سنواتی به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

تبصره- سازمان مکلف است امکان دسترسی به شاخص های کلیدی توسعه عملکرد برنامه های پنجساله و بودجه های سالانه را با تعریف شاخص های متناسب و محاسبه منظم آنها، حداکثر تا سال دوم اجرای قانون برنامه برای کمیسیون های تخصصی مجلس شورای اسلامی فراهم نماید.

ب- به منظور احیا و تحکیم نظام نظارت در برنامه اقدامات زیر به عمل می آید:

۱ - سازمان موظف است با تعریف نظام جامع نظارت عملیاتی، گزارش‌های سه‌ماهه، شش‌ماهه و سالانه را براساس وظایف مندرج در قانون برنامه و بودجه، درباره بودجه‌های سنواتی و برنامه ششم به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.

۲ - دیوان محاسبات کشور موظف است به منظور نظارت بر عملکرد برنامه‌های توسعه و بودجه‌های سنواتی (نظارت بر اثر بخشی برنامه‌های اجرایی و فعالیتهای دستگاههای اجرایی) اقدامات لازم را انجام دهد به‌گونه‌ای که از سال دوم اجرای قانون برنامه گزارش‌های نظارتی خود را به همراه گزارش تفریح بودجه به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

۳ - تبصره ماده (۲) قانون دیوان محاسبات کشور به این شرح اصلاح می‌شود:
بعد از عبارت «هر واحد اجرائی که بر طبق اصول ۴۴ و ۴۵ قانون اساسی مالکیت عمومی بر آنها مترتب بشود» عبارت «از جمله کلیه فعالیتهای و درآمد- هزینه و منابع، مصارف شهرداریها، سازمان تامین اجتماعی، هلال احمر و واحدهای وابسته به آنها و مناطق آزاد و ویژه و موارد کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی» اضافه می‌شود.

ماده ۱۴۳ - قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن به جز موارد نسخ شده و قانون مواد دائمی برنامه به جز موارد نسخ شده در طول اجرای برنامه تنفیذ می‌شود

ماده ۱۴۴ - سیاست‌های کلی برنامه و سایر سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری لازم‌الاجرا است.

ماده الحاقی ۱ - دولت مکلف است یک پنجم از منابع درآمدی ماده ۱۰۹ و یک پنجم از منابع درآمدی ماده ۸۸ این قانون را برای ازدواج و اشتغال جوانان به عنوان سهم وزارت ورزش و جوانان مطابق بودجه سنواتی پیش‌بینی و هزینه نماید.

ماده الحاقی ۲ - دولت مکلف است از سال اول اجرای قانون برنامه جهت عملیاتی کردن رویکرد تمرکز زدائی و اثربخشی مدیریت اجرائی در مراکز استانها و جهت زمینه‌سازی، تعادل‌بخشی، توازن و آمایش سرزمینی توزیع سی درصد از اعتبارات تملک دارائی سرمایه‌ای کشور را به شورای برنامه‌ریزی استانها اختصاص دهد.

تبصره - توزیع اعتبارات موضوع این ماده علاوه بر سهم استانها از اعتبارات طرحهای ملی و ملی استانی می‌باشد.

ماده الحاقی ۳ - دولت مکلف است سنوات ارفاقی را به عنوان سنوات خدمت قابل قبول تلقی و مطابق تبصره این ماده توسط سازمان تامین اجتماعی به برقراری مستمری بازنشستگان مشمول و براساس میانگین دو سال آخر پرداخت حق بیمه سنوات ارفاقی از تاریخ بازنشستگی آنان اقدام کند. شرکتهای و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی می‌توانند صرفاً با استفاده از منابع مالی خود، کارکنان واجد شرایط خود را به نحو مقرر در این ماده بازنشسته نمایند.

تبصره - سهم صندوقهای بازنشستگی بابت پرداخت حقوق بازنشستگی و نیز کسور بازنشستگی و یاق بیمه سهم مستخدم و کارفرما نسبت به سنوات ارفاقی از محل اعتبارات سالانه دستگاههای اجرائی مشمول تامین و به صندوقهای مذکور پرداخت می‌شود.

ماده الحاقی ۴ - دولت موظف است برنامه‌ریزی‌های لازم جهت توسعه سیاسی را به گونه‌ای طراحی نماید که تا پایان برنامه پنجساله ششم، احزاب و تشکلهای سیاسی مطابق

ضوابط قانونی، مورد حمایت قرار گیرند و بارانه آنها مطابق بودجه سنواتی براساس آئین‌نامه ای تخصیص می‌یابد که به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده الحاقی ۵ - کلیه دستگاهها، سازمانها، شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی تابع صندوقهای بازنشستگی اعم از کشوری یا تامین اجتماعی موظفند با درخواست بازنشستگی بانوان شاغل که دارای حداقل بیست سال سابقه خدمت هستند بدون محدودیت سنی موافقت کنند. میزان محاسبه حقوق آنها براساس تعداد سالهای کارکرد و پرداخت حق بیمه‌شان خواهد بود.

ماده الحاقی ۶ - در چارچوب قانون تعرفه‌گذاری خدمات پرستاری و تعدیل کارانه‌های پرستاری مصوب ۱۳۸۶ دولت مکلف است در قالب قوانین بودجه سالانه در سقف کارانه پرستاری و در چارچوب بسته‌های خدمات تشخیصی درمانی موضوع قانون مذکور اعتبارات مورد نیاز را از محل منابع بودجه عمومی دولت تامین نماید.

ماده الحاقی ۷ - رانندگان وسائط نقلیه سنگین بین شهری ، راهداری و راهسازی که حداقل بیست و پنج سال سابقه پرداخت حق بیمه دارند می‌توانند متناسب با دریافت حقوق و متناسب با روزهای پرداخت حق بیمه، بازنشسته شوند.

ماده الحاقی ۸ - وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارت امور خارجه مکلف است ظرف یک سال از تصویب این قانون، رایزنان بازرگانی در سفارتخانه‌های ایران در کشورهایی که بر اساس آمار گمرک بیشترین رابطه تجاری با ایران را دارند به گونه‌ای تعیین کند که کلیه این افراد دارای تحصیلات مرتبط با حوزه‌های اقتصادی بوده و به زبان انگلیسی یا کشور هدف تسلط کامل داشته باشند. مدت خدمت این افراد دو سال است. وزارت امور خارجه با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت گزارش سالانه به مجلس ارائه کند.

اتاق بازرگانی می‌تواند پیشنهادهای خود را به وزارت صنعت و معدن و تجارت ارائه نماید.